

Załącznik do uchwały nr XXXVI/280/2021
Rady Gminy Rybno z dnia 22 grudnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2022 ROK.**

Rozdział I

Wstęp

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.), a zadania własne gminy wynikają z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r.

o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz.2050 ze zm.).

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Konieczne jest więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Zadania w zakresie redukcji szkód dotyczą wszystkich grup społecznych i stanowią usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmuje edukacja zdrowotna i społeczna realizowana w środowisku dzieci i młodzieży.

Proces edukacji zdrowotnej i społecznej wśród dorosłych mieszkańców Gminy Rybno wiąże się ze wsparciem terapeutycznym oraz reakcją na ryzyko zagrożenia chorobą alkoholową i jej konsekwencjami.

Sposoby realizacji zadań określonych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby.

Program opracowano zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022.

Rozdział II

Podstawy prawne

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z wynikają z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz. 1119) oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz.2050 ze zm.).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz.1119)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii ((Dz. U. z 2020r. poz.2050 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 8 marca 199r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),

5. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r. poz.183 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r.

Rozdział III

Diagnoza problemów społecznych

1. Źródła danych do diagnozy:

Informacje dotyczące diagnozy problemów uzależnień w Gminie Rybno zostały opracowane na podstawie:

- 1) Diagnozy problemów społecznych Gminy Rybno z 2021r.
- 2) Informacji od podmiotów współpracujących w realizacji zadań określonych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021r.:
 - a) Policji;
 - b) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybnie;
 - c) Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - d) organizacji pozarządowych;
 - e) jednostek oświatowych, kulturalnych i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rybnie;
 - f) podmiotów leczniczych.

2. Metryka Gminy

Gmina Rybno ma 7 160 mieszkańców, z czego 49,8% stanowią kobiety, a 50,2% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 0,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

3. Rynek alkoholowy

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę Rady Gminy (stan na 31.12.2020r.):

a. do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%: **35**
- od 4,5% do 18%: **35**
- powyżej 18%: **25**

b. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5%: **10**
- od 4,5% do 18%: **10**
- powyżej 18%: **10**

Na dzień 30 listopada 2021r. na terenie Gminy Rybno funkcjonowało 19 punktów sprzedaży alkoholu, w tym 17 sklepów i 2 restauracje. W zakresie asortymentu sprzedaży alkoholu na dzień 30 listopada br. sytuacja przedstawiała się następująco:

- 1) w 19 punktach sprzedawano napoje alkoholowe zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo,
- 2) w 17 punktach sprzedawano napoje alkoholowe o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 3) w 17 punktach sprzedawano napoje alkoholowe zawartości powyżej 18% alkoholu.

W trakcie 2021r. **5 punktów sprzedaży** uległo likwidacji, a **2 nowe** uzyskały zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz o zawartości powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia **poza miejscem sprzedaży** oraz **1 nowy** uzyskał zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz o zawartości powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia **w miejscu sprzedaży**.

4. Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Profilaktyki w Rybnie

	2019 r.	2020 r.
--	---------	---------

Liczba członków GKRPA	5	4
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi od alkoholu i członkami ich rodzin	16	12
Czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	3	10
Przeprowadzone rozmowy interwencyjnej z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	7	10
Motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	4	4
Wnioski do sądu o leczenie odwykowe	3	5
Liczba szkoleń dla członków GKRPA	1	1
Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych	0	1

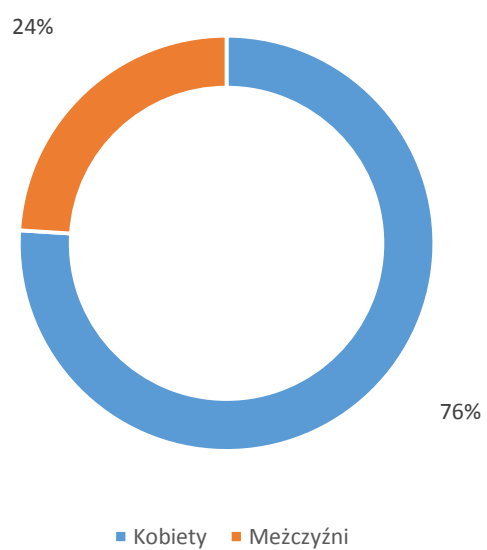
5. Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Na terenie Gminy Rybno funkcjonuje **punkt konsultacyjny** udzielający pomocy oraz porad dla ofiar przemocy w rodzinie.

6. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców:

Badania miały charakter ankiety online przeprowadzonej przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO i obejmowały pełnoletnich mieszkańców Gminy Rybno. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział 300 osób, w tym 228 kobiet oraz 72 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 37,9 lat.

Rozkład płci respondentów

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

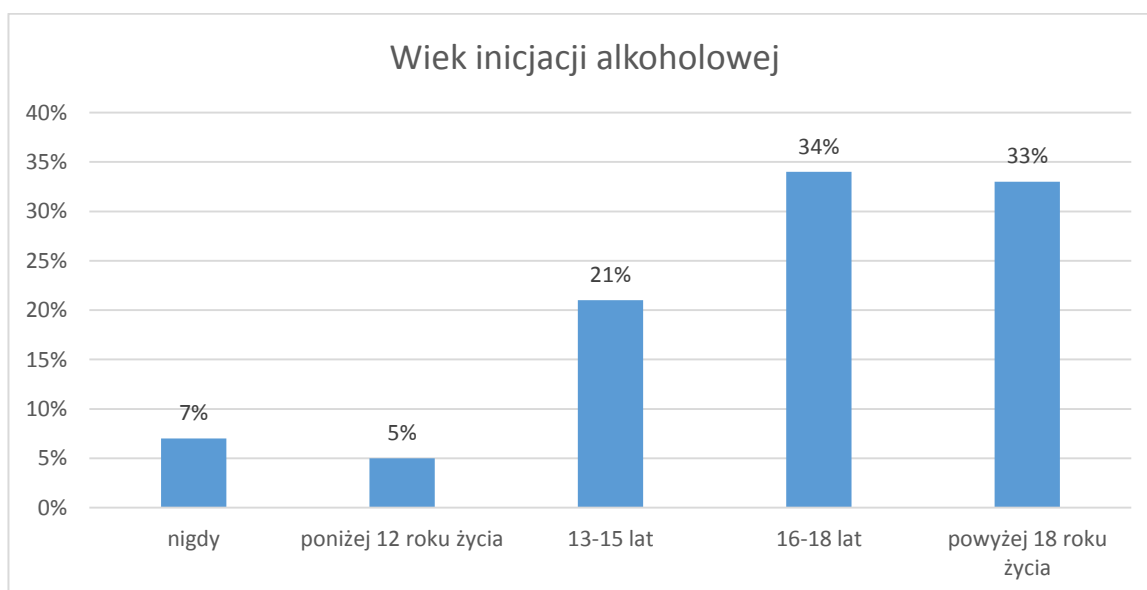
- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców				
Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	38%	38%	16%	8%
Zanieczyszczenie wody	41%	38%	19%	3%
Wzrost uzależnienia od alkoholu w ostatnim czasie	42%	38%	13%	6%
Bezrobocie	38%	33%	26%	3%
Bieda, ubóstwo	36%	31%	27%	6%
Bezdomność	24%	20%	35%	21%
Wzrost przestępczości	31%	29%	33%	7%
Kryzys rodziny	34%	38%	21%	8%
Kryzys norm moralnych	40%	38%	16%	6%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Rybno najistotniejszymi problemami społecznymi są¹: wzrost uzależnienia od alkoholu w ostatnim czasie (80%), kryzys norm moralnych (78%), oraz zanieczyszczenie wody (79%).

7. Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. **33% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu po uzyskaniu pełnoletności. 34% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia. 7% z respondentów zadeklarowało, że nigdy nie próbował alkoholu.**

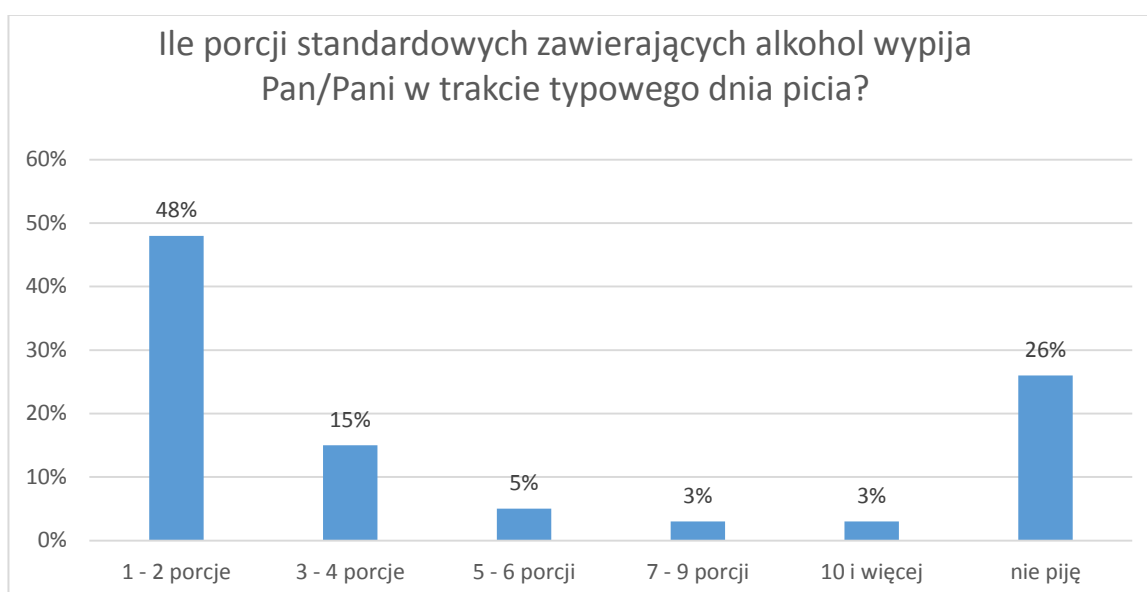
Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. **W tym pytaniu 19% respondentów zadeklarowało abstynencję**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w roku (47%) oraz kilka razy w miesiącu (23%)**. Niepokojące są wskazania **2% mieszkańców Gminy Rybno wskazujące na niemal codzienne spożywanie alkoholu**.

¹ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

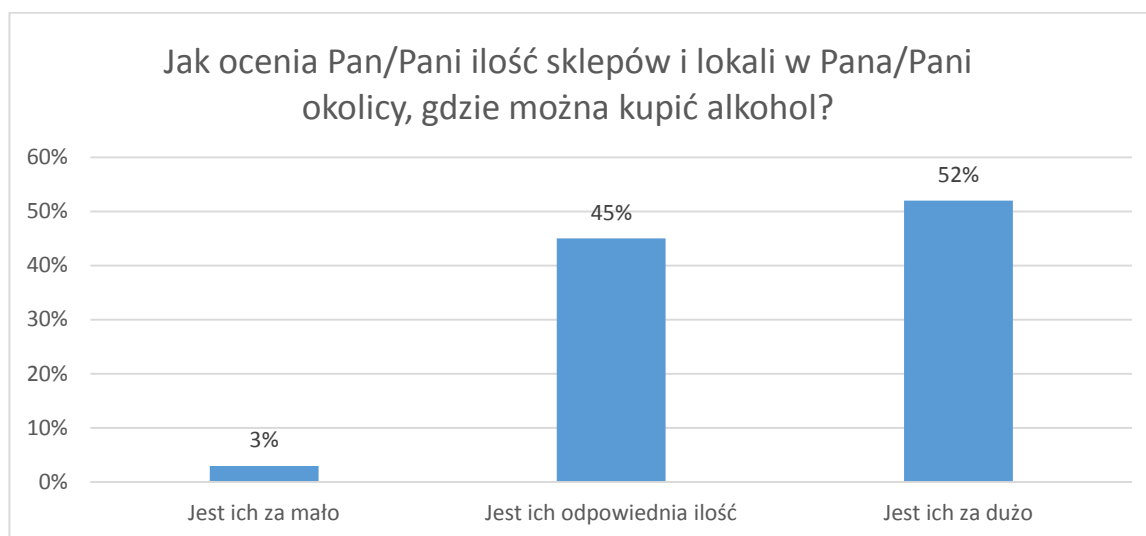

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego **ilości**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani łącznie deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu (48%). W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy Gminy Rybno odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka. Mieszkańcy piją dość rzadko oraz jednorazowo spożywają stosunkowo małe ilości alkoholu.

45% mieszkańców Gminy Rybno uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie **3%** respondentów deklaruje, że na terenie Gminy jest ich za mało. Dla **52%** takich miejsc jest za dużo.

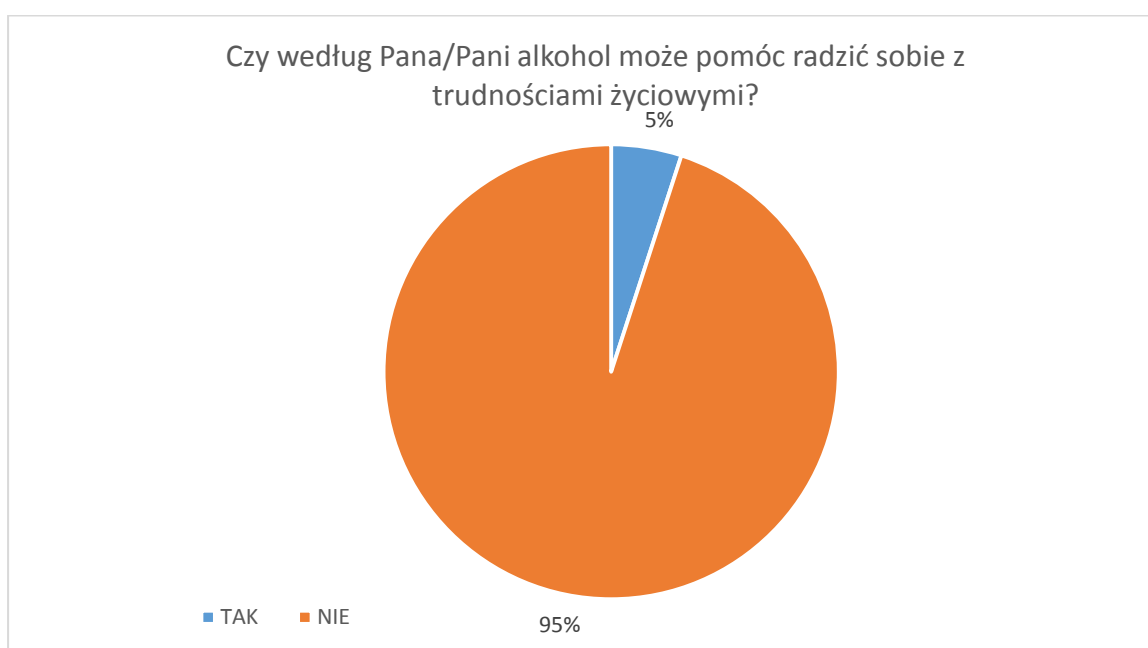
Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Rybno, ponieważ **łącznie 18% mieszkańców zgodziło się z powyższym twierdzeniem.**

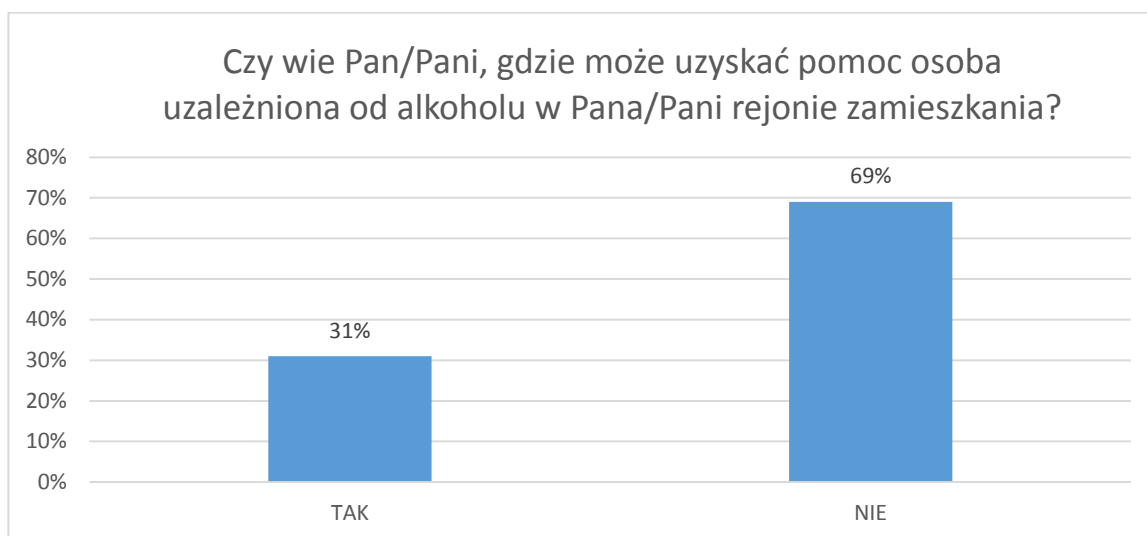
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 76% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **79% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 61% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

96% ankietowanych uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 94% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** 95% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	7%	11%	17%	65%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	55%	21%	17%	7%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	42%	37%	18%	3%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	29%	32%	29%	10%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	0%	6%	17%	77%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	2%	3%	8%	87%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	1%	3%	7%	89%

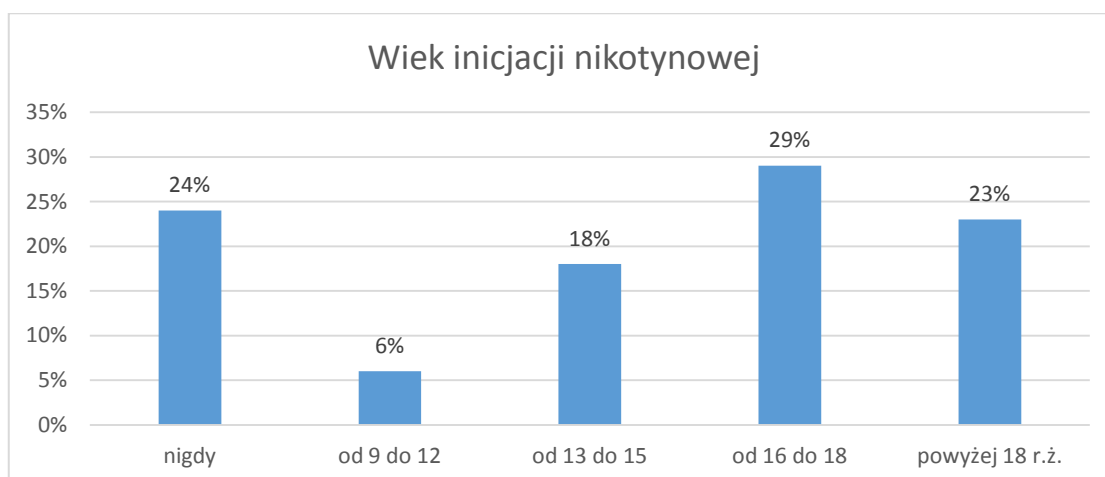

Zaledwie 31% ankietowanych mieszkańców Gminy Rybno deklaruje, że posiada wiedzę na temat miejsc w rejonie zamieszkania, w których osoba uzależniona od alkoholu może uzyskać pomoc. Najczęściej skazywano na: GOPS, grupę AA oraz telefon zaufania.

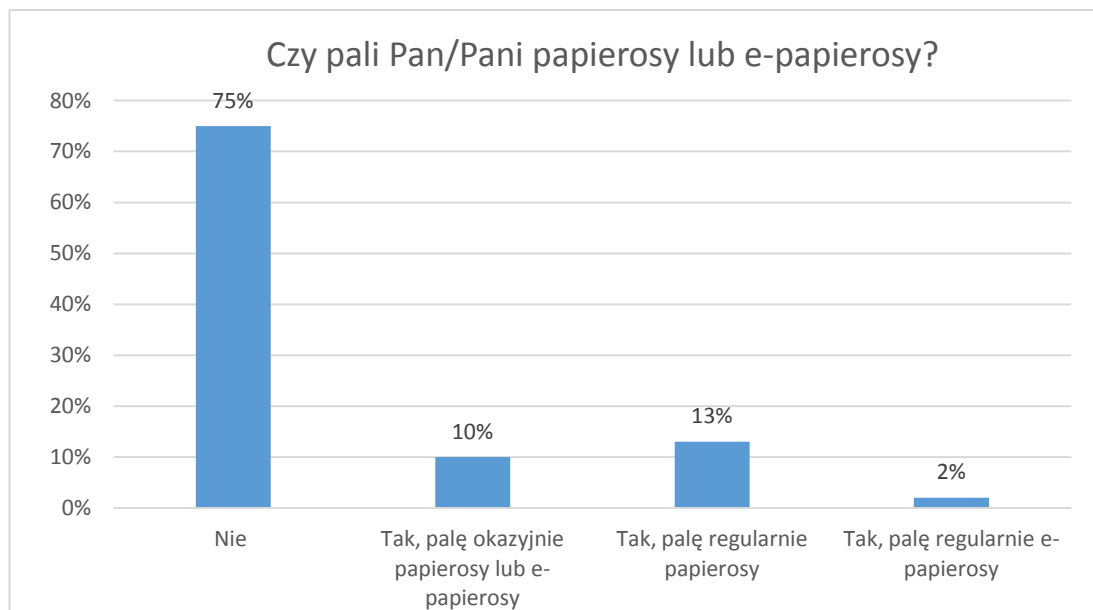

8. Substancje psychoaktywne: nikotyna

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części ankiety był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **23% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. 29% mieszkańców wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia, a łącznie 24% na wiek poniżej 15 lat.

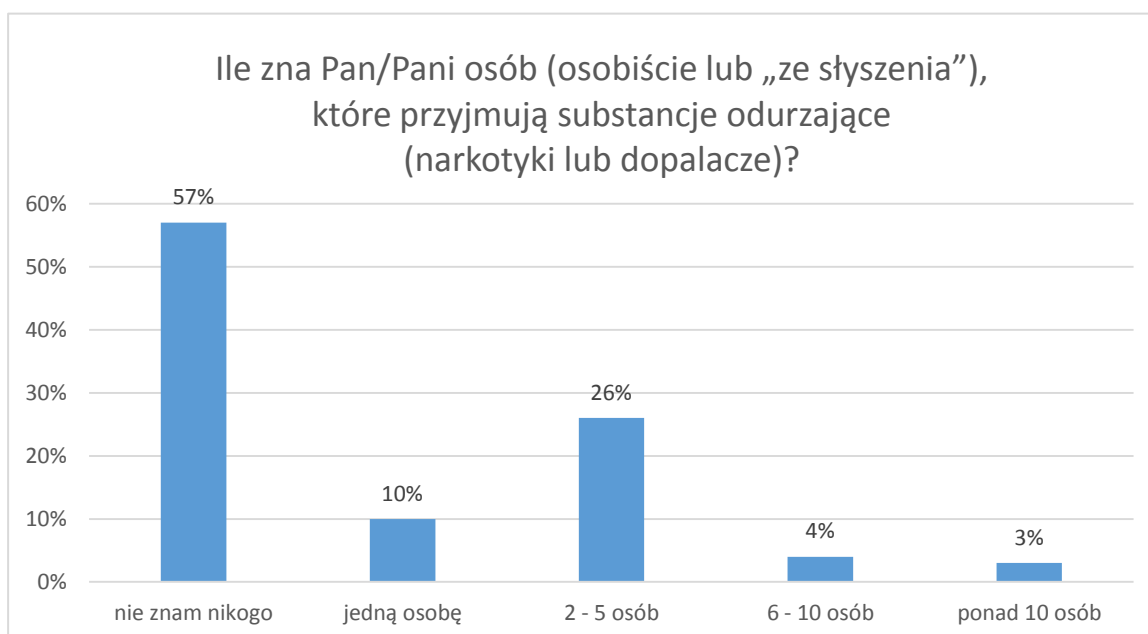

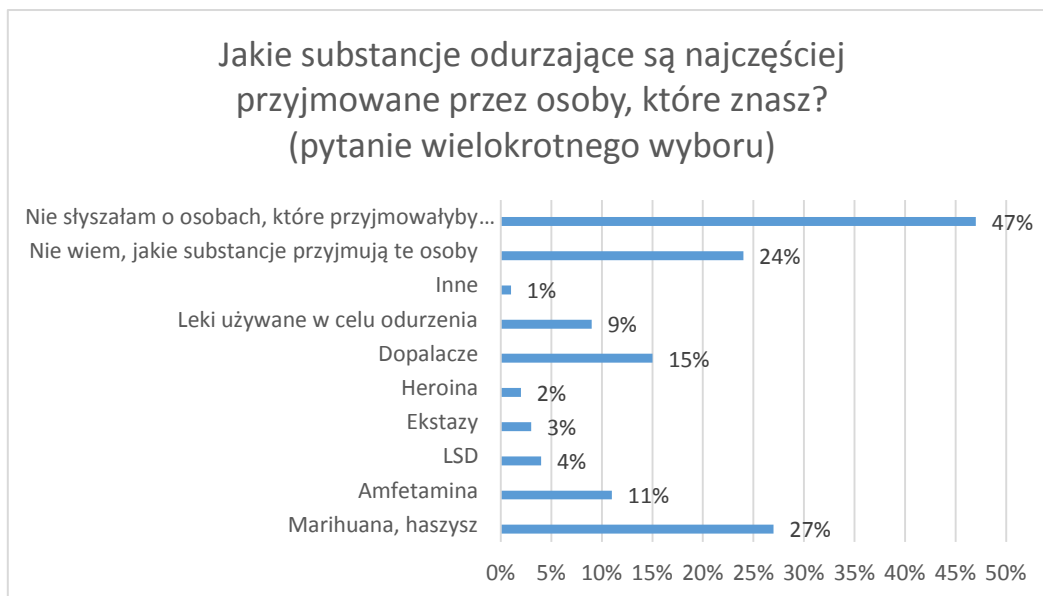
75% badanych odpowiedziało, że aktualnie nie pali papierosów. Okazyjnie robi to 10% mieszkańców Gminy Rybno. 13%, wskazało, że regularnie pali papierosy, a 2% e-papierosy.

9. Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

57% badanych mieszkańców Gminy Rybno twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Natomiast 26% deklaruje, że zna 2 do 5 takich osób, a 10% deklaruje, że zna jedną uzależnioną osobę. 27% badanych deklaruje, że te osoby przyjmują marihuanę, a 15% wskazało na dopalacze.

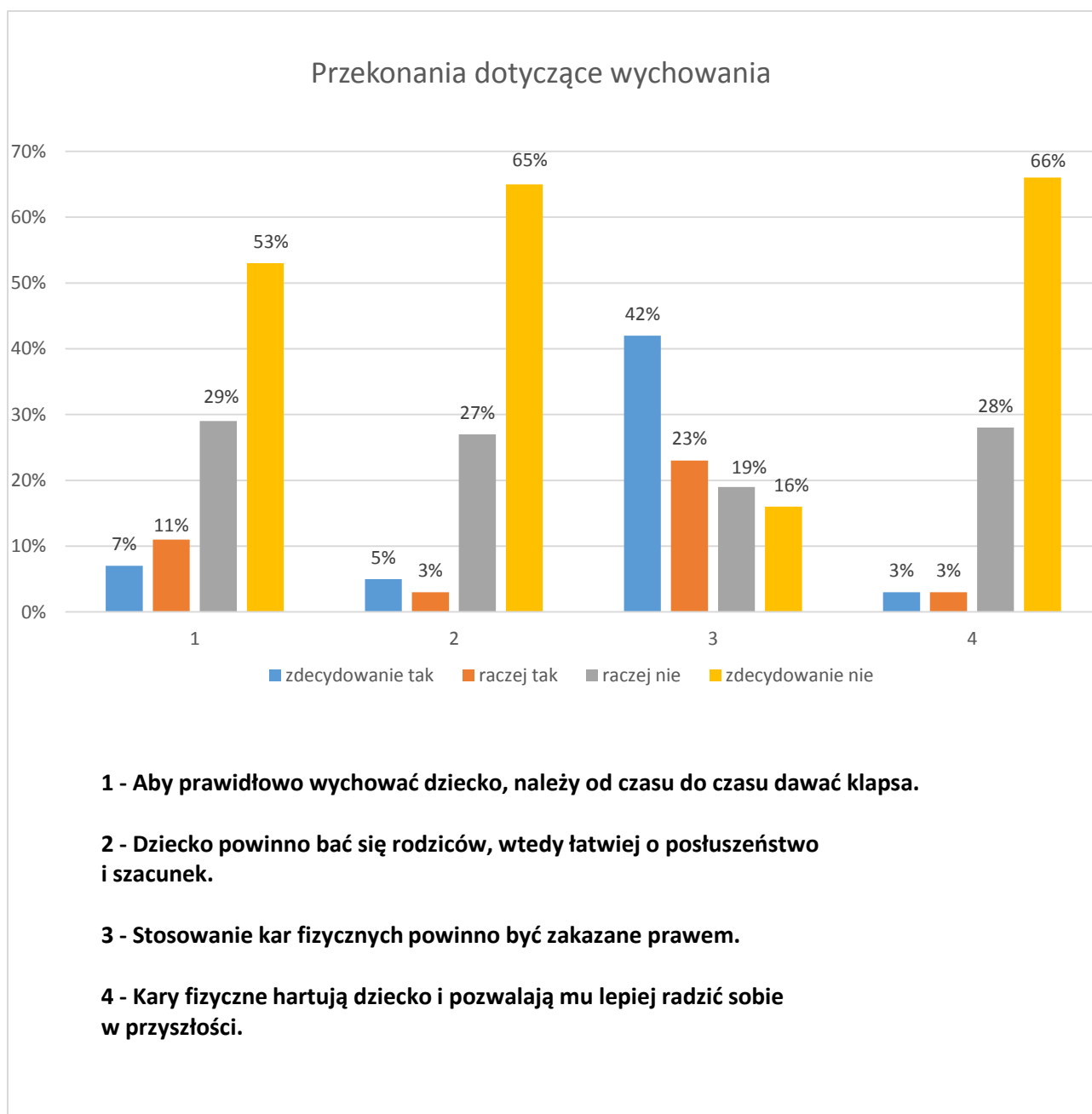

92% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

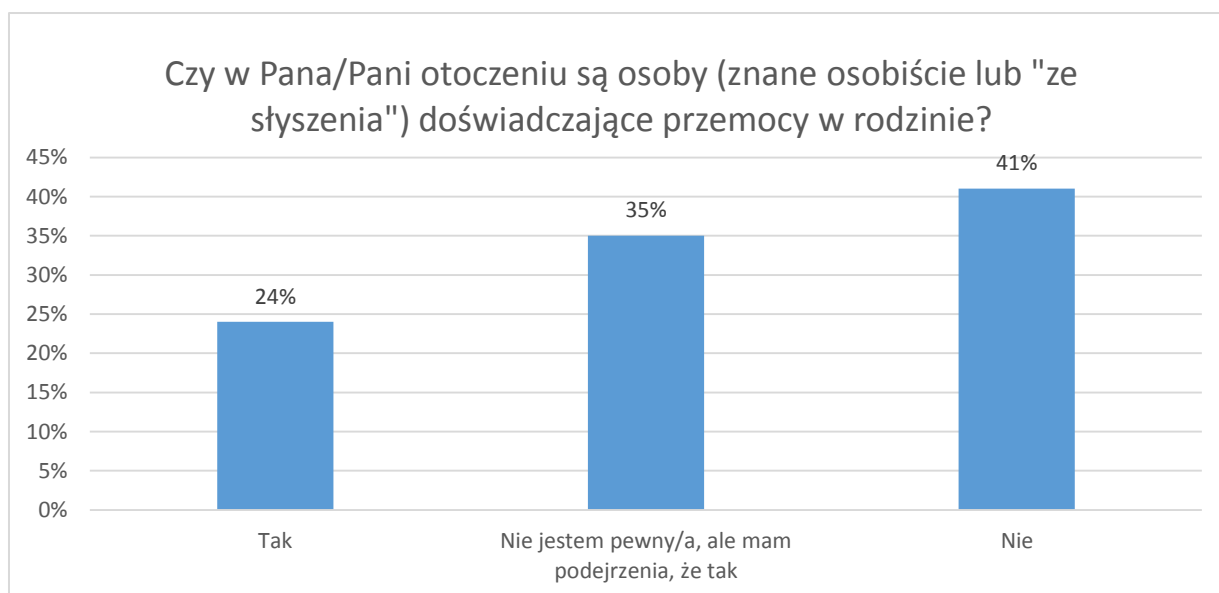
10. Przemoc w rodzinie

1) Przekonania dotyczące wychowania dzieci

2) Zjawisko przemocy w rodzinie

Deklaracje respondentów wskazują, że 24% ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczałyby przemocy w rodzinie a 35% nie jest tego pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi.

Wśród badanych mieszkańców 35% badanych wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Najczęściej wymieniano następujące instytucje: policję, GOPS, niebieską linię.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. **Łącznie 91% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.** Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. 84% mieszkańców Gminy Rybno nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie, co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje nie tylko w domach z marginesu społecznego. Ponadto, **łącznie 94% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

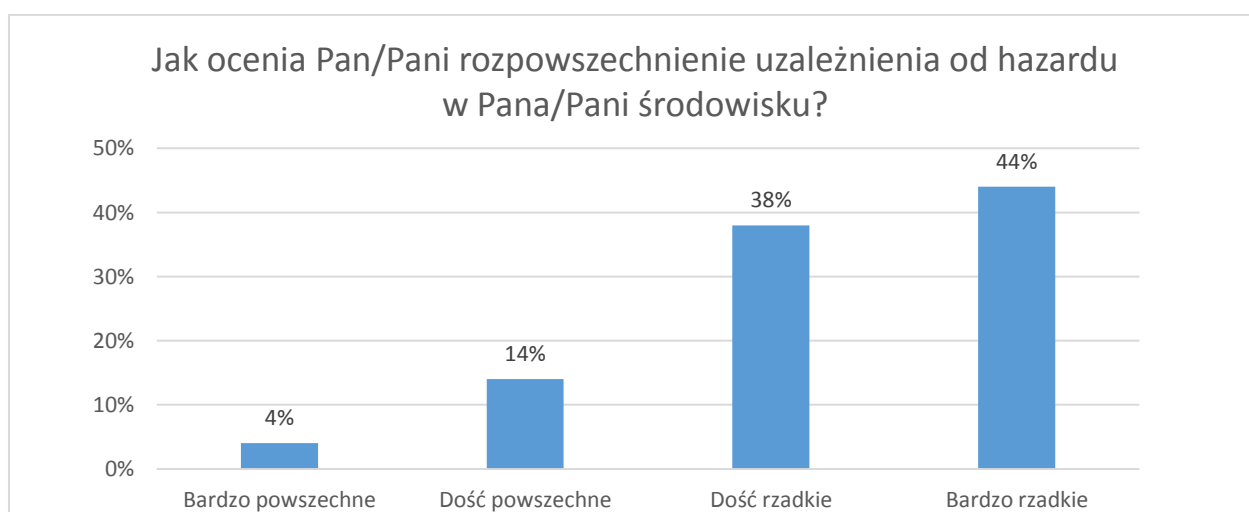
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	49%	42%	5%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	3%	12%	24%	60%

Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	72%	22%	5%	2%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	5%	3%	26%	66%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	3%	2%	12%	84%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	5%	4%	9%	83%

11. Hazard

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich.

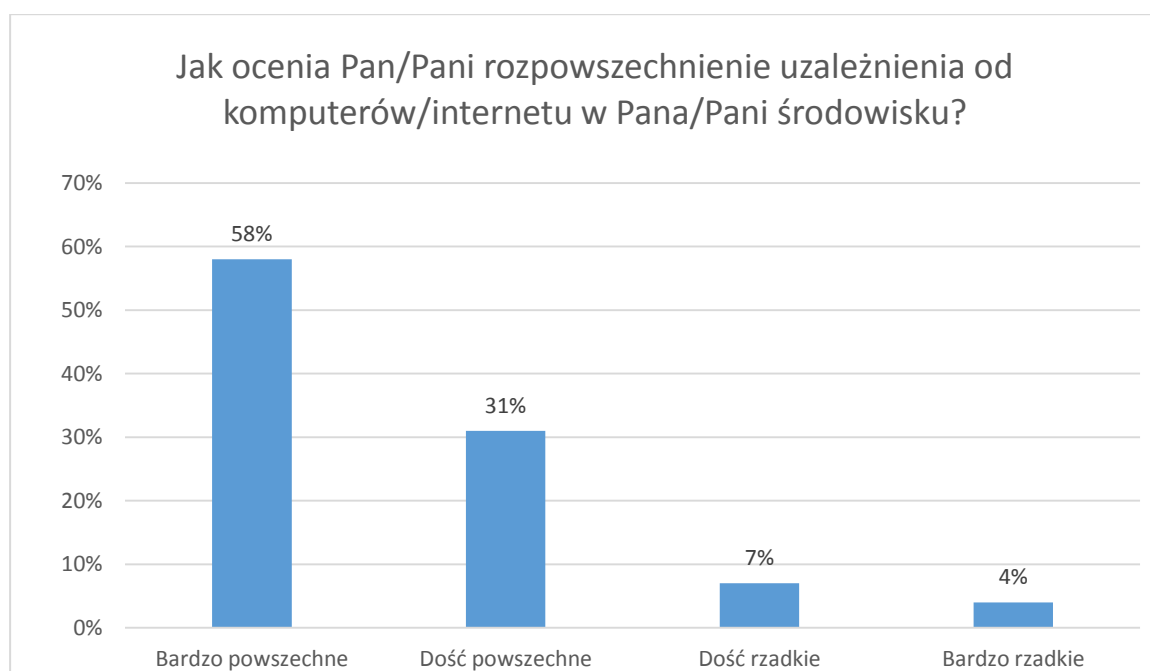
W subiektywnej ocenie **łącznie 18%** przebadanych **mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość powszechne**. 44% respondentów uważa natomiast, że nie jest to powszechny problem w ich środowisku lokalnym.

12. Cyberprzemoc i uzależnienie od Internetu

Kolejnym zagadnieniem badanym w ramach ankiety jest cyberprzemoc. *Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. (...) Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS².*

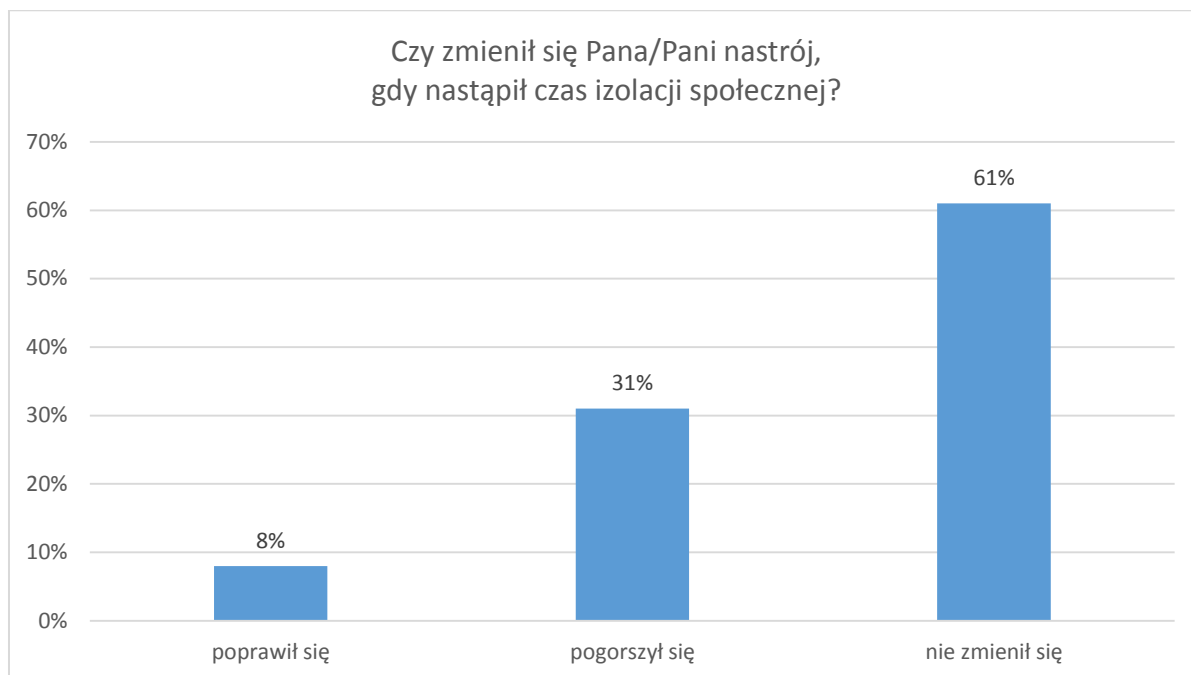
Niepokojące są dane związane z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. **Łącznie 89% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym. Tylko 11% ocenia je, jako dość rzadkie i bardzo rzadkie.**

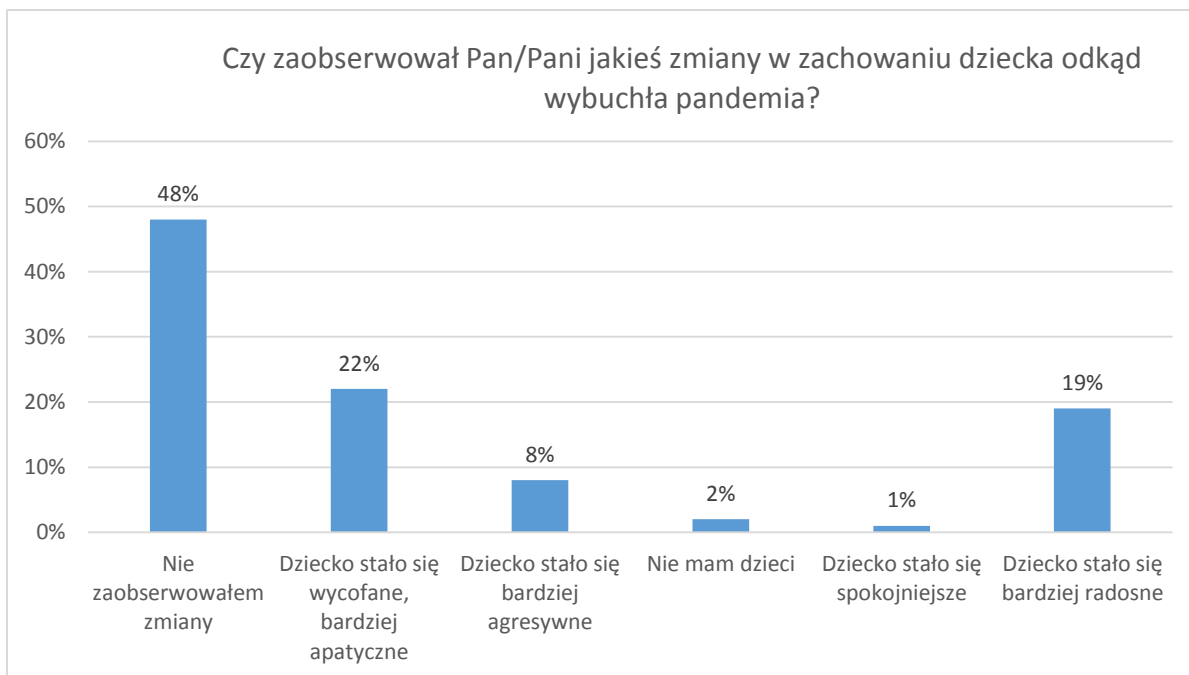
² Wojtasik, Ł. Cyberprzemoc - charakterystyka zjawiska.

13. Opinie i postawy mieszkańców gminy Rybno w związku z pandemią COVID-19

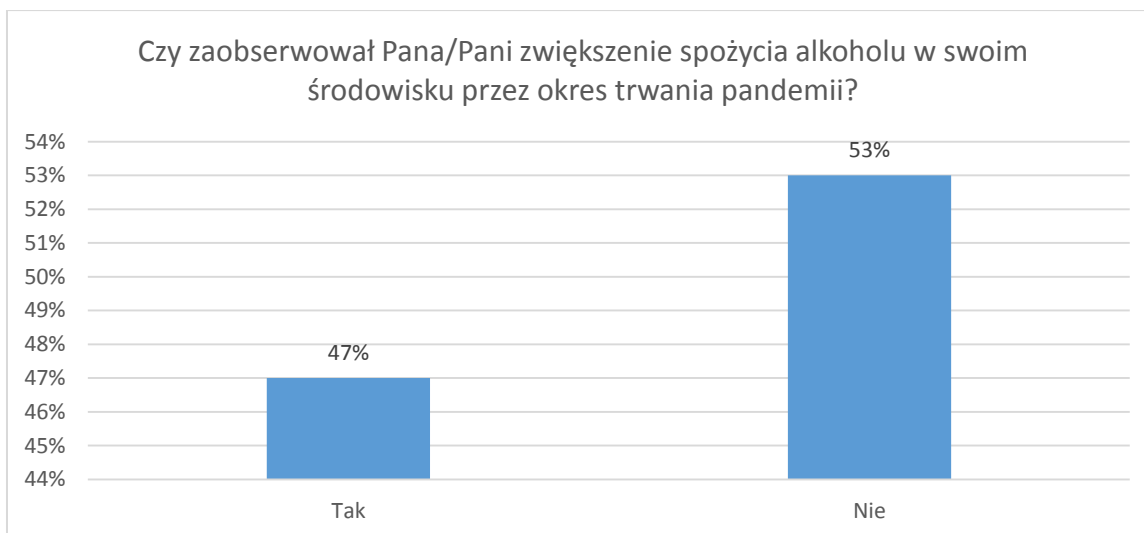
Jedno z pytań skierowanych do mieszkańców Gminy Rybno dotyczyło oceny zmian ich nastroju w okresie, od kiedy nastąpił czas izolacji społecznej i wprowadzenia różnorodnych obostrzeń. **31% wskazało na pogorszenie ich nastroju, 61% nie zauważyło różnicy a w opinii 8% nastrój się poprawił.**

Ważną kwestią jest obserwacja zmian zachodzących w zachowaniu dzieci w okresie od kiedy wybuchła pandemia. **48% ankietowanych nie zauważyło zmian zachowania, jednak 22% stwierdza, że dziecko stało się bardziej wycofane i apatyczne. Co więcej zdaniem 8% dziecko stało się bardziej agresywne. Należy jednak zwrócić uwagę, że 19% respondentów stwierdziło, że od wybuchu pandemii ich dzieci stały się bardziej radosne.**

W obliczu zmagania się z problemami dorośli często uciekają w różnego typu używki czy uzależnienia. **47% badanych przyznało, że zaobserwowało zwiększone spożycie alkoholu w swoim środowisku w czasie pandemii.**

14. Badania sprzedawców napojów alkoholowych

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy Rybno. Badanie przeprowadzono metodą **CATI** (ang. *computer-assisted telephone interviewing*, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny). W badaniach realizowanych metodą CATI wywiad z respondentem jest prowadzony przez telefon, a ankieter odczytuje pytania i notuje uzyskiwane odpowiedzi, korzystając ze specjalnego skryptu komputerowego.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemne sytuacje zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

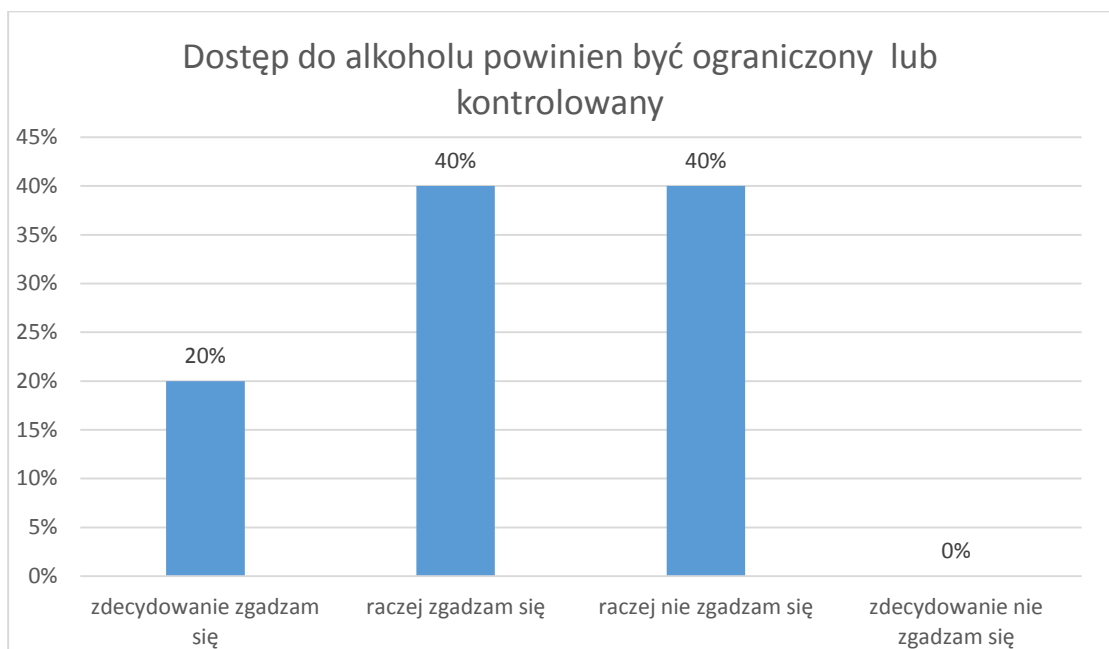
Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

100%³ badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **wysokim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

³ Suma odpowiedzi: raczej nie zgadzam się oraz zdecydowanie nie zgadzam się.

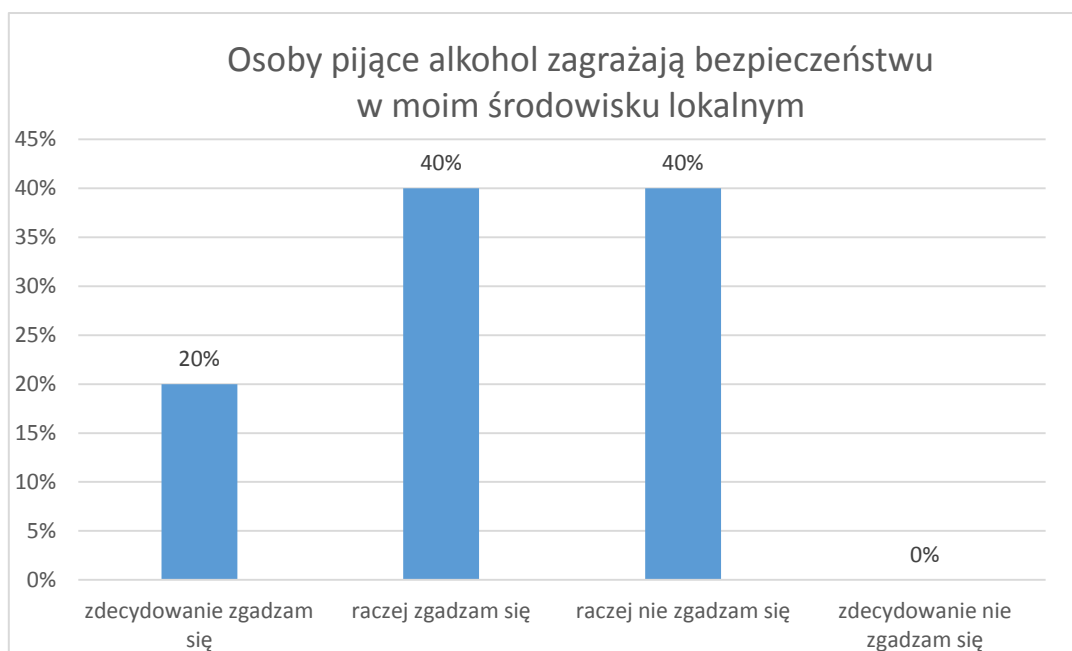
Łącznie 60%⁴ sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. 40% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli, że dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.

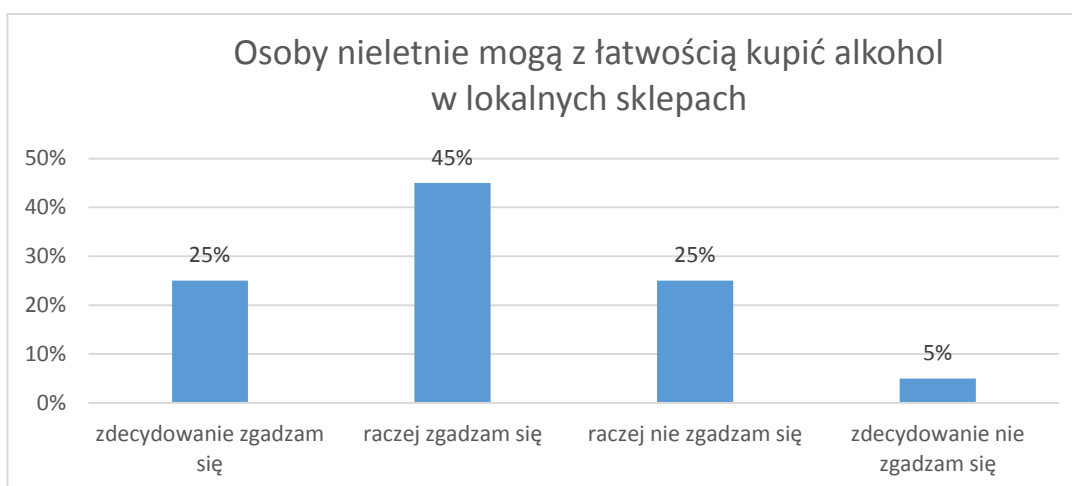
Łącznie 40% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol nie zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Natomiast 60%⁵ badanych sprzedawców wyraża zdanie przeciwne.

⁴ Suma odpowiedzi: zdecydowanie zgadzam się oraz raczej zgadzam się.

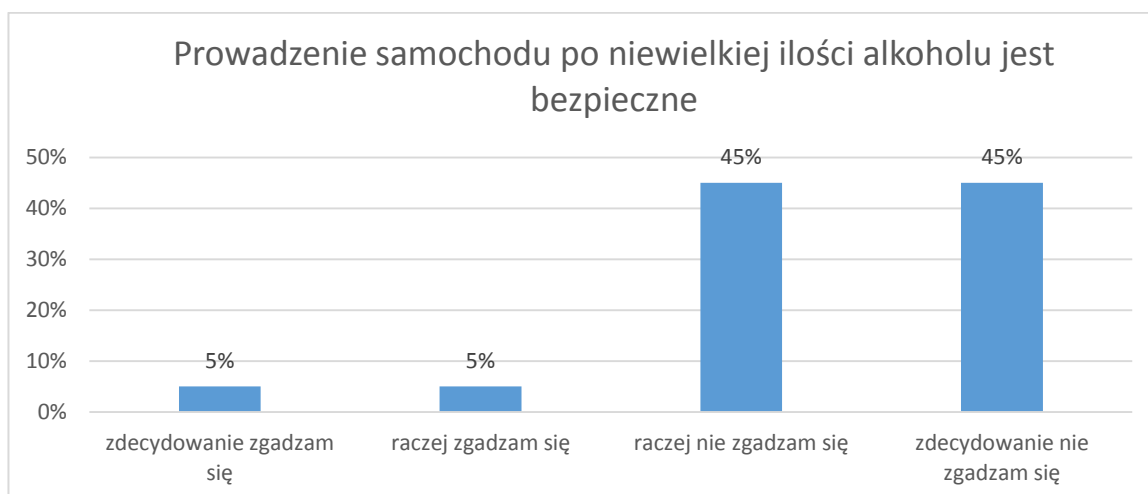
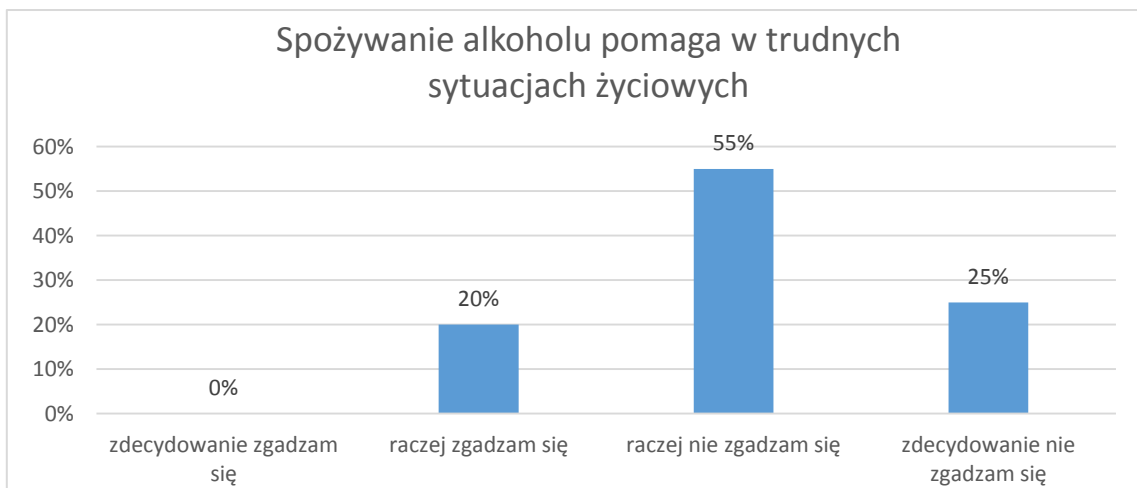
⁵ Suma odpowiedzi: zdecydowanie zgadzam się oraz raczej zgadzam się.

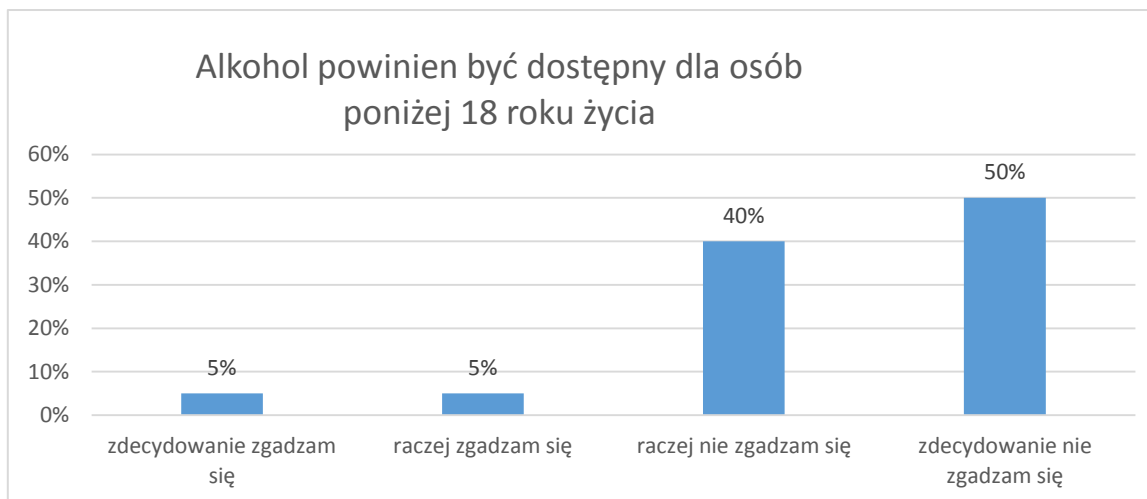
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **Łącznie 70% sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.** Natomiast łącznie 30% ankietowanych przychyliła się do stwierdzenia, że zakup ten nie jest łatwy.

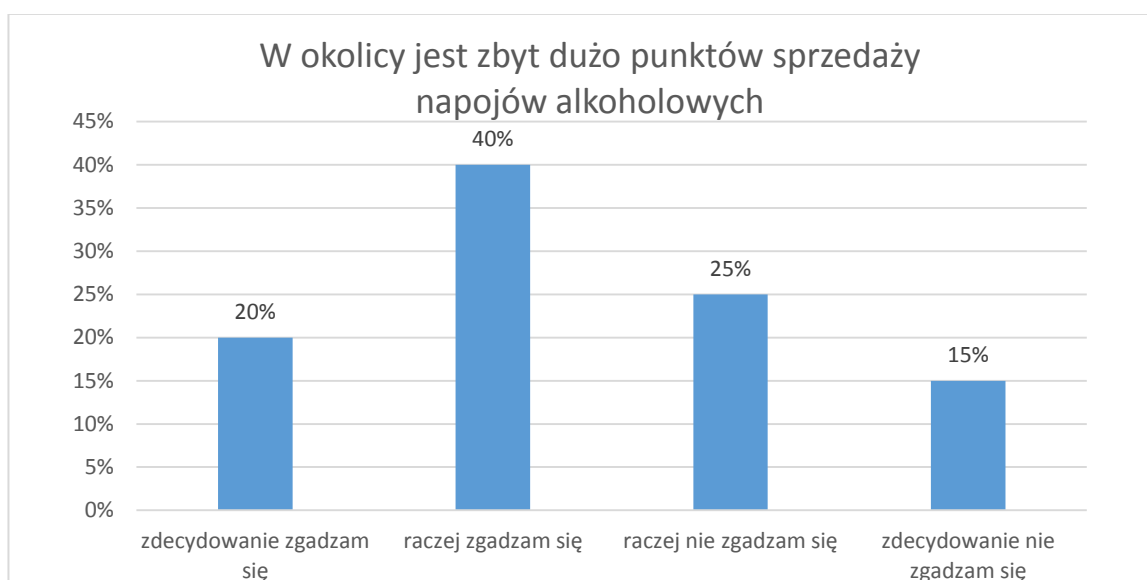
80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, łącznie **90%** badanych odpowiedziało, że **prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne.** Również łącznie **85%** sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.**

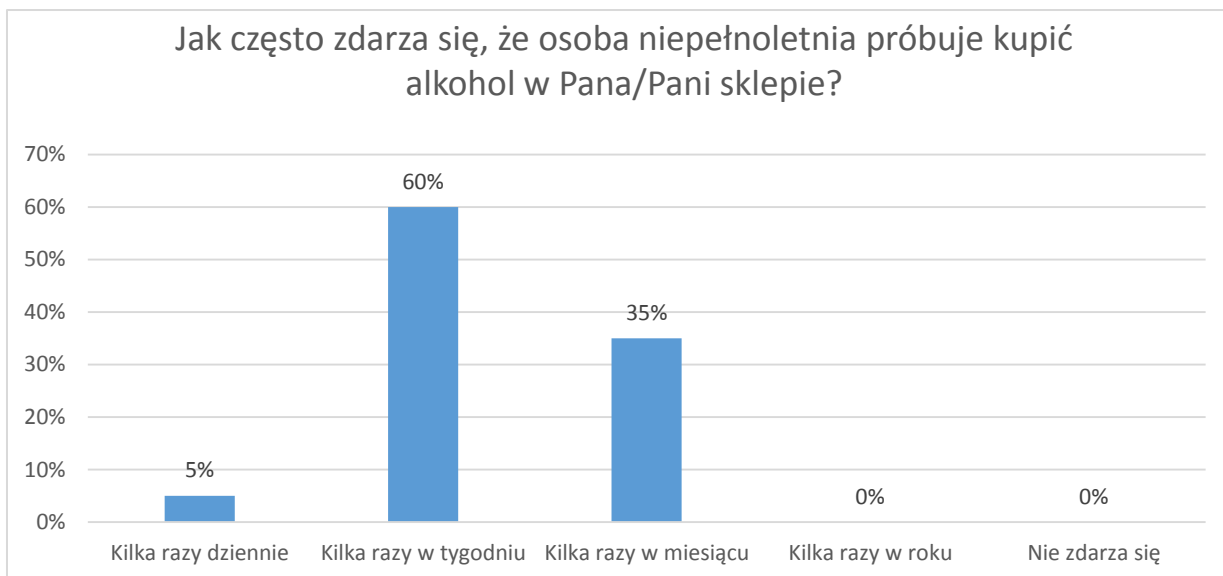
Łącznie **90%** sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Rybno **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.**

60% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Rybno deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w tygodniu (60%)**. Pozostałe wartości odnoszą się do prób zakupu alkoholu kilka razy dziennie (5%) oraz kilka razy w roku (35%).

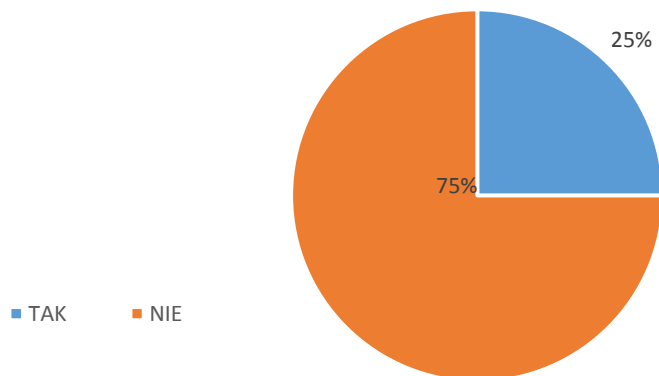

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być częstym zjawiskiem. 45% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w tygodniu, a 15% deklaruje, że taka sytuacja ma miejsce codziennie.

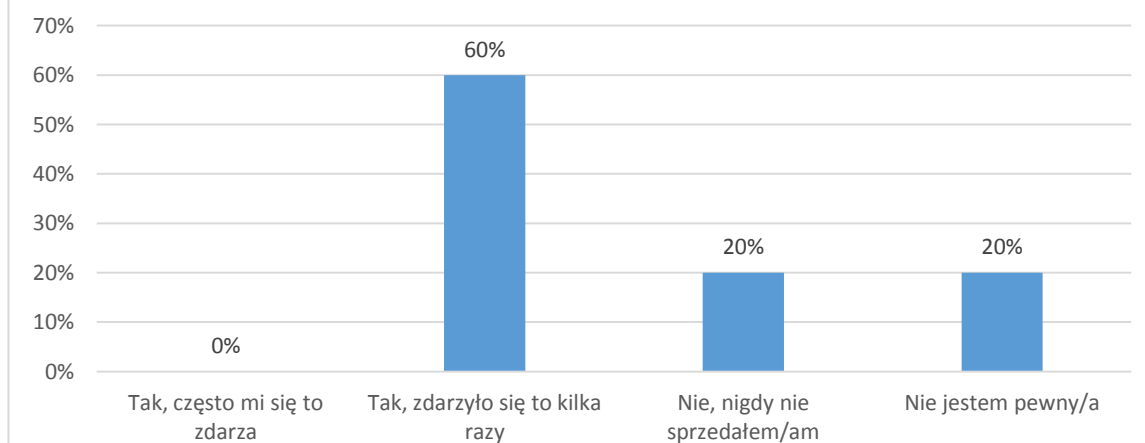
25% z przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. W 15% tych przypadków była wymagana interwencja policji.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

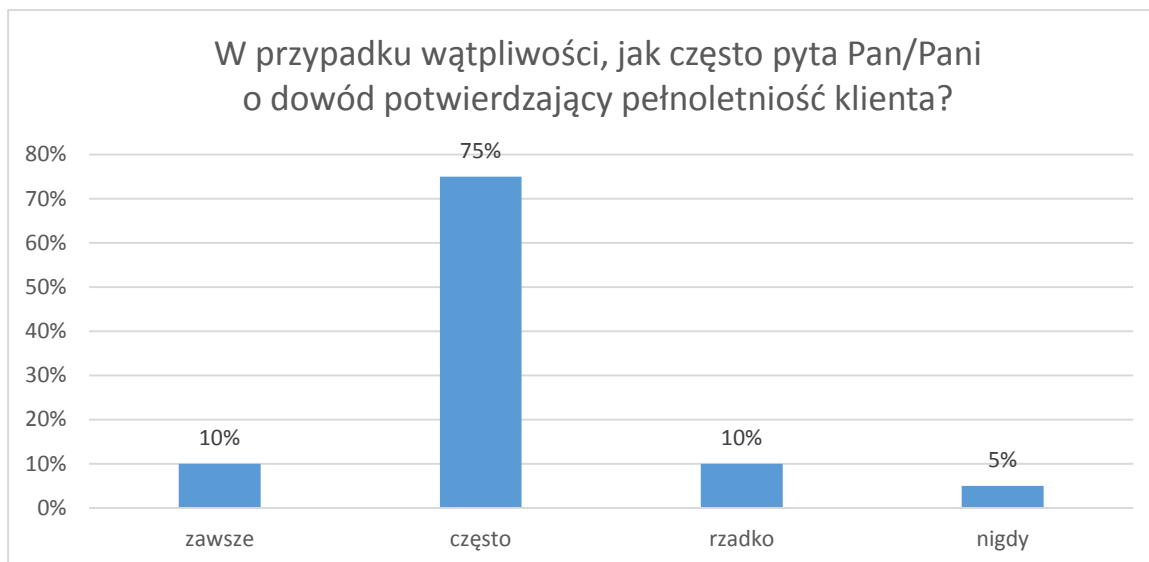

20% sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Rybno deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletności. Kolejne 20% nie jest tego pewna, a 60% przyznaje, że sytuacja taka miała miejsce kilka razy.

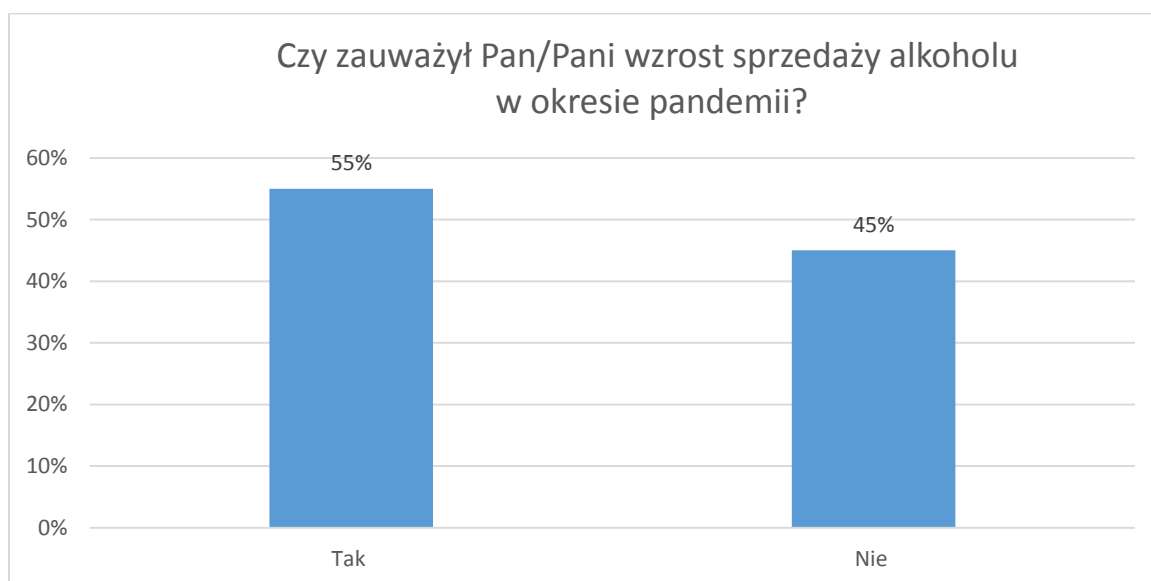
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

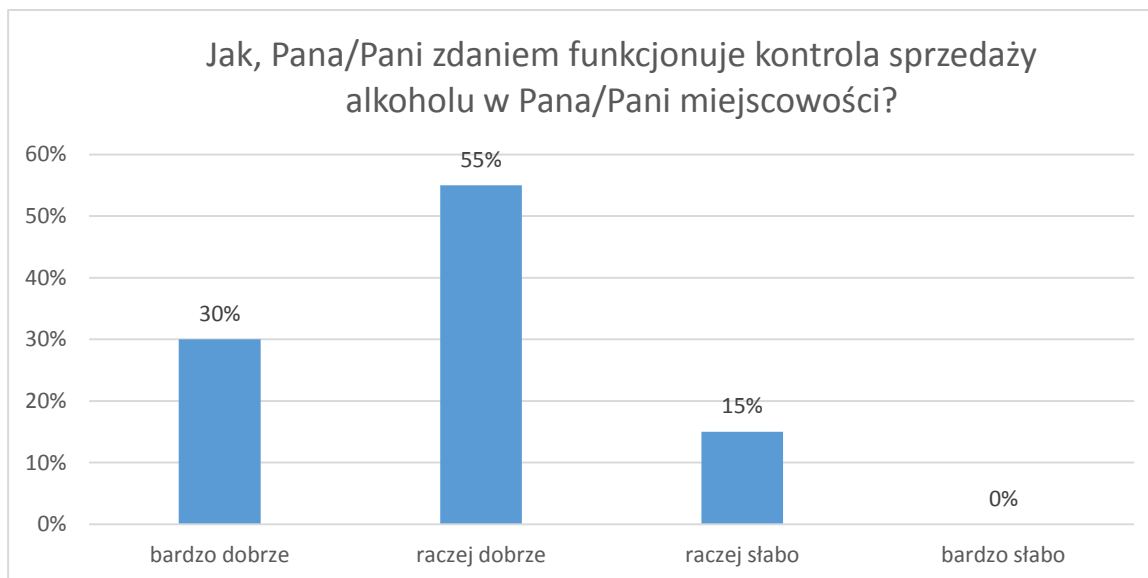
W przypadku wątpliwości, co do wieku, **10% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a 75% sprzedawców robi to często.

55% ankietowanych sprzedawców zauważa wzrost sprzedaży alkoholu w porównaniu z okresem przed pandemią.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Rybno. **Łącznie 85% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.** Natomiast 15% sprzedawców ocenia ją przeciwnie.

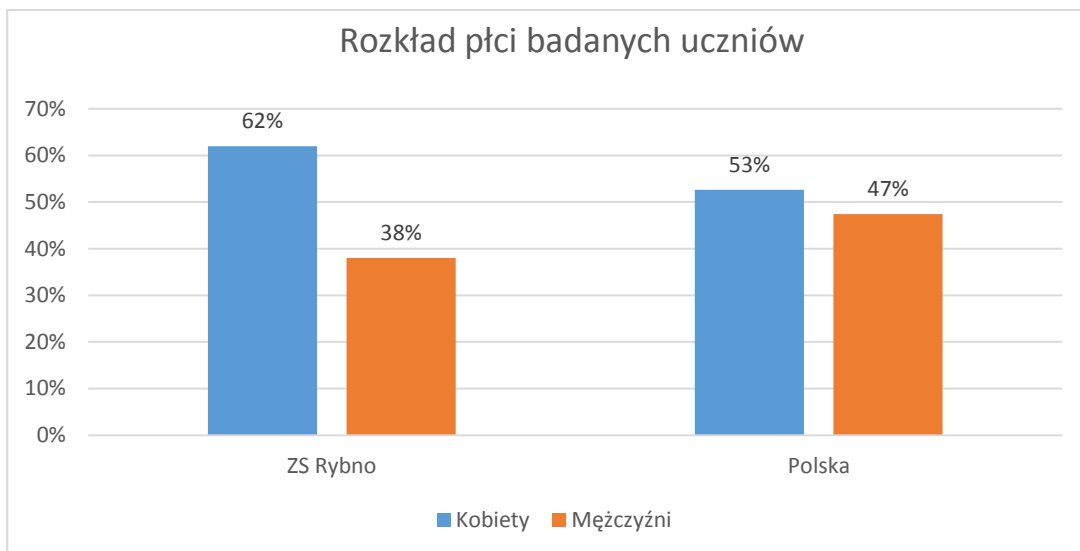
15. Wybrane zagadnienia z ESPAD-U. Porównanie wyników badania uczniów Zespołu Szkół w Rybnie z wynikami próby ogólnopolskiej z 2019r.

Celem przeprowadzenia ankiety było głównie zbadanie zjawiska natężenia korzystania przez uczniów z substancji psychoaktywnych, w tym:

- napojów alkoholowych;
- papierosów;
- narkotyków, leków i substancji wziewnych,

a następnie porównania głównych wyników z wynikami próby ogólnopolskiej badania ESPAD 2019.

Badaniami objęto 78 uczniów **Zespołu Szkół w Rybnie ul. Sportowa 24**. Poniższy wykres obrazuje rozkład płci osób badanych.

Spożywanie napojów alkoholowych wśród uczniów w ZS w Rybnie, zarówno kiedykolwiek w życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, jak i w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, **jest na dużo niższym poziomie w porównaniu z wynikami dla młodzieży ogólnopolskiej.**

Uczniowie w ZS w Rybnie po alkohol zdecydowanie rzadziej niż ich rówieśnicy na terenie Polski, co wskazuje na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu.

W poniższej tabeli zawarto pełne wyniki badania uczniów **Zespołu Szkół w Rybnie** z zakresu spożywania napojów alkoholowych.

Spożywanie napojów alkoholowych

ZS w Rybnie							
(% odpowiedzi)							
	Nie piłem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
w życiu	58	10	3	5	6	6	12
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	65	8	3	4	9	5	6
w ciągu ostatnich 30 dni	71	9	9	3	4	1	1

Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych wskazuje, iż **uczniowie w ZS Rybno najczęściej spożywają 1-2 typowe butelki lub puszki piwa - 17%, 1-2 kieliszki wina (6%) oraz 6 i więcej kieliszków wódki (12%)**. Zazwyczaj jednak uczniowie przyznają, że nie piją w ogóle (piwa - 64%; wina - 76%; wódki - 77%) lub nie pili podczas ostatniej okazji picia (piwa - 3%; wina - 9%; wódki - 8%).

Wielkość spożycia poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych

PIWO	
nigdy nie piję piwa	64%
ostatnim razem nie piłem(am) piwa	3%
mniej niż jedną zwykłą butelkę lub puszkę (poniżej 0,5 litra)	10%
1-2 typowe butelki lub puszki (powyżej 0,5 do 1 litra)	17%
3-4 typowe butelki lub puszki (powyżej 1 litra do 2 litrów)	4%
5 lub więcej typowych butelek lub puszek (powyżej 2 litrów)	3%
WINO	
nigdy nie piję wina	76%
ostatnim razem nie piłem(am) wina	9%

mniej niż jeden kieliszek (poniżej 100 gram)	4%
1-2 kieliszki (powyżej 100 gram do 200 gram)	6%
pół butelki (ok. 370 gram)	4%
butelkę lub więcej (750 gram lub więcej)	1%
WÓDKA	
nigdy nie piję wódki	77%
ostatnim razem nie piłem(am) wódki	8%
mniej niż jeden kieliszek (poniżej 50 gram)	0%
1-2 kieliszki (powyżej 50 gram do 100 gram)	1%
3-5 kieliszków (powyżej 100 gram do 250 gram)	3%
6 kieliszków lub więcej (300 gram lub więcej)	12%

Oczekiwania uczniów w **Zespole Szkół w Rybnie** wobec alkoholu różnią się w porównaniu do próby ogólnopolskiej.

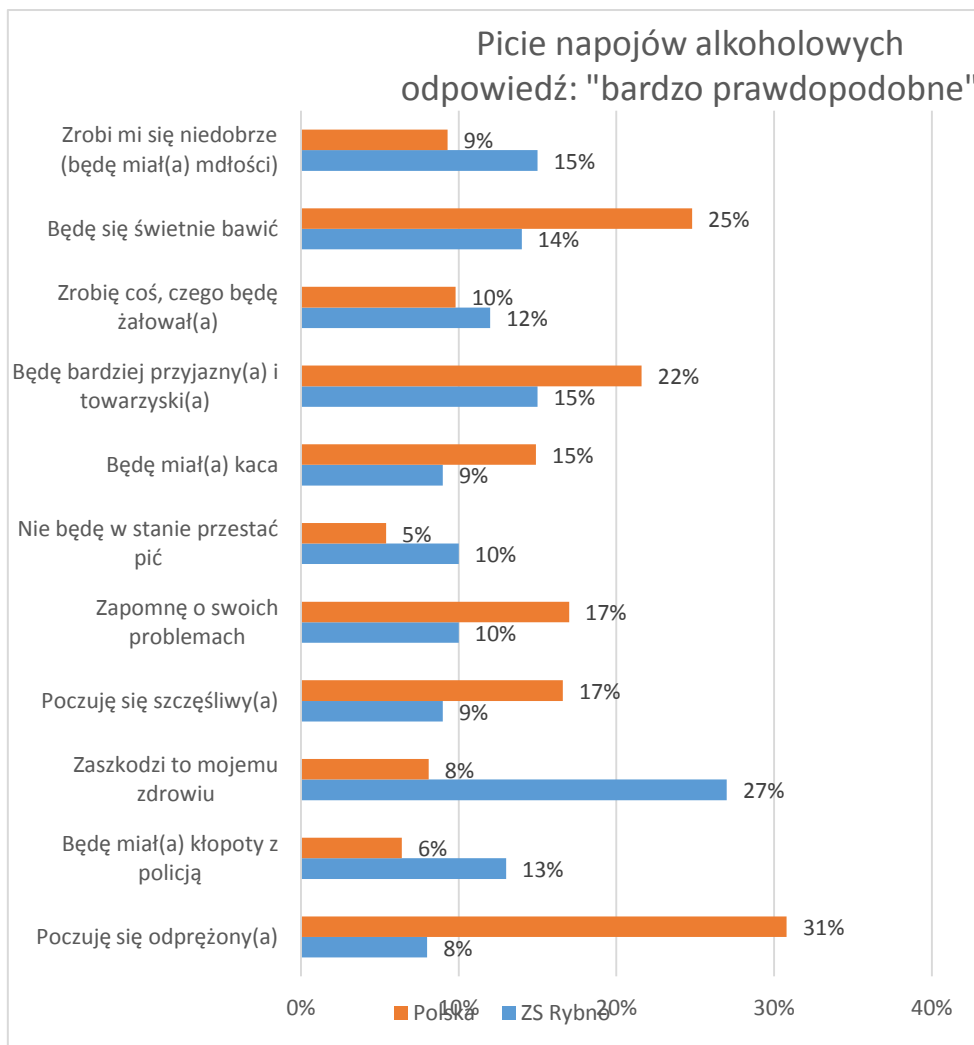
Uczniowie Zespołu Szkół w Rybnie w porównaniu do próby ogólnopolskiej, zgłaszali:

a) częściej:

- obawy przed mdłościami (o 6%)
- zrobienie czegoś, czego będą żalowali (o 2%)
- obawy, że nie będą mogli przestać pić (o 5%)
- zaszkodzenie swojemu zdrowiu (o 19%)
- kłopoty z Policją (o 7%).

b) rzadziej:

- przekonanie o świetnej zabawie (o 11%)
- bycie bardziej przyjaznym i towarzyskim (o 7%)
- obawy przed kacem (o 6%)
- zapominanie o swoich problemach (o 7%)
- poczucie bycia szczęśliwym (o 8%)
- poczucie odprężenia (o 23%).

W tabeli zawarto pełne wyniki badania uczniów ZS Rybno oraz próby ogólnopolskiej z zakresu **oczekiwań wobec alkoholu**.

<i>Oczekiwania wobec alkoholu</i>		
1. Poczuję się odprężony(a)		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	8%	31%
prawdopodobne	17%	40%
nie wiadomo	36%	18%
mało prawdopodobne	17%	7%

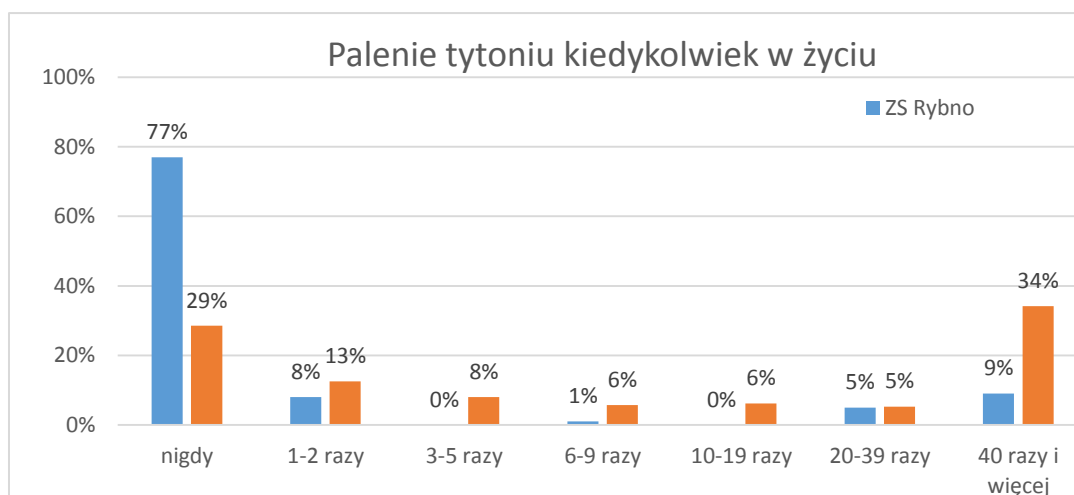
zupełnie nieprawdopodobne	23%	5%
2. Będę miał kłopoty z policją		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	13%	6%
prawdopodobne	5%	11%
nie wiadomo	33%	30%
mało prawdopodobne	18%	26%
zupełnie nieprawdopodobne	31%	27%
3. Zaszkozi to mojemu zdrowiu		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	27%	8%
prawdopodobne	14%	20%
nie wiadomo	36%	35%
mało prawdopodobne	15%	27%
zupełnie nieprawdopodobne	8%	10%
4. Poczuję się szczęśliwy(a)		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	9%	17%
prawdopodobne	19%	35%
nie wiadomo	36%	31%
mało prawdopodobne	15%	11%
zupełnie nieprawdopodobne	21%	6%
5. Zapomnę o swoich problemach		
	ZS Rybno	POLSKA

bardzo prawdopodobne	10%	17%
prawdopodobne	18%	34%
nie wiadomo	33%	26%
mało prawdopodobne	15%	14%
zupełnie nieprawdopodobne	23%	8%
6. Nie będę w stanie przestać pić		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	10%	5%
prawdopodobne	10%	8%
nie wiadomo	26%	24%
mało prawdopodobne	13%	27%
zupełnie nieprawdopodobne	41%	36%
7. Będę miał(a) kaca		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	9%	15%
prawdopodobne	17%	28%
nie wiadomo	47%	28%
mało prawdopodobne	12%	19%
zupełnie nieprawdopodobne	15%	11%
8. Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	15%	22%
prawdopodobne	15%	40%
nie wiadomo	37%	25%

mało prawdopodobne	9%	7%
zupełnie nieprawdopodobne	23%	6%
9. Zrobię coś, czego będę żałował(a)		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	12%	10%
prawdopodobne	23%	19%
nie wiadomo	35%	33%
mało prawdopodobne	14%	23%
zupełnie nieprawdopodobne	17%	16%
10. Będę się świetnie bawić		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	14%	25%
prawdopodobne	21%	40%
nie wiadomo	36%	26%
mało prawdopodobne	12%	5%
zupełnie nieprawdopodobne	18%	5%
11. Zrobi mi się niedobrze (będę miał(a) mdłości)		
	ZS Rybno	POLSKA
bardzo prawdopodobne	15%	9%
prawdopodobne	15%	21%
nie wiadomo	44%	35%
mało prawdopodobne	14%	22%
zupełnie nieprawdopodobne	12%	13%

Kolejna poddana badaniu kwestia dotyczyła deklaracji uczniów na temat palenia przez nich papierosów. **Większa część uczniów ZS w Rybnie deklaruje, że nigdy nie paliła (77%), jest to o 48% więcej w porównaniu do uczniów z próby ogólnopolskiej.** Rozkład pozostałych odpowiedzi również wskazuje na to, iż **uczniowie w ZS Rybno z reguły palą rzadziej i mniej niż młodzież z próby ogólnopolskiej.**

- **1 – 2 razy:** uczniowie ZS Rybno o 5% rzadziej
- **3 – 5 razy:** uczniowie ZS Rybno o 8% rzadziej
- **6 – 9 razy:** uczniowie ZS Rybno o 5% rzadziej
- **10 – 19 razy:** uczniowie ZS Rybno o 6% rzadziej
- **40 razy i więcej:** uczniowie ZS Rybno o 25% rzadziej.

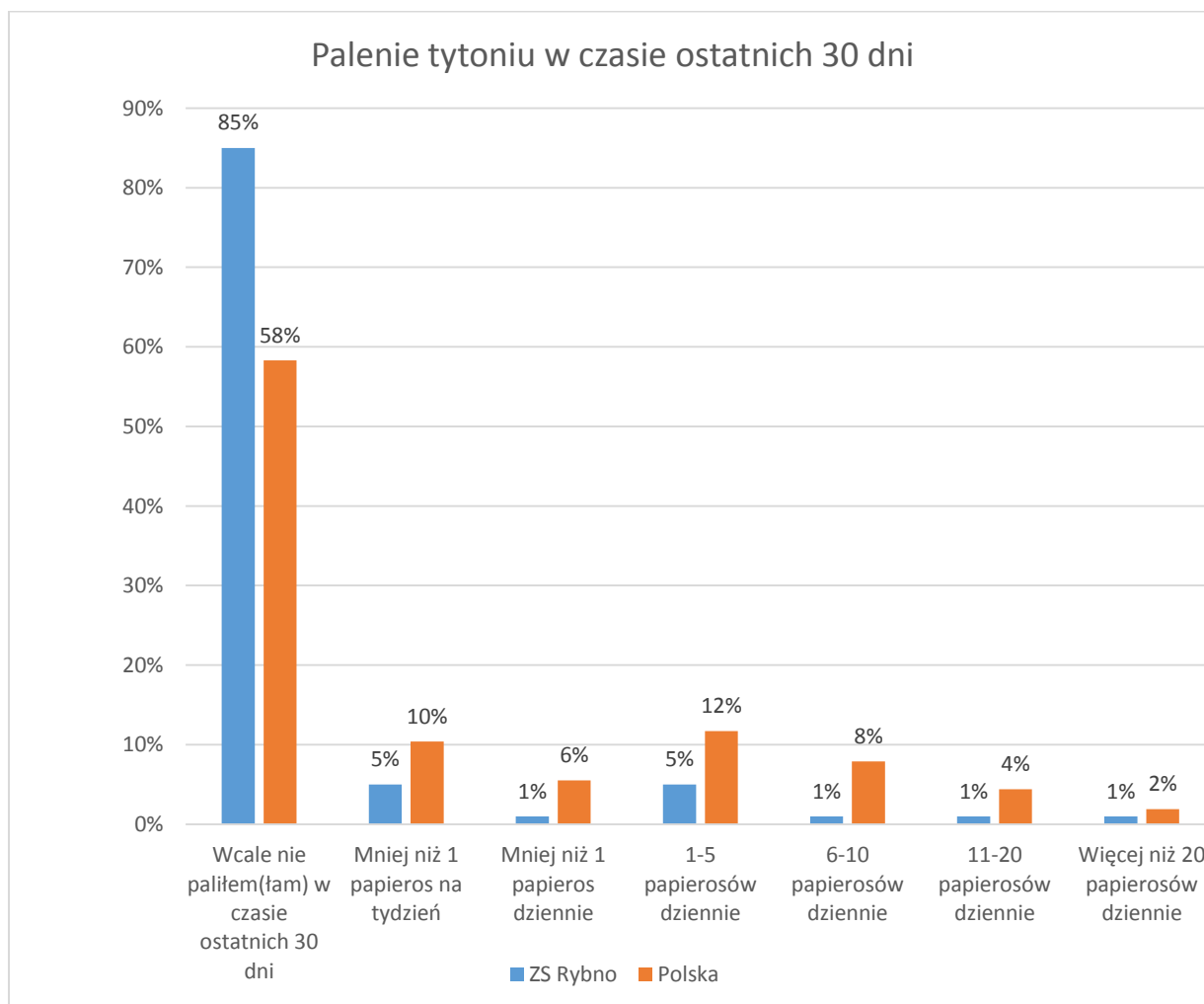

Podobne różnice ujawniają **deklaracje uczniów związane z paleniem papierosów w ciągu miesiąca przed badaniem.** Uczniowie Zespołu Szkół w Rybnie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem palili rzadziej i mniej w porównaniu do swoich rówieśników z terenu całej Polski.

Struktura odpowiedzi uczniów:

- **wcale nie paliłem(lam) w czasie ostatnich 30 dni:** uczniowie z ZS Rybno o 27% częściej
- **mniej niż 1 papieros na tydzień:** uczniowie z ZS Rybno o 5% rzadziej
- **mniej niż 1 papieros dziennie:** uczniowie z ZS Rybno o 5% rzadziej
- **1 – 5 papierosów dziennie:** uczniowie z ZS Rybno o 7% rzadziej
- **6 – 10 papierosów dziennie:** uczniowie z ZS Rybno o 7% rzadziej

- **11 – 20 papierosów dziennie:** uczniowie z ZS Rybno o 2% rzadziej
- **Więcej niż 20 papierosów dziennie:** uczniowie z ZS Rybno o 1% rzadziej

Wśród **uczniów** w **badaniu ogólnopolskim**, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie **choć raz w życiu**, okazała się **marihuana i haszysz (43%)**.

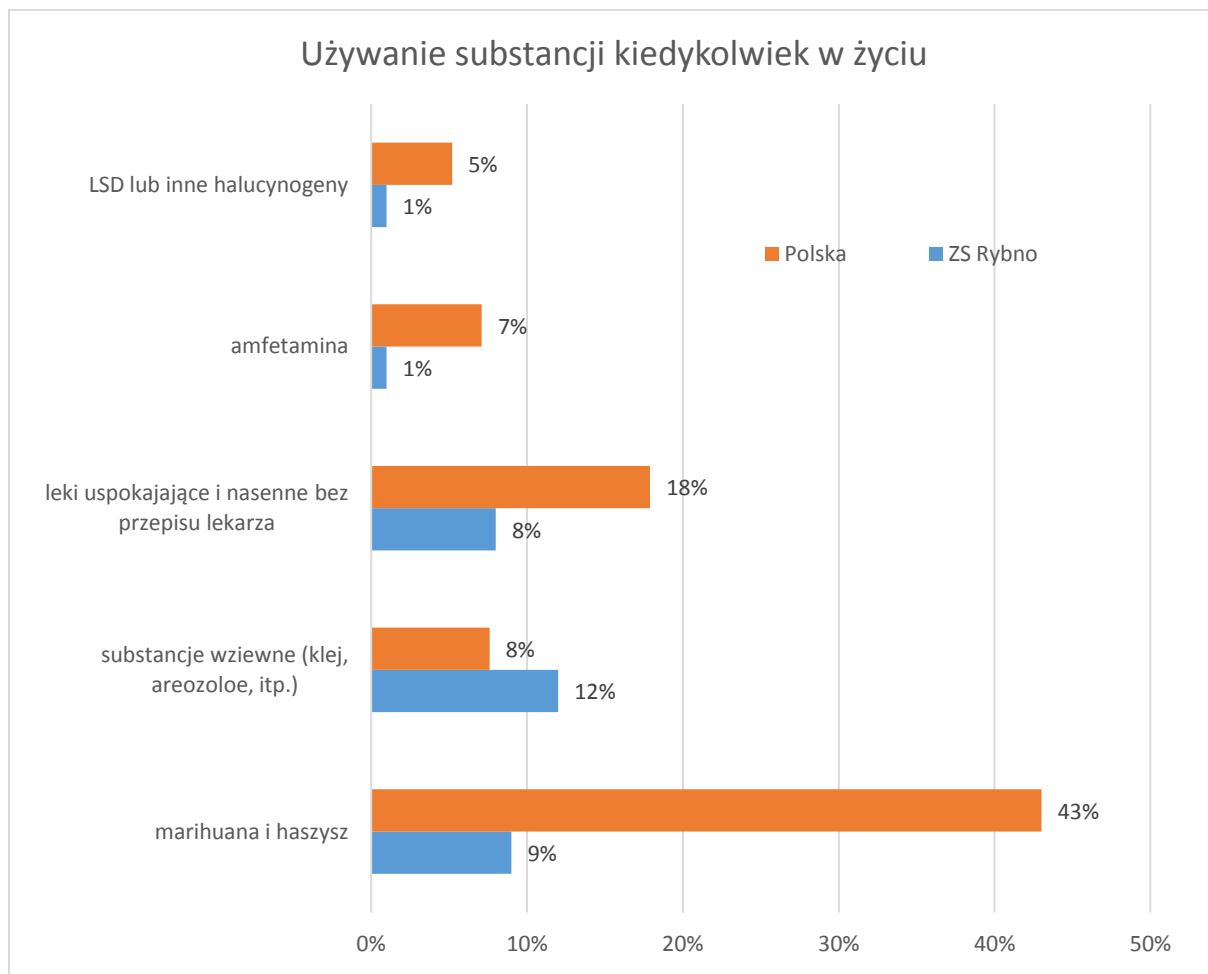
Z kolei wśród uczniów **ZS w Rybnie** są to również **substancje wziewne (klej, aerozole itp.) - 21%**, **LSD i inne halucynogeny (11%)** oraz **grzyby halucynogenne (11%)**.

Wśród **uczniów** w **badaniu ogólnopolskim**, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w **czasie ostatnich 12 miesięcy** nadal są **marihuana i haszysz (26%)**.

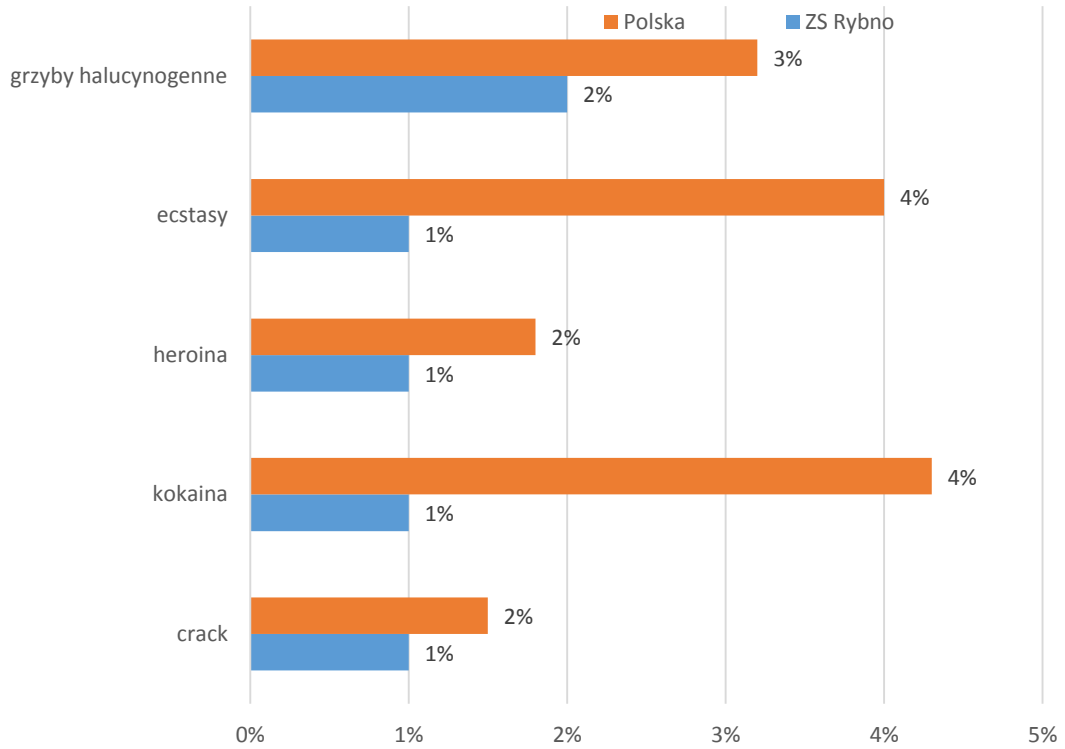
Z kolei wśród uczniów w **ZS w Rybnie** najwyższe wartości uzyskały **marihuana i haszysz 8%** oraz **substancje wziewne (klej, aerozole, itp.) – 6%**

Wśród **uczniów** w **badaniu ogólnopolskim**, najpopularniejszą substancją psychoaktywną, jeśli chodzi o użycie w **czasie ostatnich 30 dni** nadal są **marihuana i haszysz (5%)**.

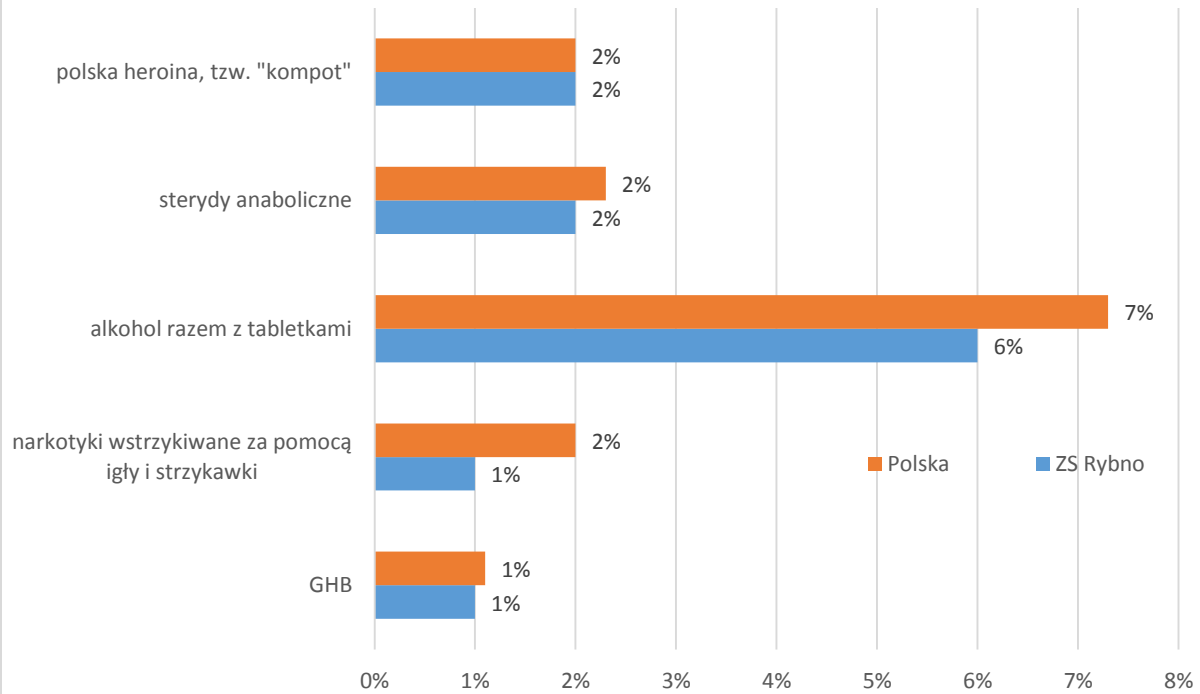
Z kolei wśród uczniów **ZS w Rybnie** na pierwszym miejscu również plasują się **substancje wziewne (klej, aerozole, itp.) – 5% oraz marihuana i haszysz (3%)**.

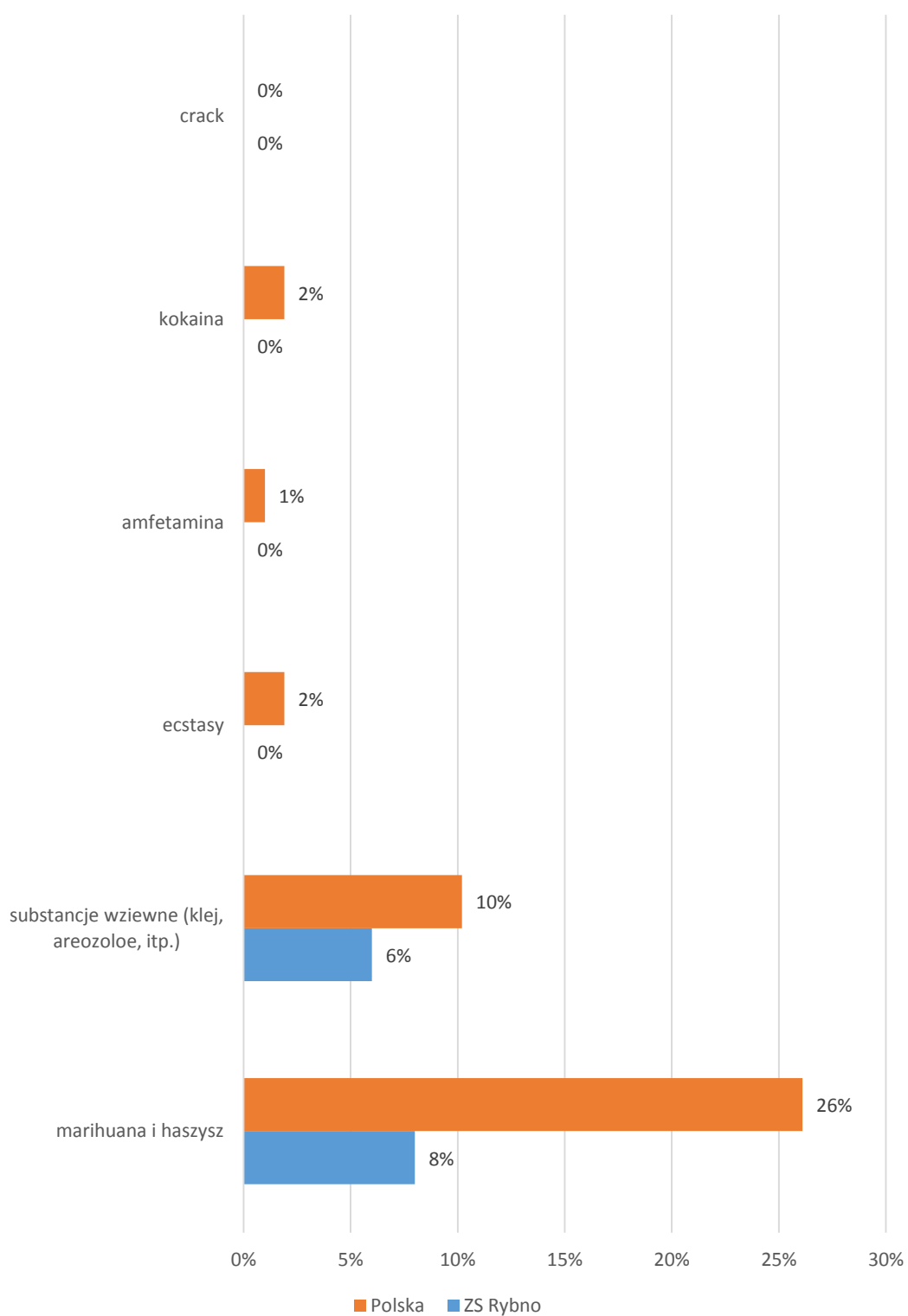
Używanie substancji kiedykolwiek w życiu cd.

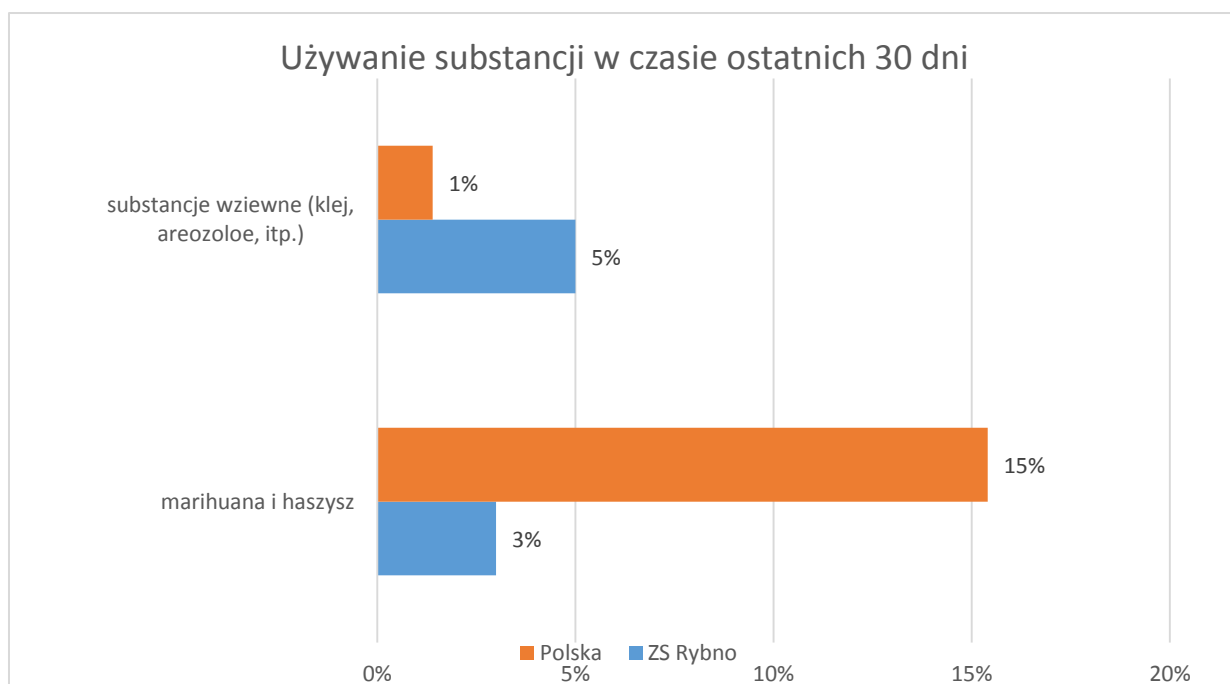

Używanie substancji kiedykolwiek w życiu cd.

Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy

W poniższych tabelach zawarto pełne wyniki badania **uczniów Zespołu Szkół w Rybnie** z zakresu użycia środków psychoaktywnych.

<i>Użycie marihuany lub haszysz</i>							
	<i>nie używałem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	91%	5%	1%	1%	0%	0%	2%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	92%	5%	1%	0%	0%	0%	2%
w ciągu ostatnich 30 dni	97%	0%	1%	0%	0%	0%	2%

<i>Użycie substancji wziewnych (kleju, aerozoli itp.)</i>							
	<i>nie używałem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
w życiu	88%	9%	0%	0%	0%	0%	3%
w ciągu ostatnich 12 miesięcy	94%	4%	1%	0%	0%	0%	1%
w ciągu ostatnich 30 dni	95%	3%	0%	0%	0%	1%	1%

Użycie pozostałych substancji psychoaktywnych

(pytanie wielokrotnego wyboru)

	<i>nie, nigdy</i>	<i>tak, w czasie ostatnich 30 dni</i>	<i>tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy</i>	<i>tak, kiedykolwiek w życiu</i>
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	92%	1%	0%	7%
Amfetamina	99%	0%	0%	1%
LSD lub inne halucynogeny	99%	0%	0%	1%
Crack	99%	0%	0%	1%
Kokaina	99%	0%	0%	1%
Heroina	99%	0%	0%	1%
Ecstasy	99%	0%	0%	1%
Grzyby halucynogenne	99%	0%	0%	1%
GHB	98%	1%	0%	1%

Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	99%	0%	0%	1%
Alkohol razem z tabletkami	99%	0%	0%	1%
Alkohol razem z marihuaną	94%	3%	1%	1%
Sterydy anaboliczne	96%	0%	0%	4%
Polska heroina, tzw. „kompot”	97%	0%	0%	3%

Pierwszą substancją psychoaktywną, jakiej użyli uczniowie ZS w Rybnie były marihuana lub haszysz (6%) oraz amfetamina (1%).

Natomiast, na pytanie o powód pierwszego użycia uczniowie, najczęściej odpowiadali, że byli ciekawi (5%) oraz chcieli poczuć się na „haju” (1%).

Pierwsza użyta substancja psychoaktywna

Nigdy nie spróbowałem(am) żadnej z niżej wymienionych substancji	92%
Leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza	0%
Marihuana lub haszysz	6%
LSD	0%
Amfetamina	1%
Crack	0%
Kokaina	0%
Heroina	0%
Ecstasy	0%
Grzyby halucynogenne	0%
GHB	0%
Polska heroina, czyli tzw. „kompot”	0%

Spróbowałem(am) jakiegoś środka odurzającego, ale nie wiem, co to był za środek	1%
---	----

Źródło pozyskania substancji psychoaktywnej podczas pierwszego użycia

Nigdy nie używałem(am) żadnej z poprzednio wymienionych substancji	92%
Dostałem(am) od starszego brata lub siostry	0%
Dostałem(am) od starszego kolegi/koleżanki	1%
Dostałem(am) od kolegi/koleżanki w moim wieku lub młodszych ode mnie"	0%
Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście"	0%
Dostałem(am) od obcej osoby	1%
Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	3%
Kupiłem od kolegi	0%
Kupiłem od obcej osoby	1%
Dostałem od jednego z rodziców	0%
Wziąłem z domu, bez pozwolenia rodziców	0%
Żadne z powyższych	2%

Powód pierwszego użycia substancji psychoaktywnej

(pytanie wielokrotnego wyboru)

Nigdy nie używałem(am) żadnej z poprzednio wymienionych substancji	91%
Chciałem(am) się czuć na „haju”	1%
Nie chciałem(am) odstawać od grupy	0%
Nie miałem(am) nic do roboty	0%
Byłem(am) ciekawy	5%
Chciałem(am) zapomnieć o swoich problemach	0%

Inny powód	0%
Nie pamiętam powodu	3%

Picie napojów alkoholowych wśród uczniów Zespołu Szkół w Rybnie jest na dużo niższym poziomie w porównaniu z wynikami dla młodzieży ogólnopolskiej. Uczniowie w ZS w Rybnie nie tylko spożywają mniej alkoholu, ale również piją z umiarem napoje alkoholowe o mniejszej zawartości procentowej alkoholu.

Ponadto młodzież nie tylko rzadziej sięga po alkohol niż ich rówieśnicy na terenie Polski, ale również rzadziej pali papierosy. Wskazuje to na pozytywny trend młodych ludzi wobec spożywania alkoholu i palenia papierosów.

W perspektywie wyników porównania ESPAD dla badanych uczniów konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu substancji psychoaktywnych. Warto zwrócić uwagę na uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych tj. leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza.

16. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży:

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy.

Badania dotyczące zagrożeń społecznych wśród uczniów szkół z terenu Gminy Rybno były realizowane w Zespole Szkół w Rybnie, w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w

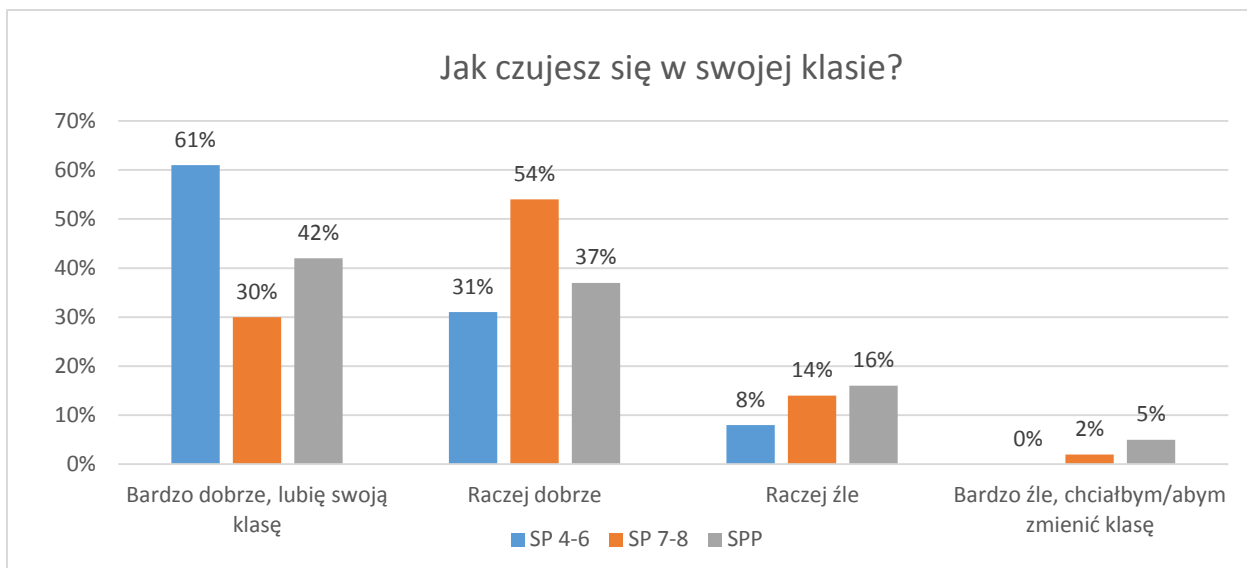
Hartowcu, Szkole Podstawowa w Koszelewach, Szkoła Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Rybnie, Szkole Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego w Rumianie

<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP 4-6)	26
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	56
Szkoły Ponadpodstawowe (SPP)	19
ŁĄCZNIE	101

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

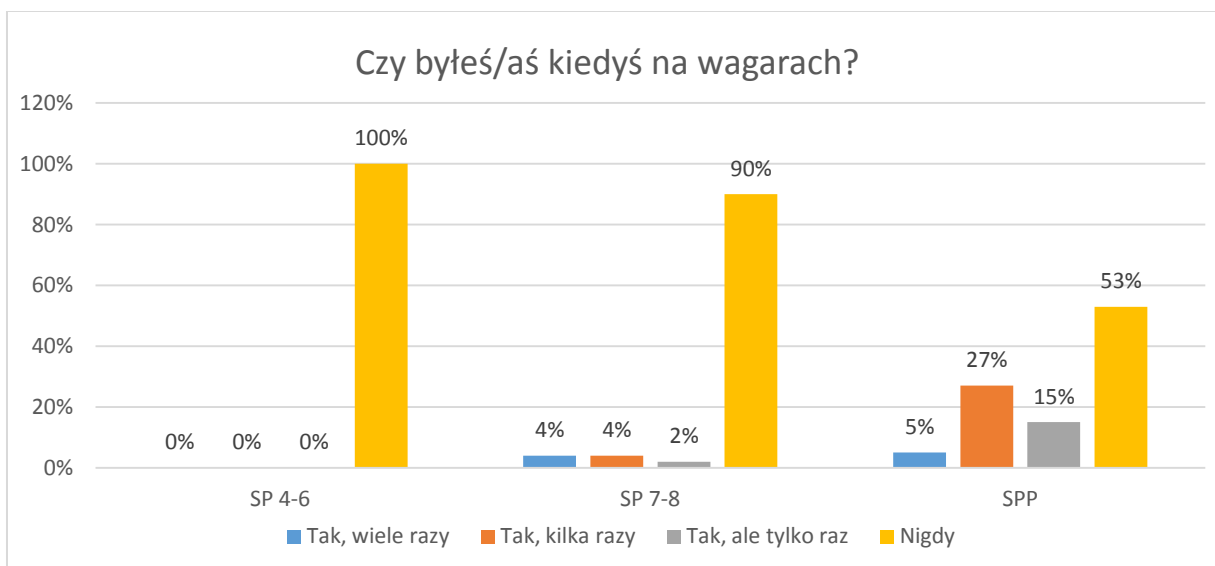
W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające: bardzo dobrze w klasie czują się uczniowie szkół podstawowych (SP 4-6 - łącznie 92%⁶ i SP 7-8 - łącznie 84%).** Takiego samego zdania jest **79% uczniów szkół ponadpodstawowych.** Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 2% uczniów klas 7-8 SP oraz 5% uczniów SPP przeciwne określa swoje odczucia – do tego stopnia, że chcieliby zmienić klasę.

⁶ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze.*

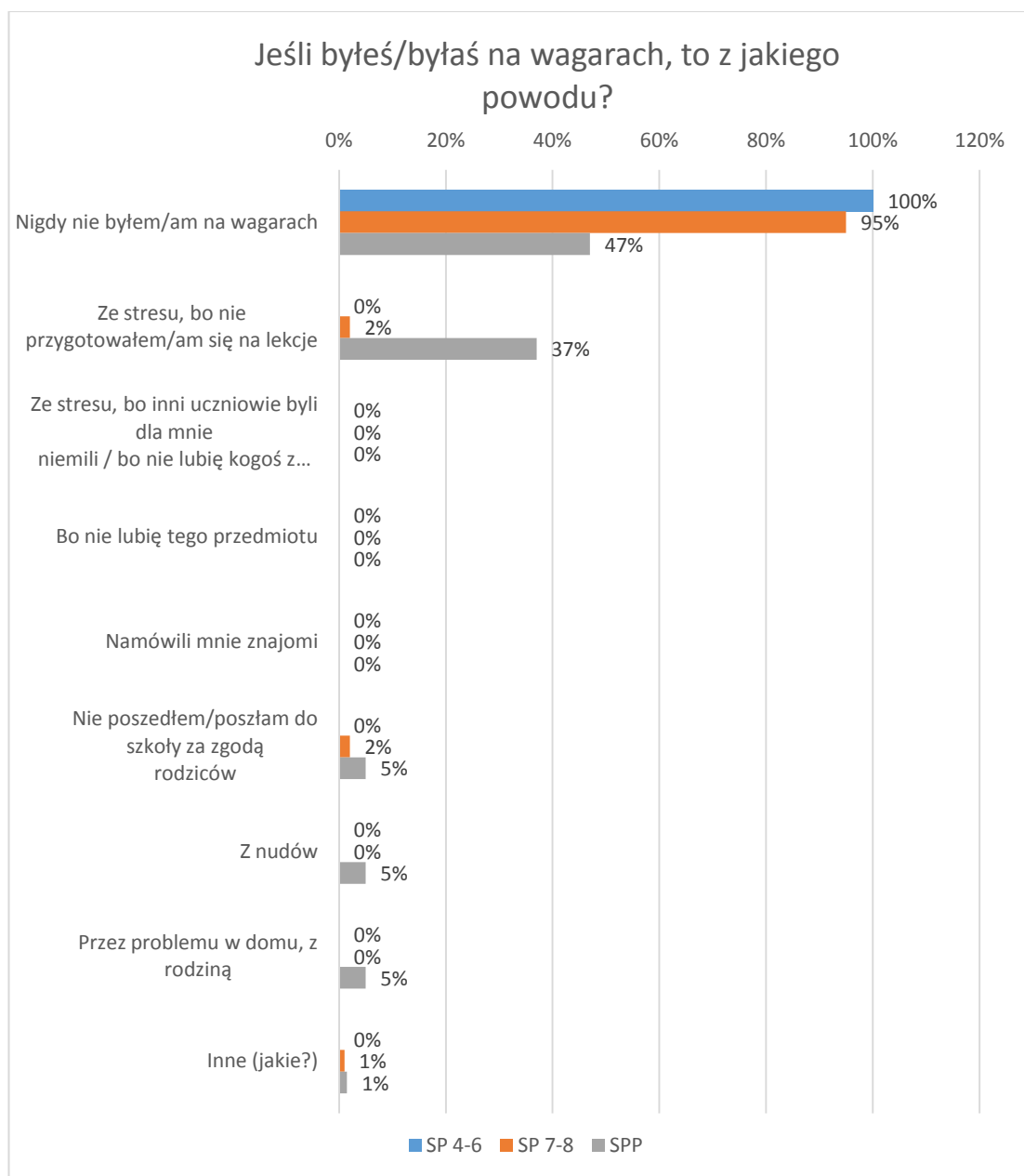
Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych w sporej części nigdy nie byli na wagarach (SP 7-8 - 90%) lub byli na nich tylko raz (SP 7-8 - 4%).** Również 8% starszych uczniów przyznaje, że wagarowało już kilka razy.

W szkołach ponadpodstawowych natomiast, już 47% uczniów ma za sobą pierwsze wagary. 27% uczniów SPP było na wagarach już kilka razy, a 5% przyznaje, że wagarowało wiele razy.

Od tego, jak często uczniowie wagarują, istotniejsze wydają się być powody, dla których decydują się to robić⁷. Uczniowie szkół Gminy Rybno opuszczali najczęściej lekcje:

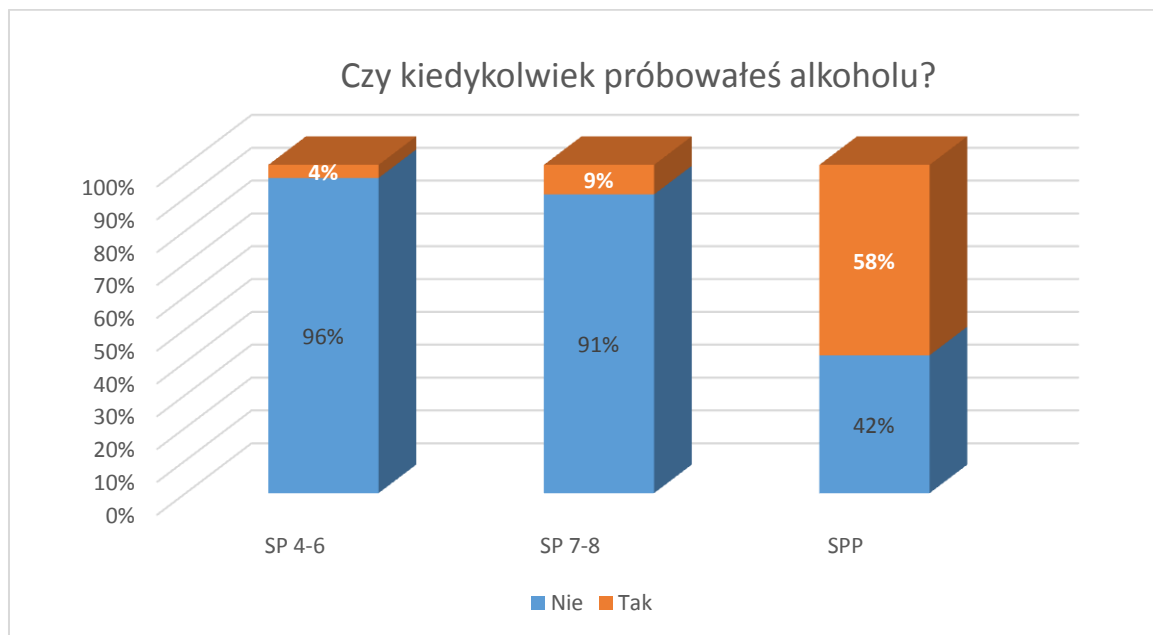
- **SP 7-8**: opuściło zajęcia lekcyjne za zgodą rodziców (2%), oraz z powodu stresu (2%)
- **SPP**: ze stresu związanego z nieprzygotowaniem się do lekcji (37%); opuszczali lekcje za zgodą rodziców (5%) lub z nudów (5%).

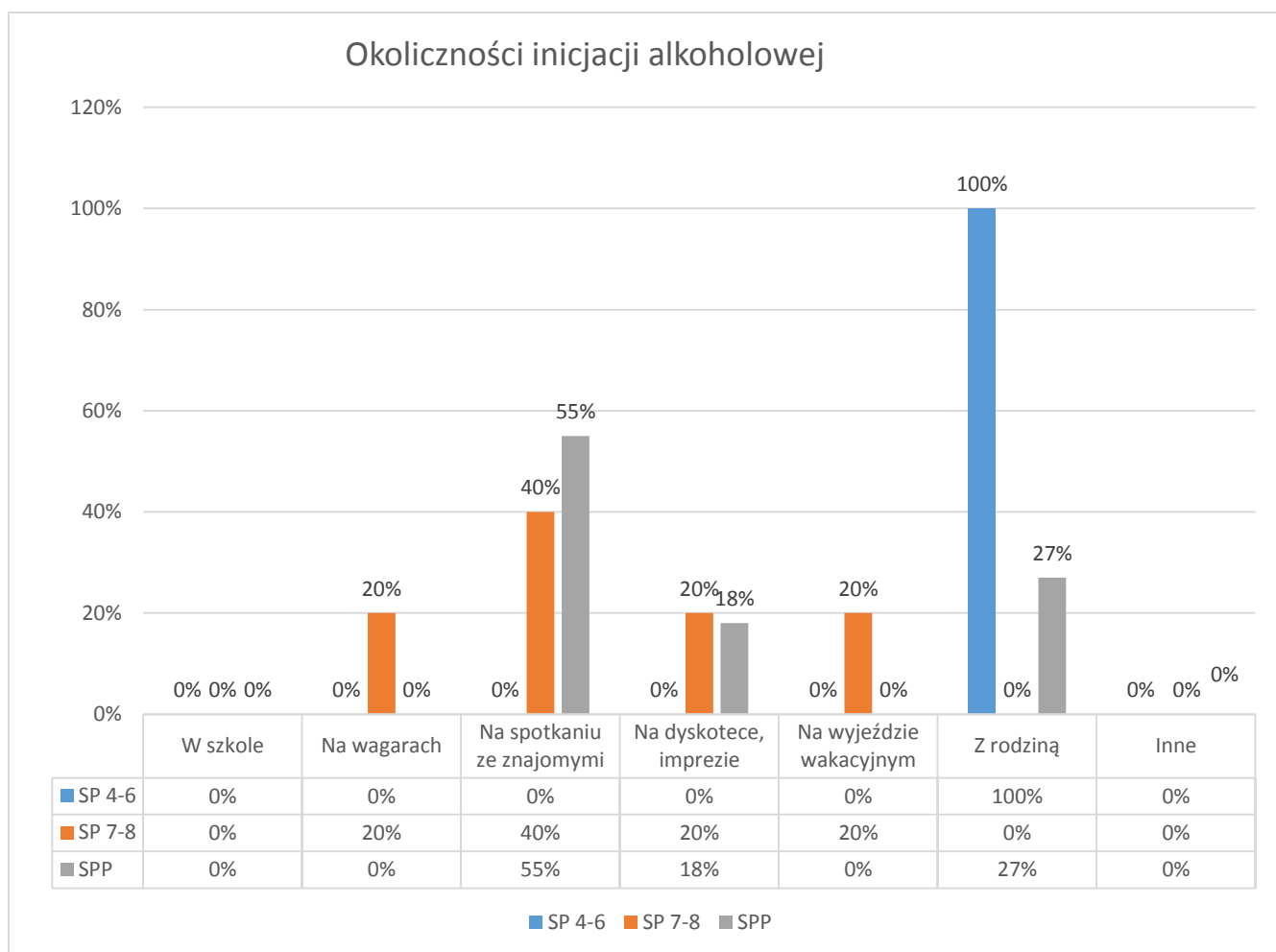
1) Substancje psychoaktywne: alkohol

⁷ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

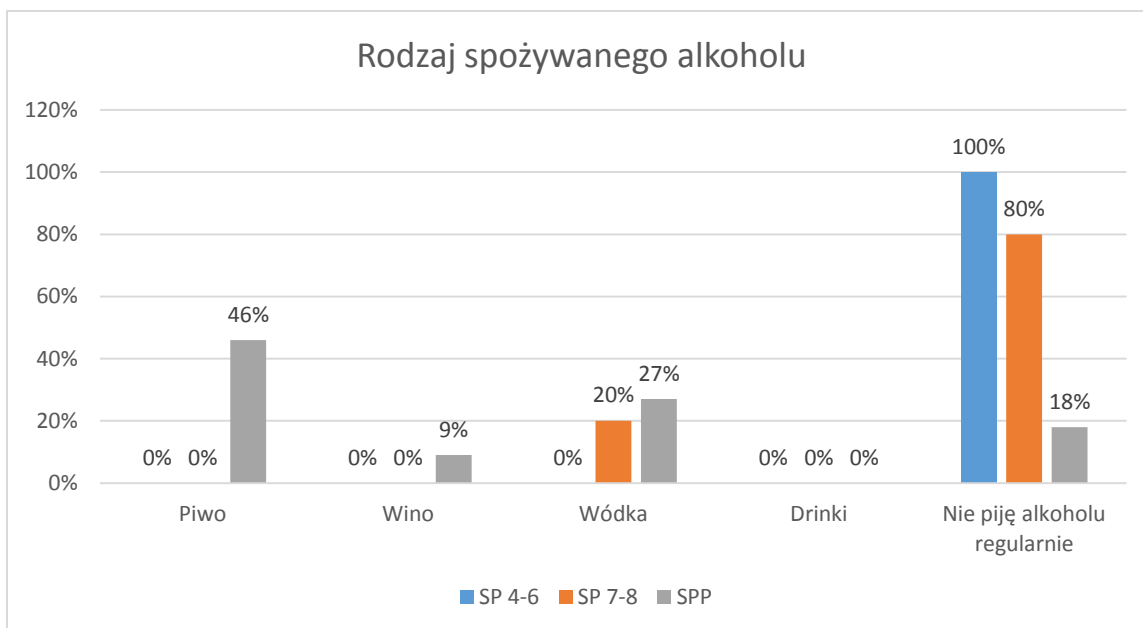
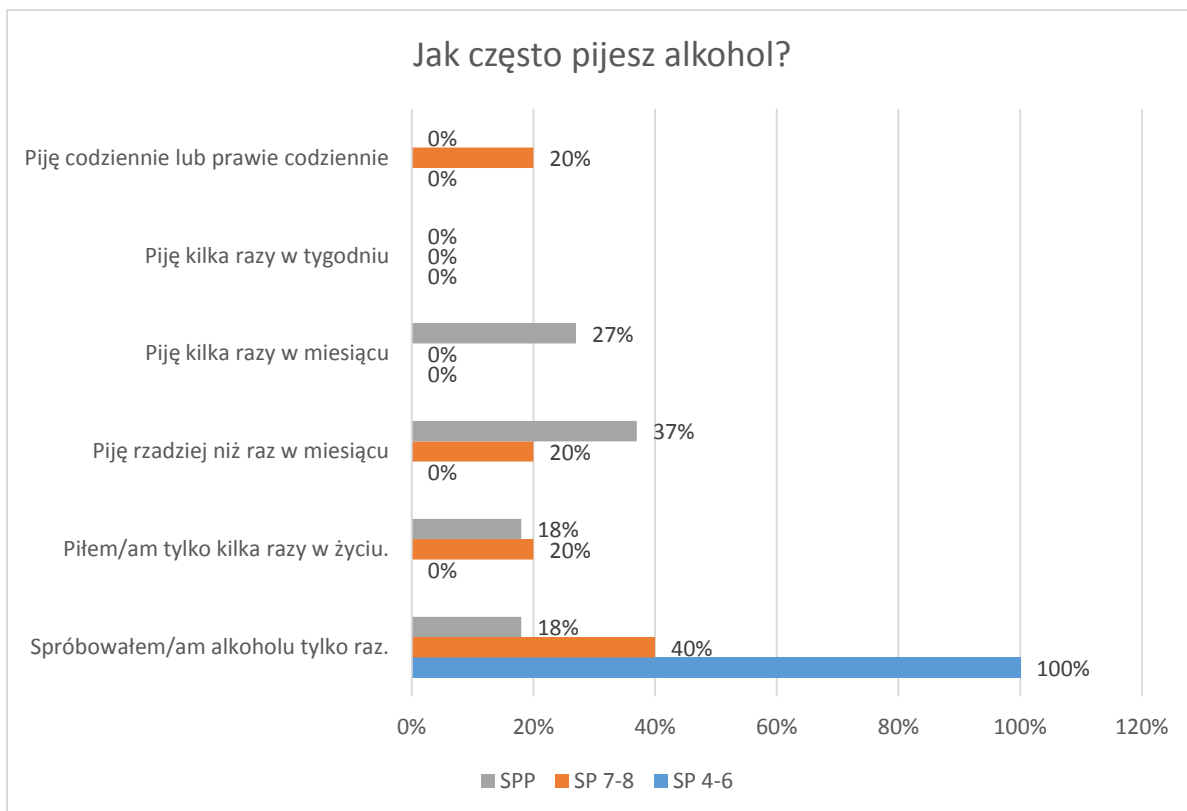
Inicjację alkoholową ma za sobą: 4% uczniów klas SP 4-6, 9% uczniów klas SP 7-8 oraz 58% uczniów klas szkół ponadpodstawowych.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów zarówno szkoły podstawowej, jak i ponadpodstawowej, jest **spotkanie ze znajomymi** oraz **towarzystwo rodziny**.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają alkohol**. 100% najmłodszych uczniów deklaruje jednorazowy kontakt z alkoholem. Wraz z wiekiem ta tendencja się zmienia: SP 7-8 (40%), SPP (18%). Wśród uczniów klas SP 7-8 najczęściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do kilkukrotnego w życiu spożycia alkoholu (20%) oraz spożywania go rzadziej niż raz w miesiącu (20%). Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych najczęściej deklarowali: rzadziej niż raz w miesiącu (37%) oraz picie kilka razy w miesiącu (27%). **Niepokojący jest fakt, że 20% uczniów klas 7-8 zadeklarowało prawie codzienne spożycie alkoholu.**

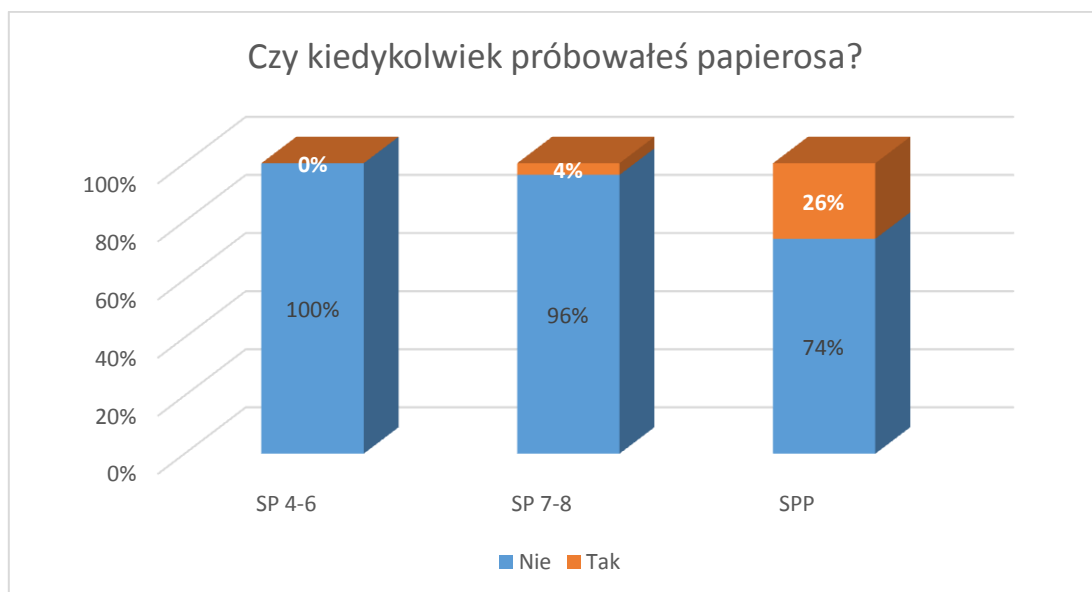
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. **Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 65% uczniów klas SP 4-6; 45% uczniów klas SP 7-8 oraz 15% uczniów klas SPP nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.** Z kolei

łącznie 48% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

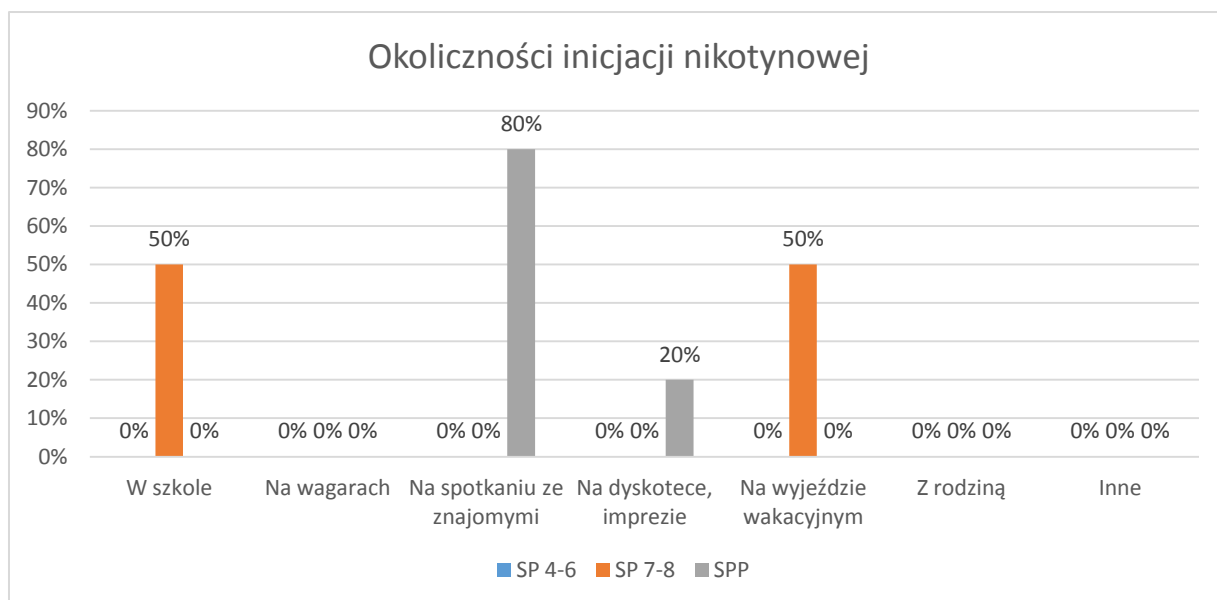

2) Substancje psychoaktywne: papierosy

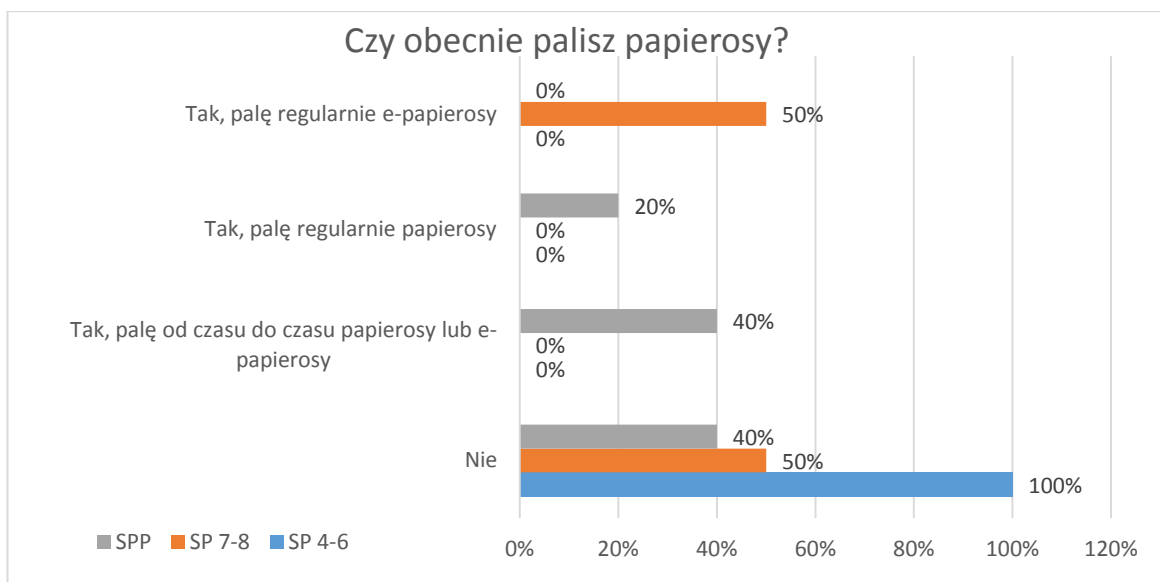
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. **Inicjację nikotynową ma za sobą: 4% uczniów klas SP 7-8 oraz 26% uczniów klas SPP.**

Najczęściej wskazywaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SPP - 80%). Niepokojący jest fakt, iż 50% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że spróbowało palenia papierosów przebywając na terenie szkoły.

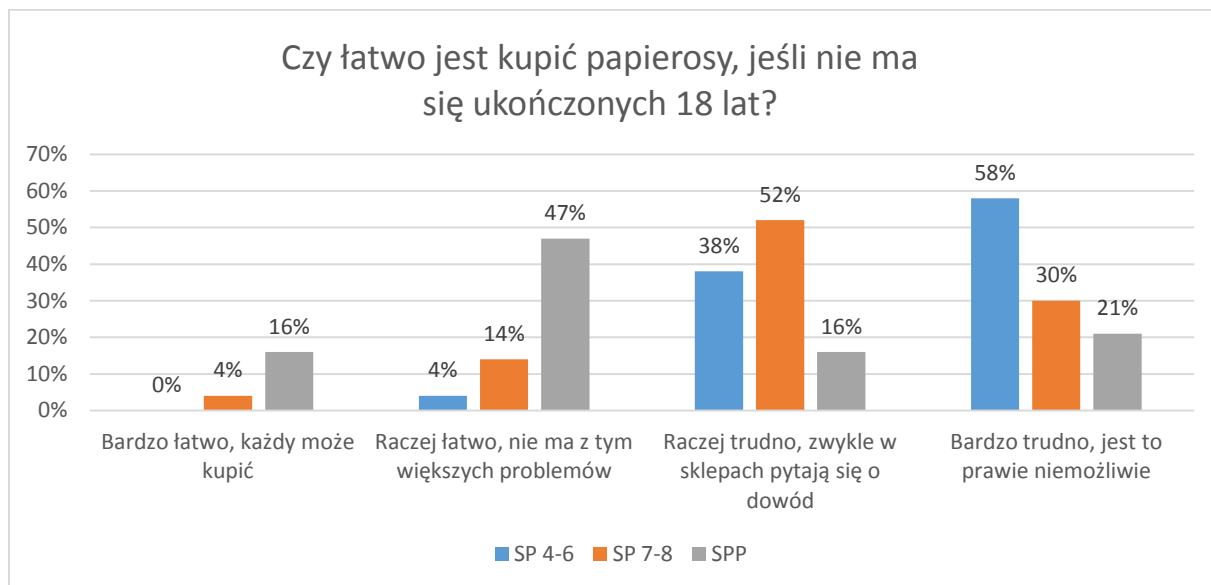

Większość uczniów z Gminy Rybno, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 - 50%; SPP - 40%).

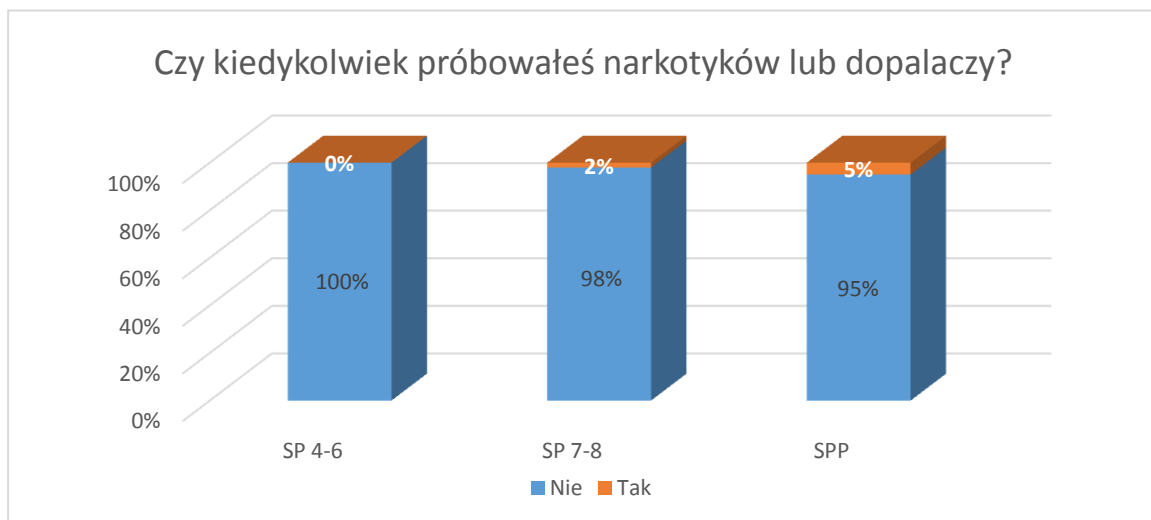
Większość uczniów najmłodszych klas podstawowych uważa, że zakup papierosów nie jest łatwym zadaniem (SP 4-6 - 96%). Starsi uczniowie mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy.

18% uczniów klas 7-8 SP i 63% SPP oceniło, że raczej łatwo lub bardzo łatwo jest kupić papierosy osobom poniżej 18 roku życia.

3) Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

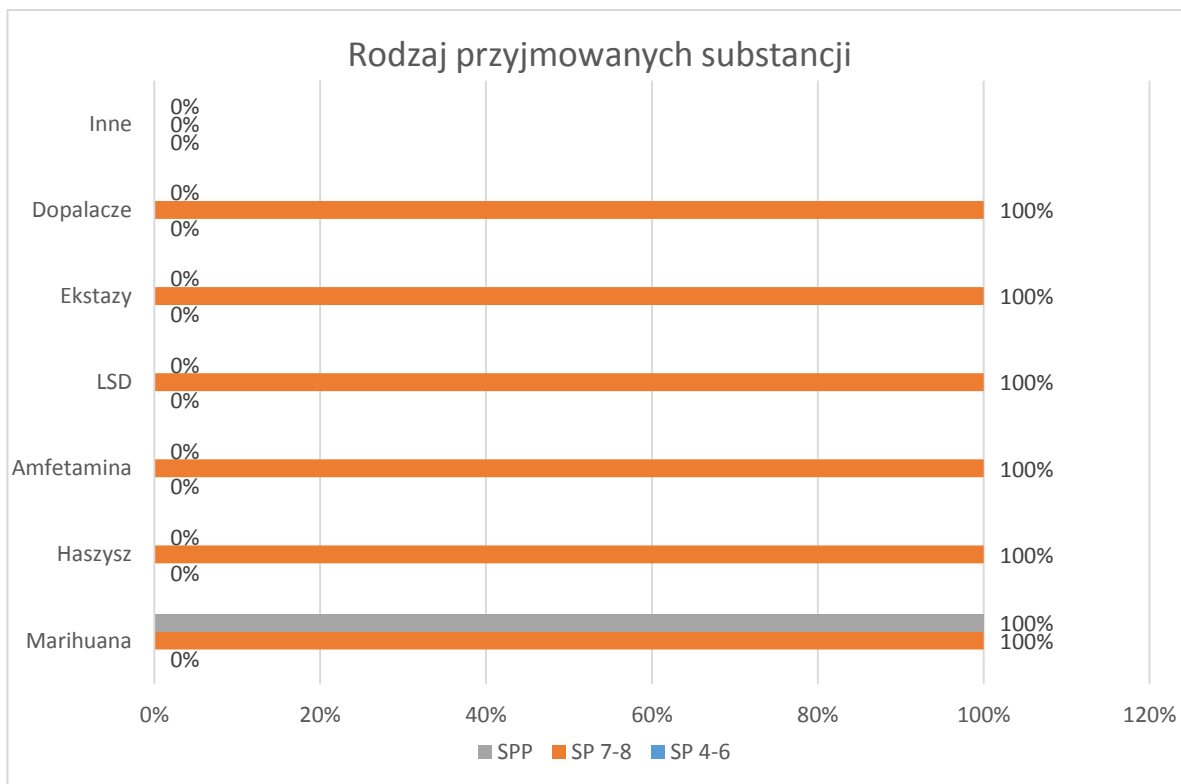
Wyniki badań wskazują, że uczniowie szkół podstawowych w przeważającej większości nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy (SP 4-6 - 100%, SP 7-8 – 98%). Natomiast 5% starszych uczniów ma już za sobą inicjację narkotykową (SPP - 5%).

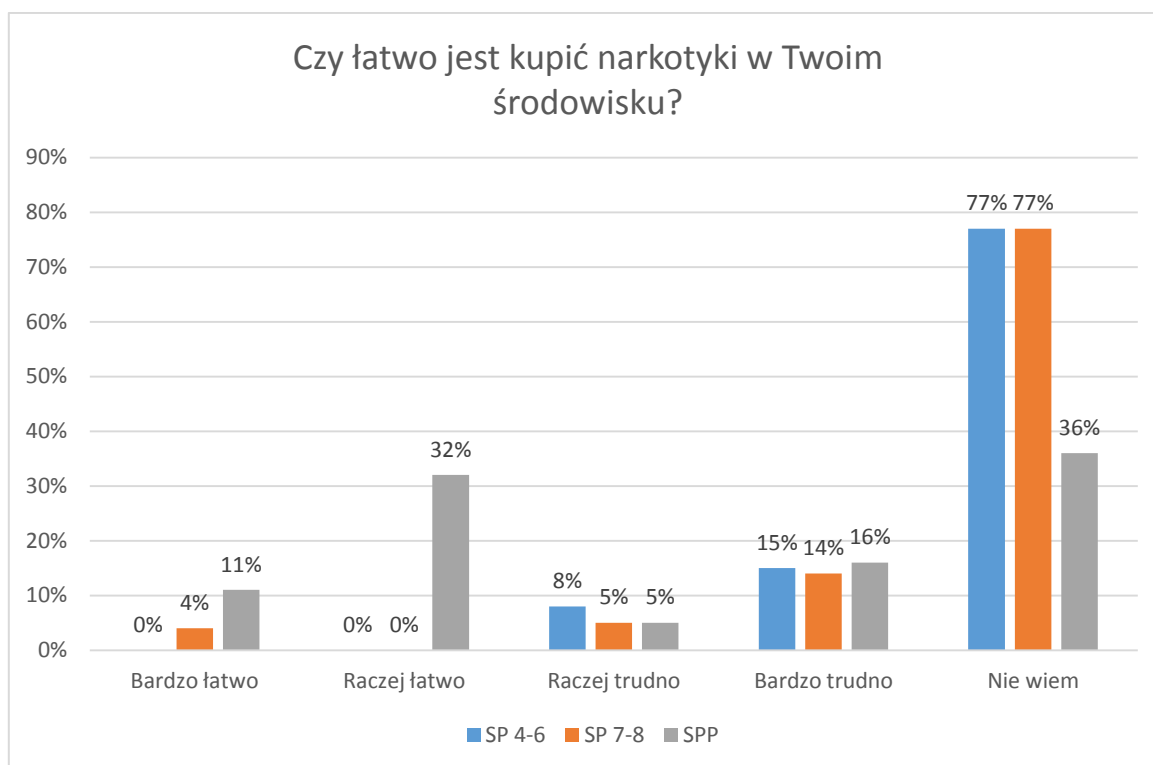
Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie w większości odpowiedzi deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy. 100% uczniów klas 4-6 oraz 7-8 mając do czynienia z tymi substancjami przyznało, że przyjmowało narkotyki lub dopalacze tylko raz w życiu. **Niepokojący jest fakt, iż wśród nich jest 25% uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy deklarują codzienne przyjmowanie narkotyków, również 25% uczniów SPP przyjmuje narkotyki kilka razy w miesiącu.**

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie⁸ marihuana (SP 7-8: 100%, SPP: 100%).

⁸ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Zdecydowana większość uczniów przyznaje, że nie wie czy łatwo jest kupić narkotyki i dopalacze w ich środowisku (SP 4-6: 77%, SP 7-8: 77%, SPP: 36%).

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	12%	27%	15%	46%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	4%	8%	4%	85%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	77%	12%	0%	12%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	0%	0%	0%	100%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	0%	0%	12%	88%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	0%	0%	15%	85%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	0%	4%	96%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	69%	23%	0%	8%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	4%	4%	12%	81%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	4%	0%	4%	92%

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8				
<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	27%	50%	13%	11%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	4%	21%	29%	46%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	68%	23%	5%	4%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	7%	5%	18%	70%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	5%	23%	63%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	11%	20%	32%	38%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	2%	4%	11%	84%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	75%	20%	2%	4%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5%	9%	18%	68%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	9%	16%	29%	46%

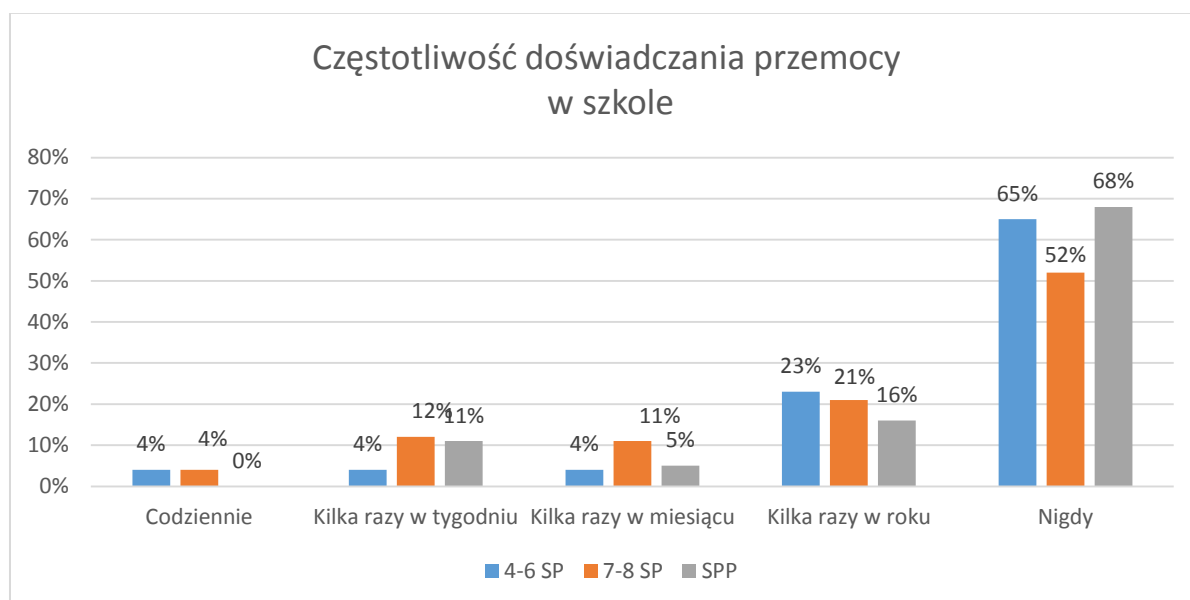
Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SPP				
<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	15%	46%	22%	16%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	19%	33%	31%	16%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	36%	36%	19%	9%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	12%	16%	43%	28%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	7%	10%	16%	66%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	9%	10%	21%	60%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	6%	10%	25%	58%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	63%	28%	3%	6%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	6%	12%	22%	60%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	24%	31%	27%	18%

17. Przemoc w szkole

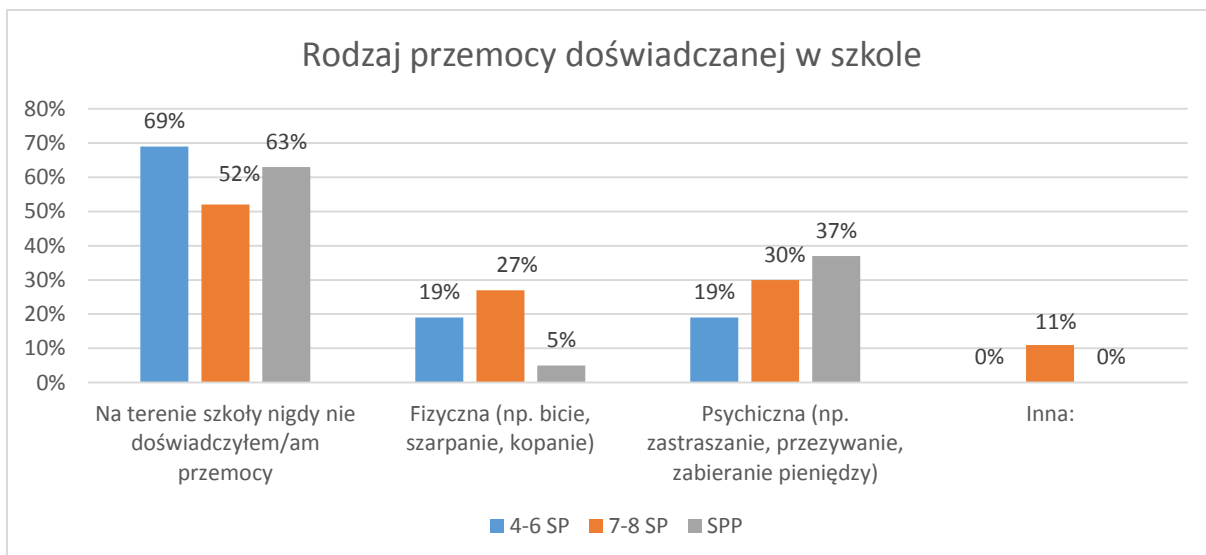
Przeprowadzone ankiety w Gminie Rybno pozwalają przyrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

Spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów (65% 4-6 SP; 52% 7-8 SP; 68% SPP).

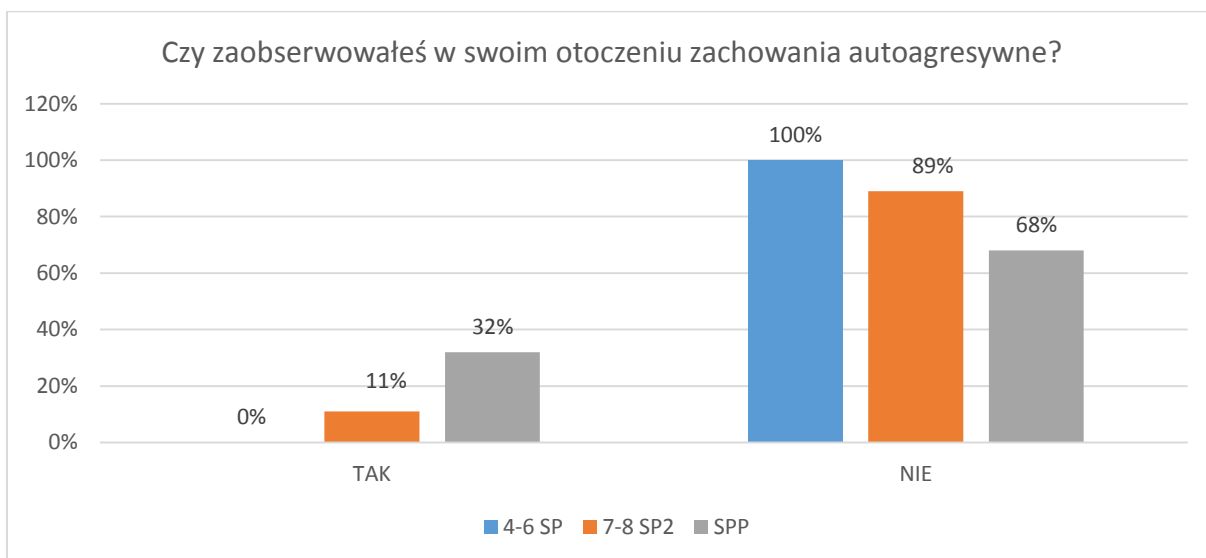
Niepokojące, wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy (4% 4-6 SP; 4% 7-8 SP; 23% SPP). Należy również zwrócić uwagę za fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy w szkole: kilka razy w tygodniu, kilka razy w miesiącu i roku.

Wyniki wskazują, że młodsi uczniowie częściej padają ofiarami przemocy fizycznej, natomiast starsi psychicznej.

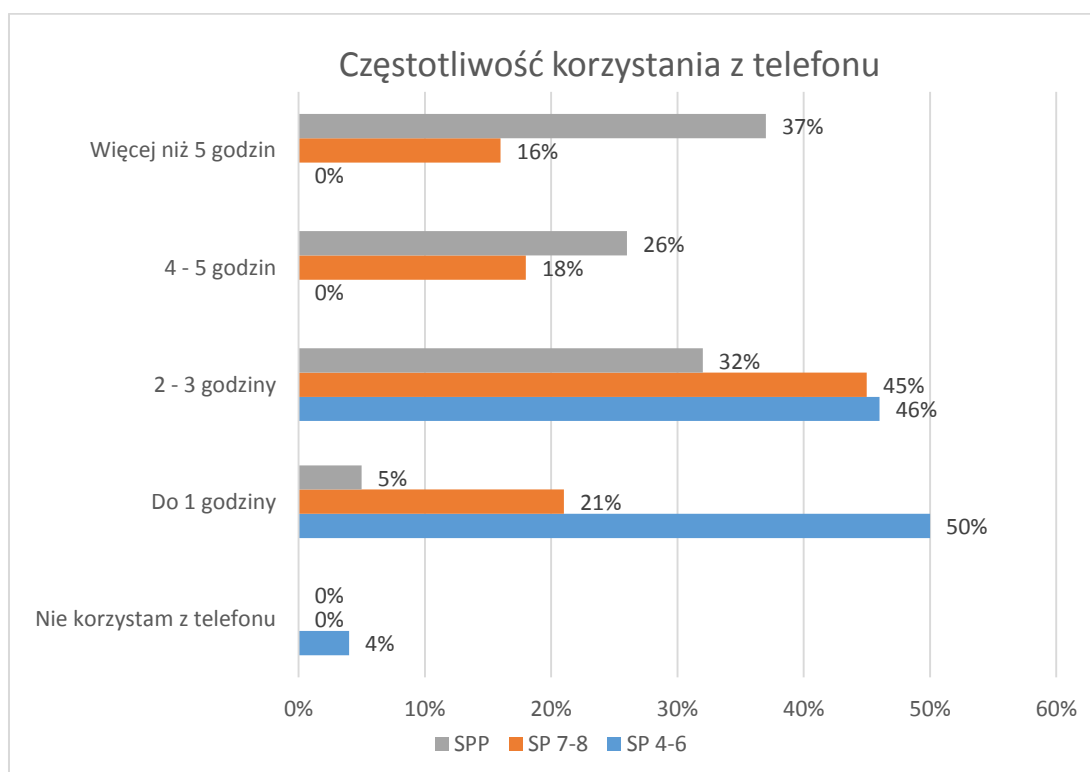
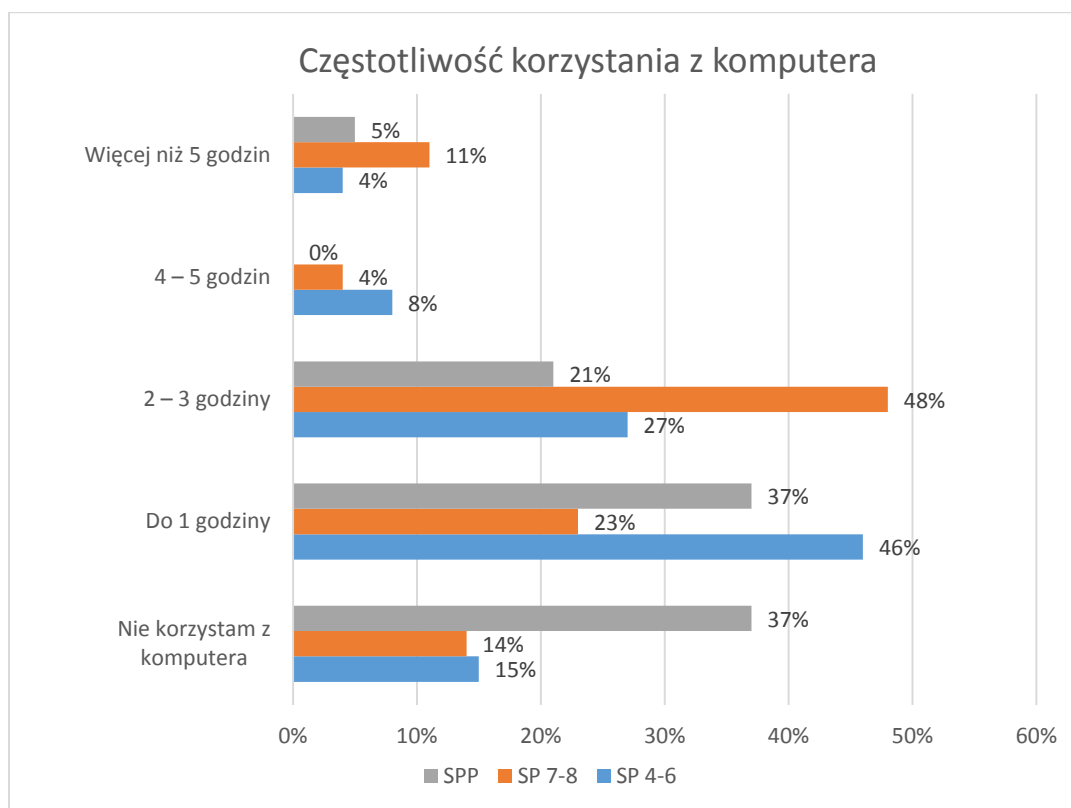
W subiektywnej ocenie aż 11% uczniów klas 7-8 SP oraz 32% uczniów szkół ponadpodstawowych w ich otoczeniu pojawiają się zachowania autoagresywne, np. samookaleczanie.

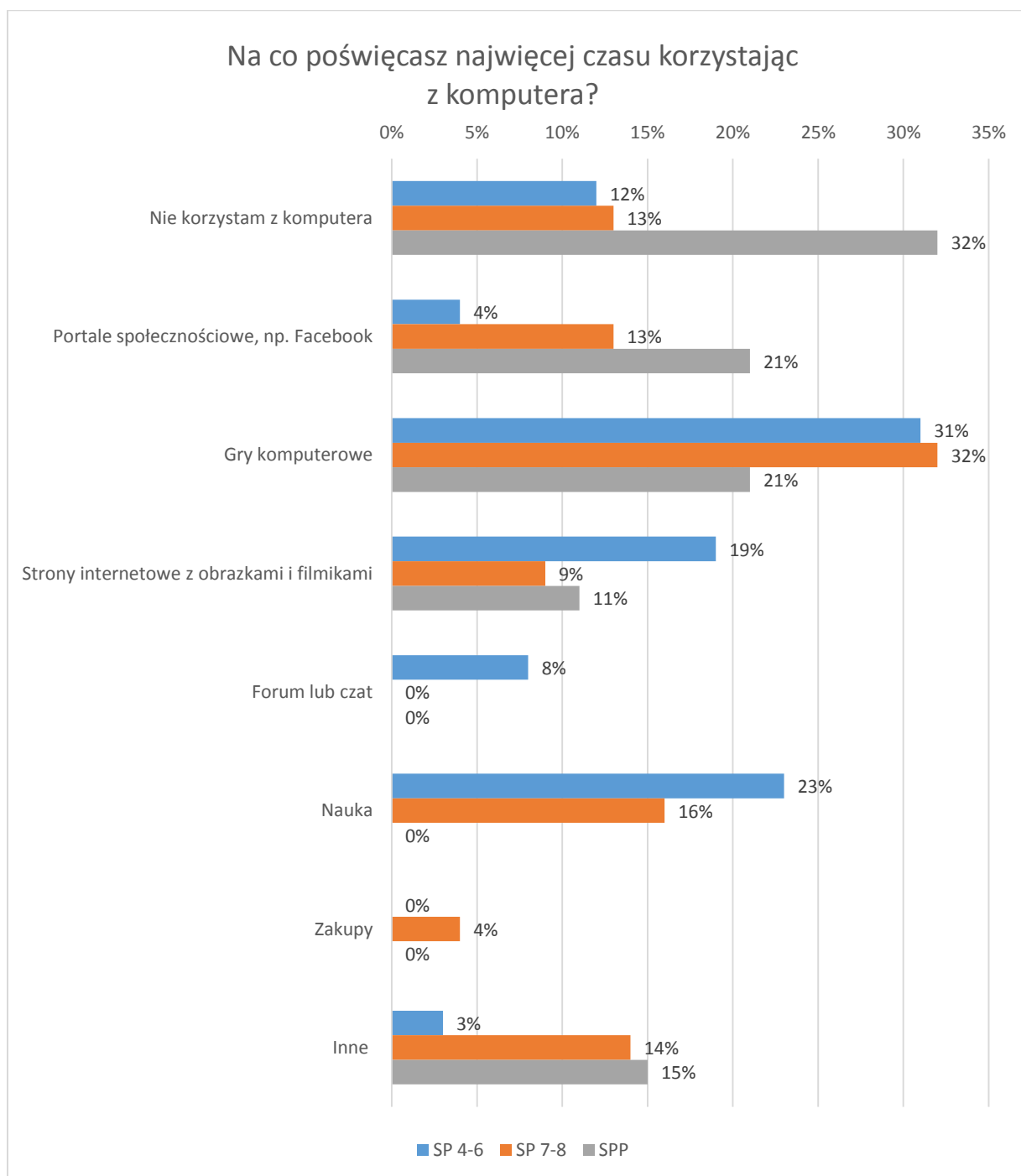
18. Uzależnienie od Internetu i cyberprzemoc

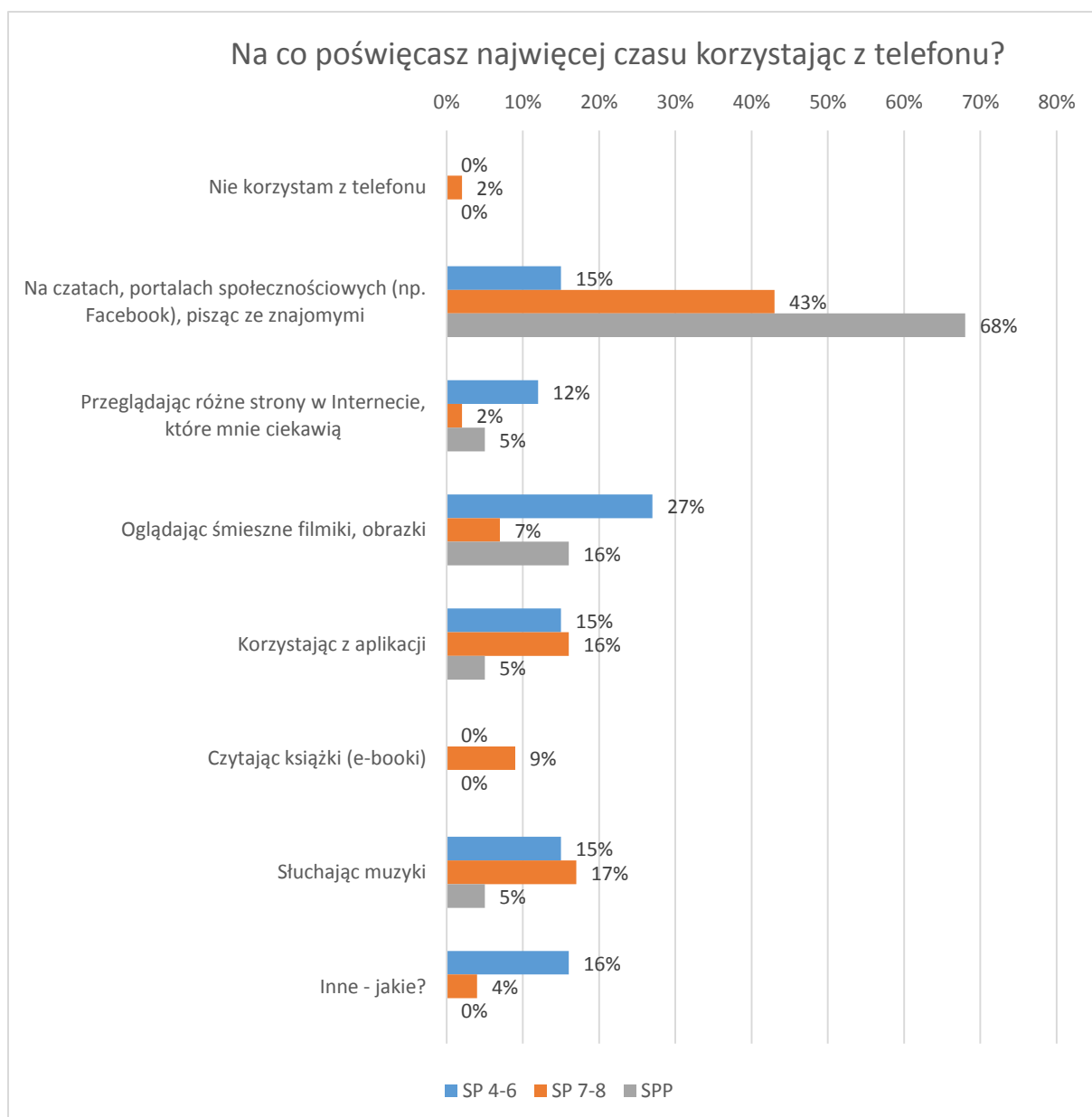
Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera (poza wykorzystaniem komputera do nauki). **Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie** (SP 4-6 - 27%; SP 7-8 - 48%; SPP – 21%). **Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie** (SP 4-6 - 4%, SP 7-8 - 11% SPP - 5%).

W przypadku korzystania z telefonu uczniowie deklarują czas: 2-3 godziny (SP 4-6 – 46%; SP 7-8 – 45%; SPP – 32%) oraz 4-5 godzin (SP 7-8 – 18%; SPP – 26%). W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji korzystanie z komputera i telefonu jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

Najbardziej popularnymi formami wykorzystywania telefonu i komputera okazują się być gry komputerowe, portale społecznościowe oraz nauka. Natomiast podczas korzystania z telefonu na pierwszym miejscu znajdują się portale społecznościowe (SP 4-6 - 15%; SP 7-8 – 43%; SPP - 69%).

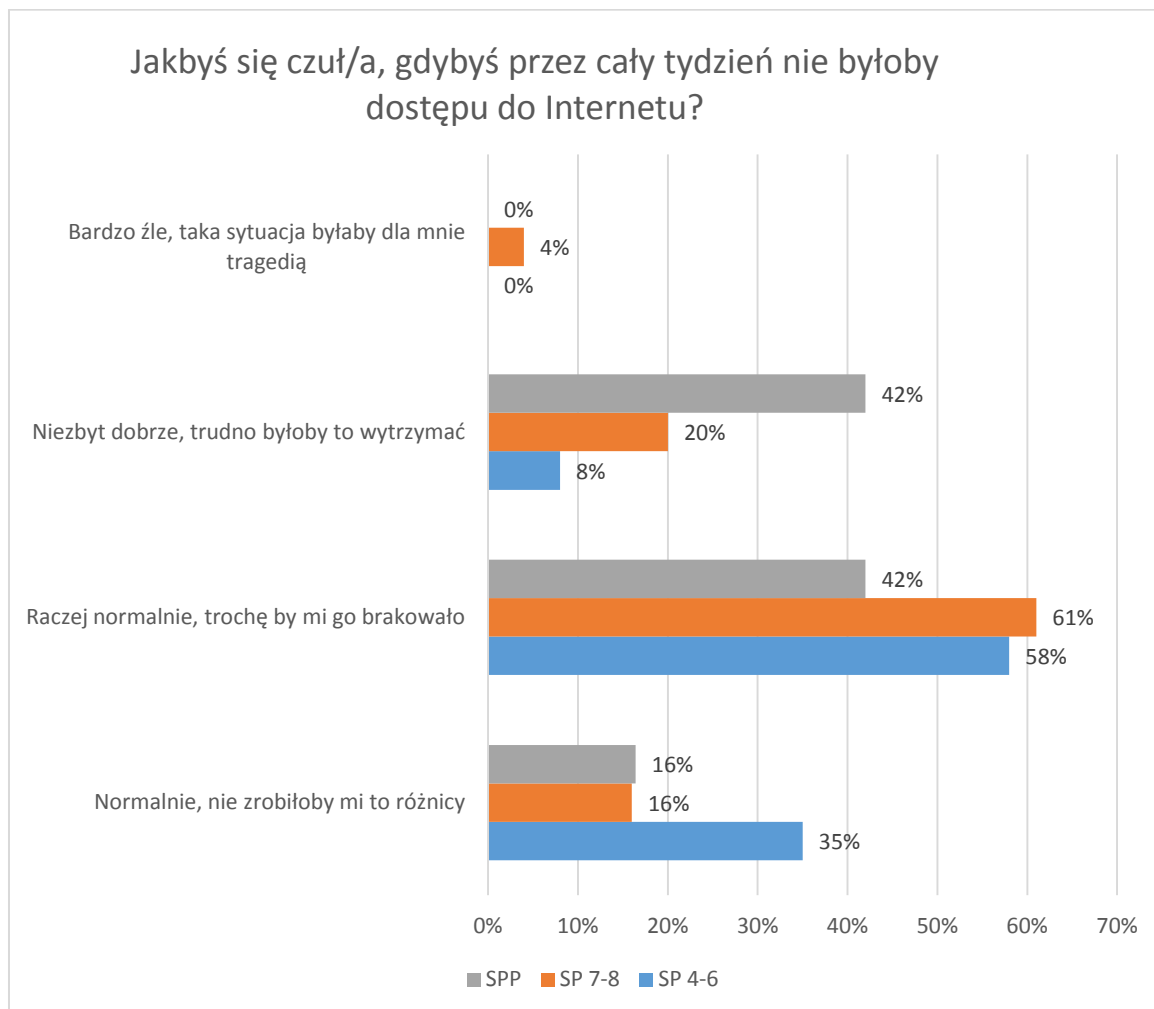

Łącznie 93%⁹ uczniów klas 4-6, 77% uczniów klas 7-8 oraz 58% młodzieży szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów także przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 20%; SPP – 42%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów młodszych klas SP stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (SP 7-8 – 4%).

⁹ Suma odpowiedzi: normalnie nie zrobiłoby mi to różnicy oraz raczej normalnie.

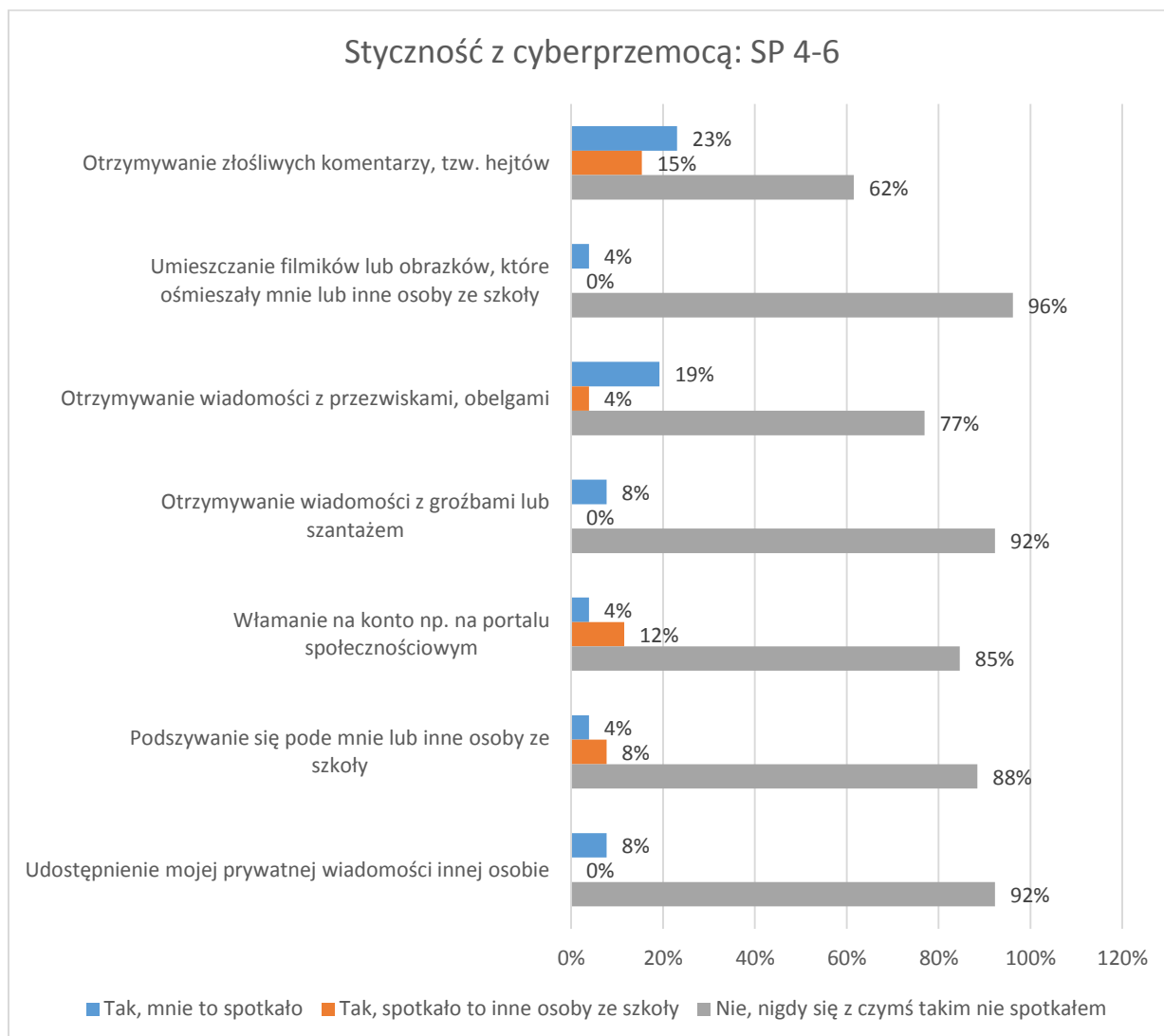
Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

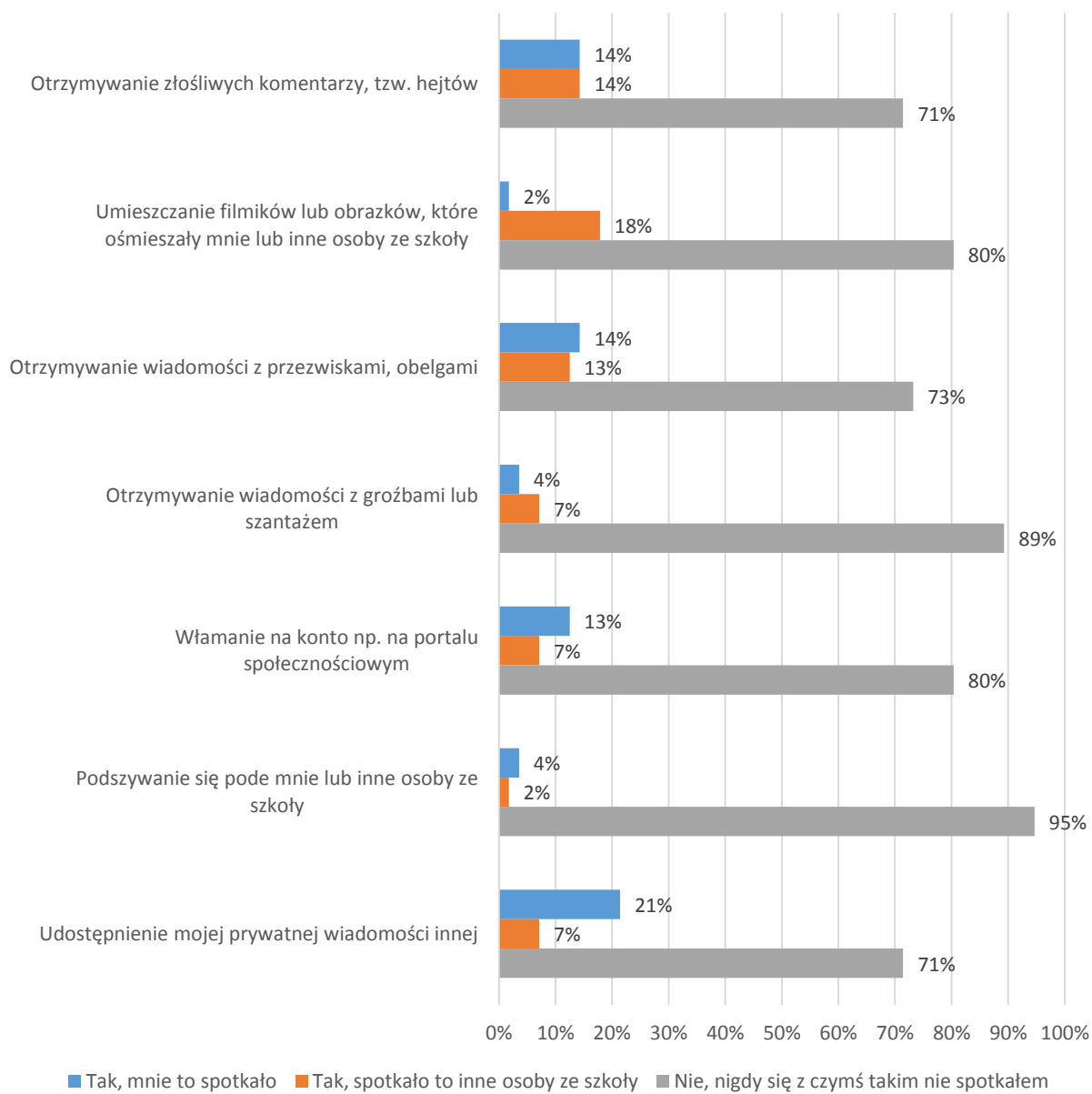
23% uczniów SP 4-6; 14% uczniów klas SP 7-8 oraz 37% uczniów SPP doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

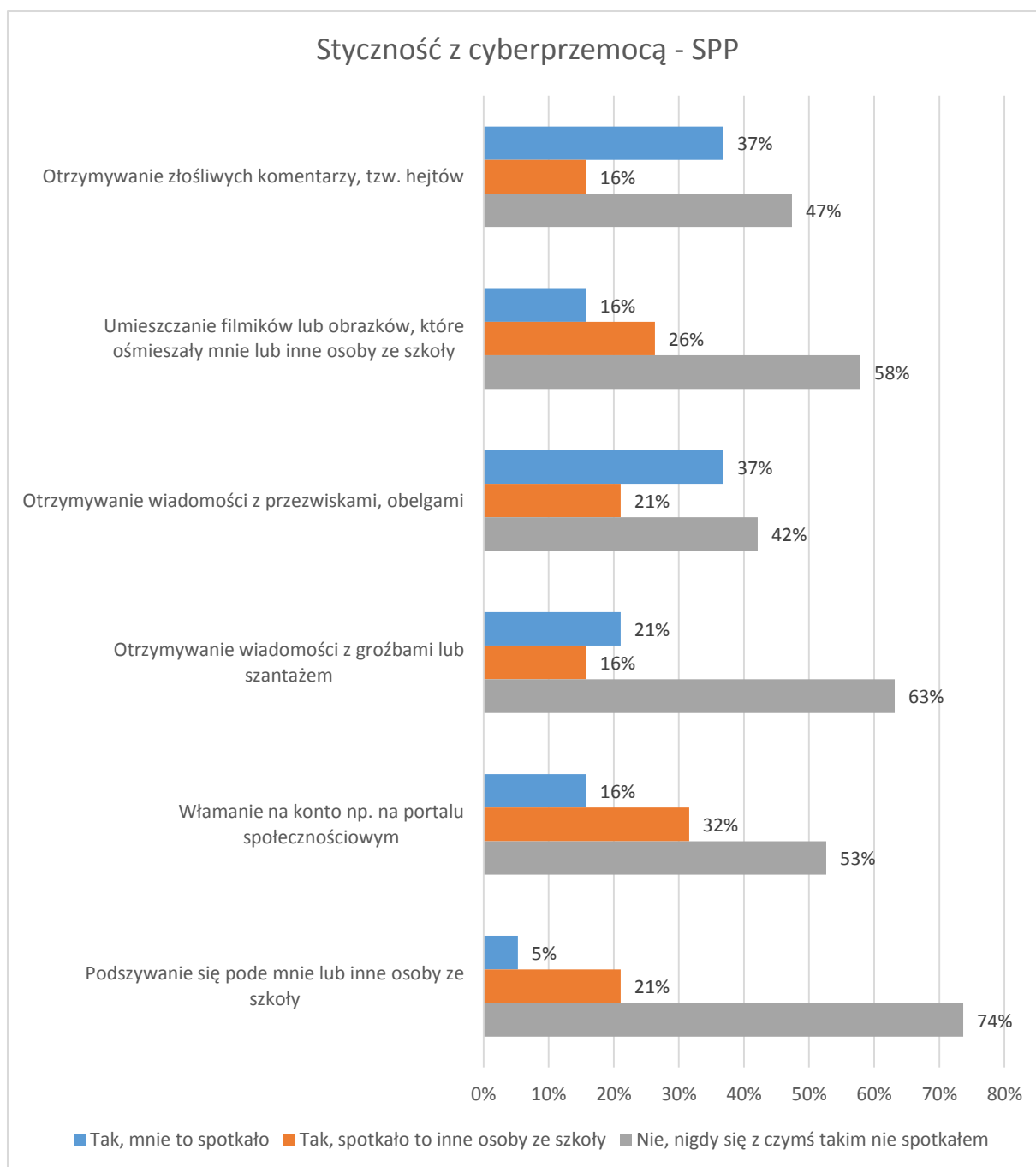
Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6 - 19%; SP 7-8- 14%; SPP - 37%) oraz często padali też ofiarami włamania na konto (SP 4-6 - 4%; SP 7-8 - 13%; SPP - 16%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

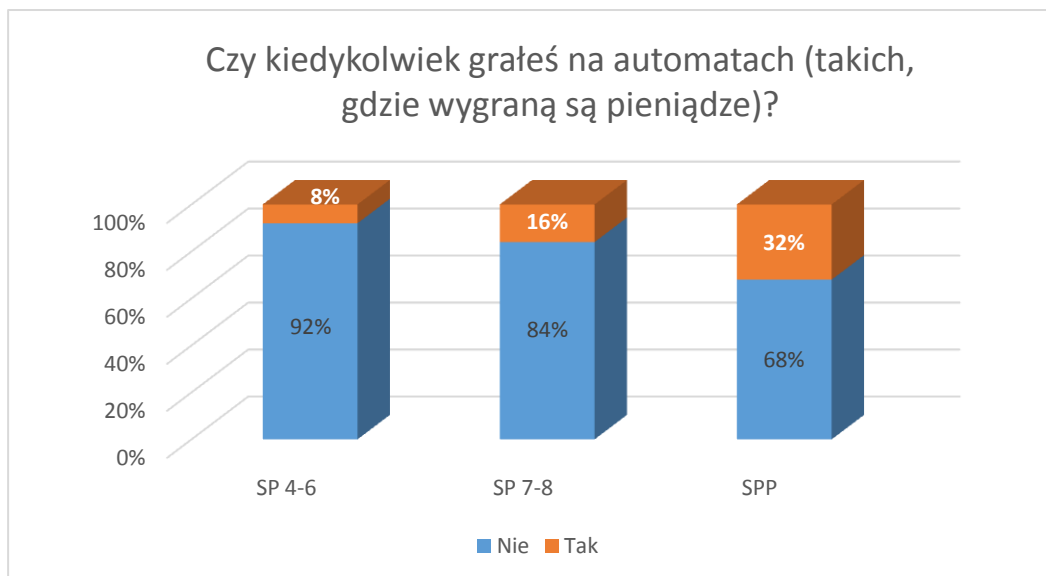
Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

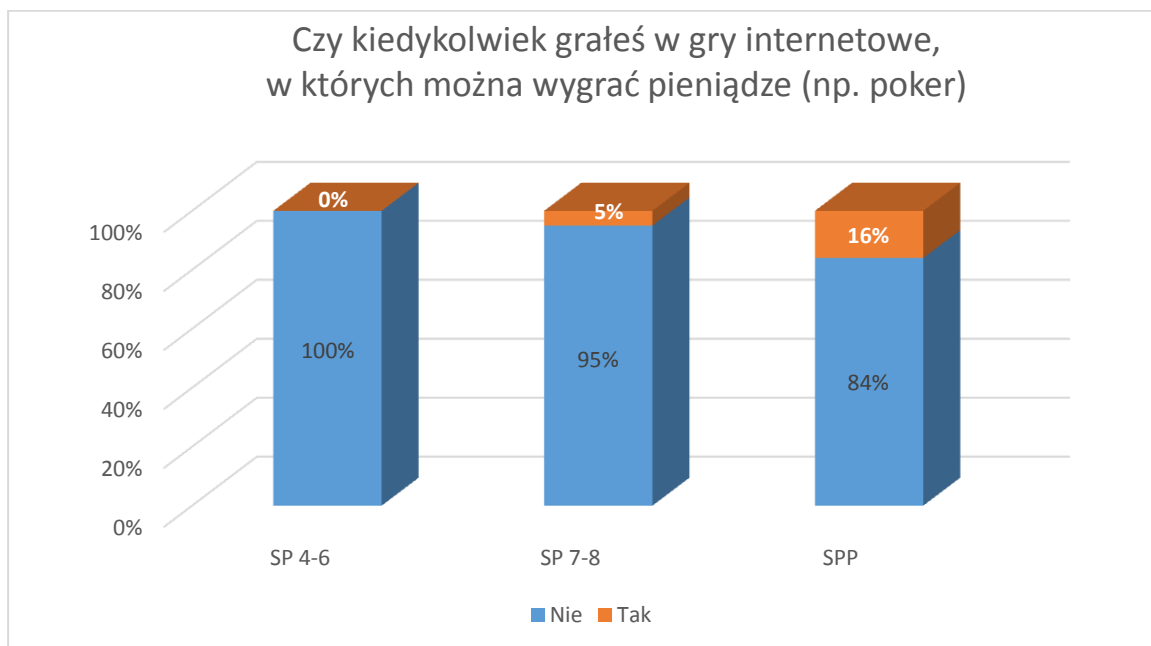

19. Hazard

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród młodych mieszkańców Gminy Rybno. **Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6 - 92%; SP 7-8 - 16%; SPP - 32%).** Aczkolwiek, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest również zauważalny.

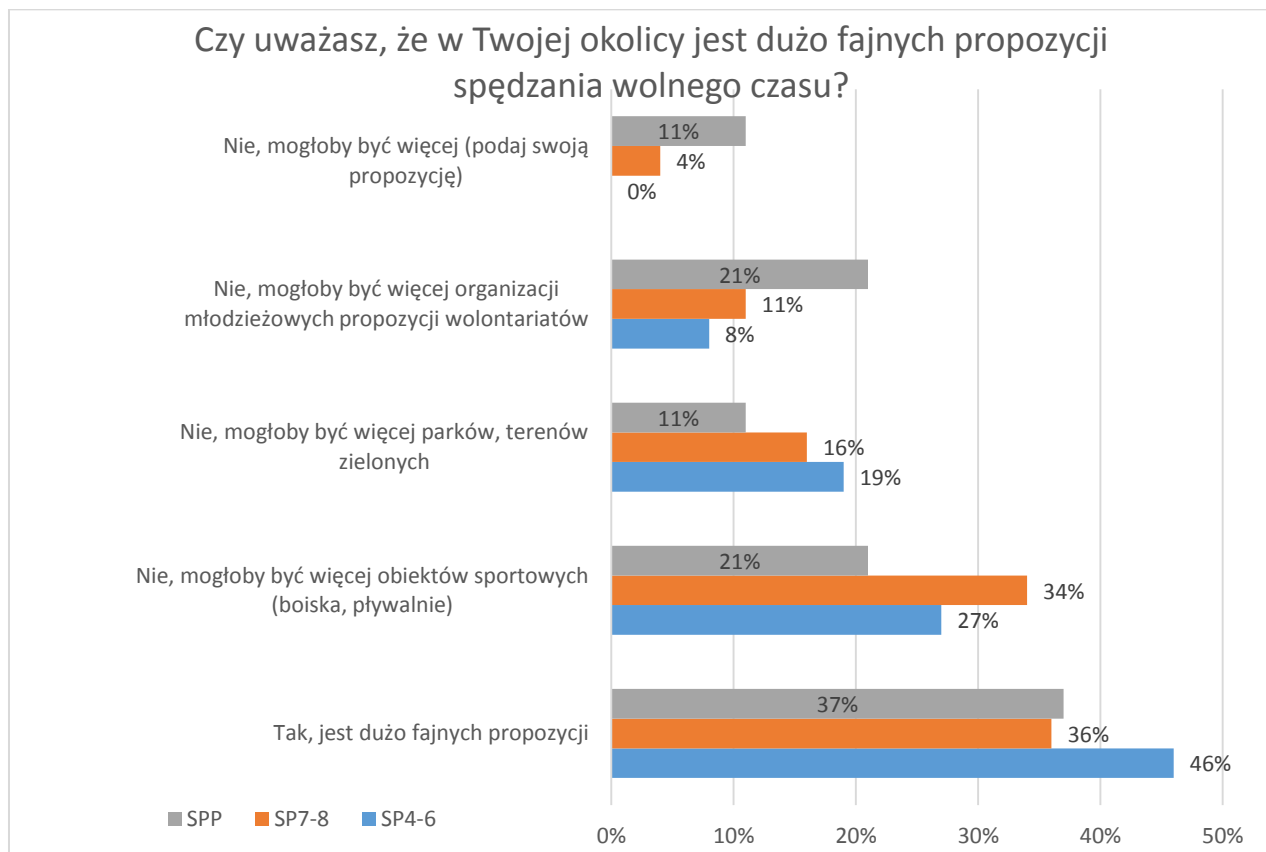

W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród dzieci i młodzieży z Gminy Rybno. 100% młodszych i 95% starszych uczniów szkoły podstawowej, a także 84% uczniów szkół ponadpodstawowych nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki.

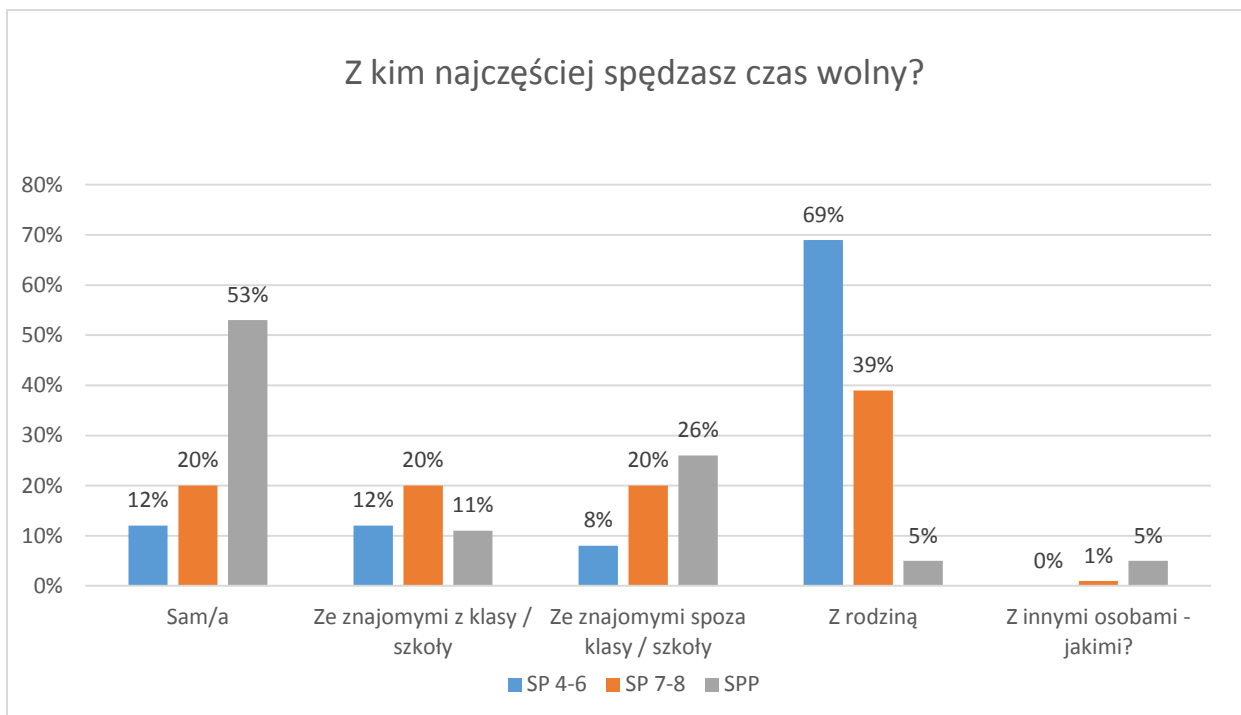

20. Czas wolny

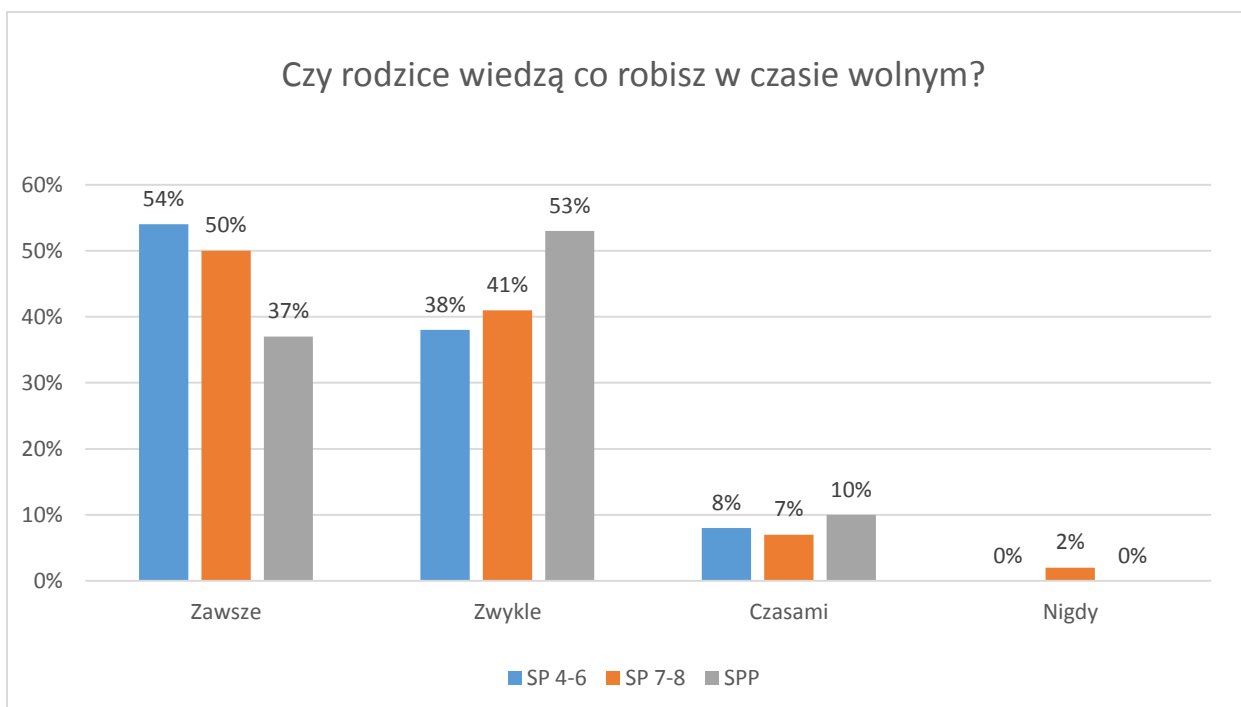
Uczniowie uważają, że w okolicy jest wiele propozycji spędzania wolnego czasu, jednakże mogłoby pojawić się więcej obiektów sportowych (SP 4-6 – 27%; SP 7-8 – 34%, SPP – 21%)

Najmłodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają z rodziną (SP 4-6: 69%) lub ze znajomymi z klasy (SP 4-6 – 12%). Starsi uczniowie szkoły podstawowej (SP 7-8) również najczęściej wolnego czasu spędzają z rodziną (39%) lub ze znajomymi. Uczniowie szkół ponadpodstawowych wskazali na znajomych spoza szkoły (26%) oraz na samotne spędzanie czasu (53%).

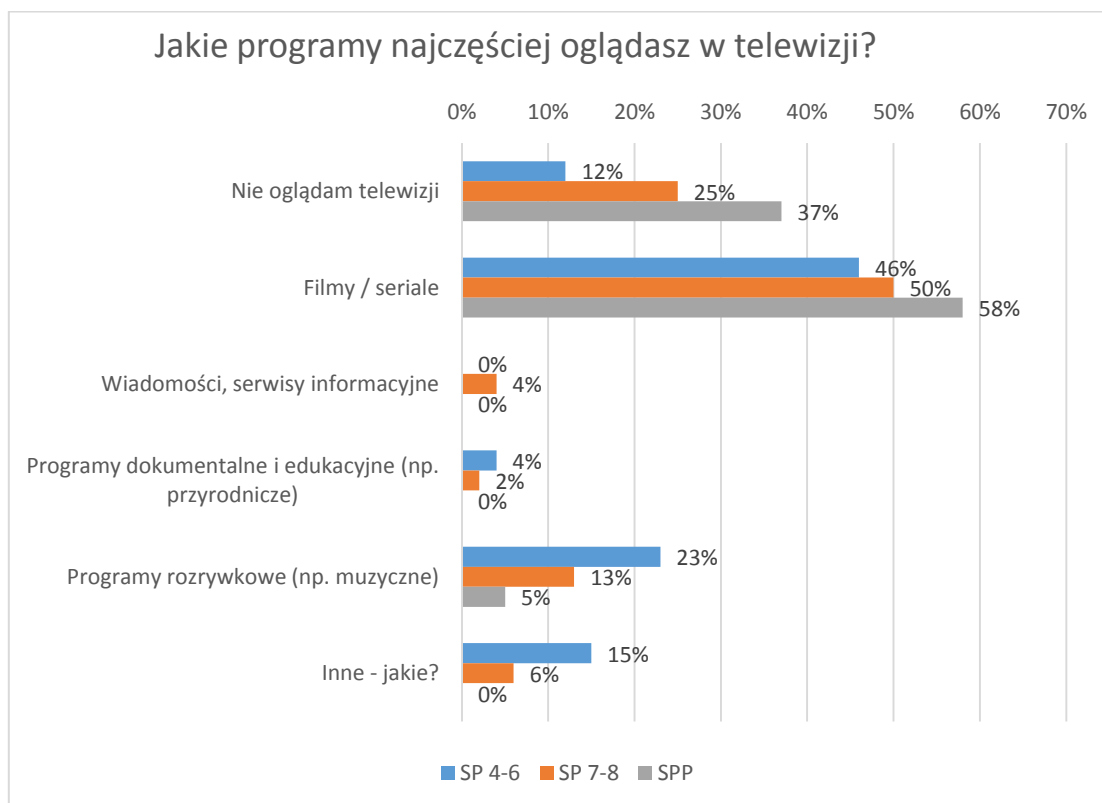
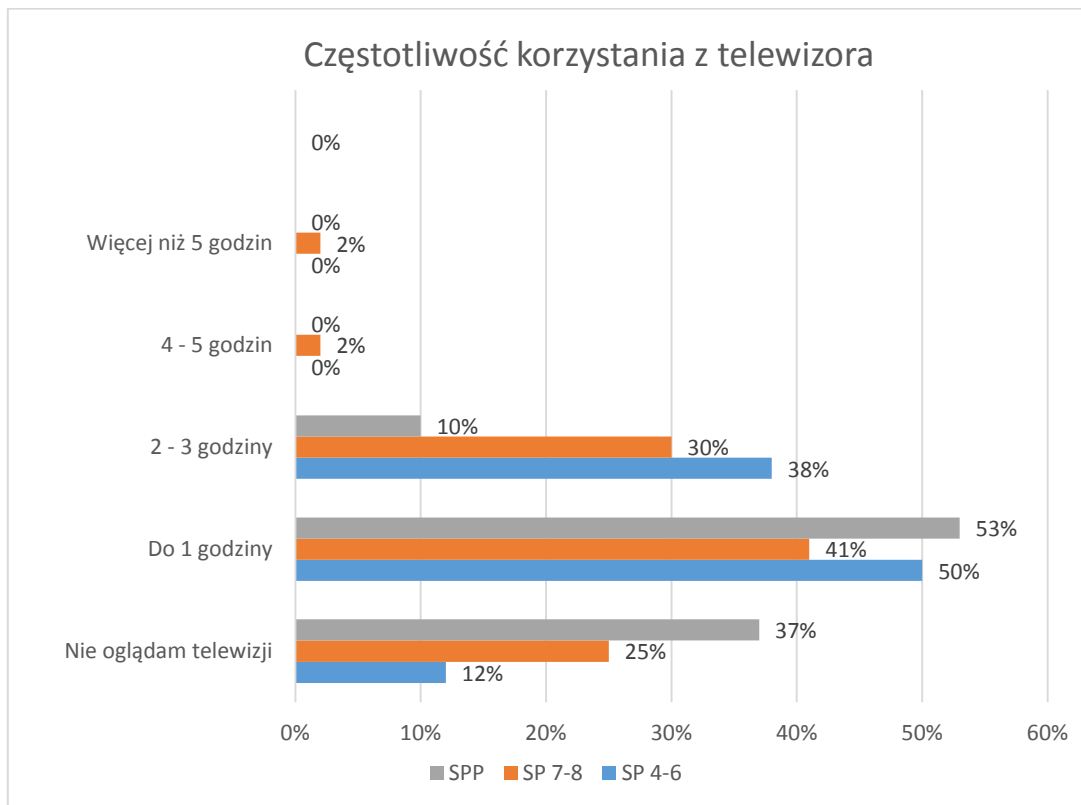

Na pytanie: czy według nich rodzice wiedzą, co ich dzieci robią w czasie wolnym, dokładne odpowiedzi zaprezentowano poniżej.

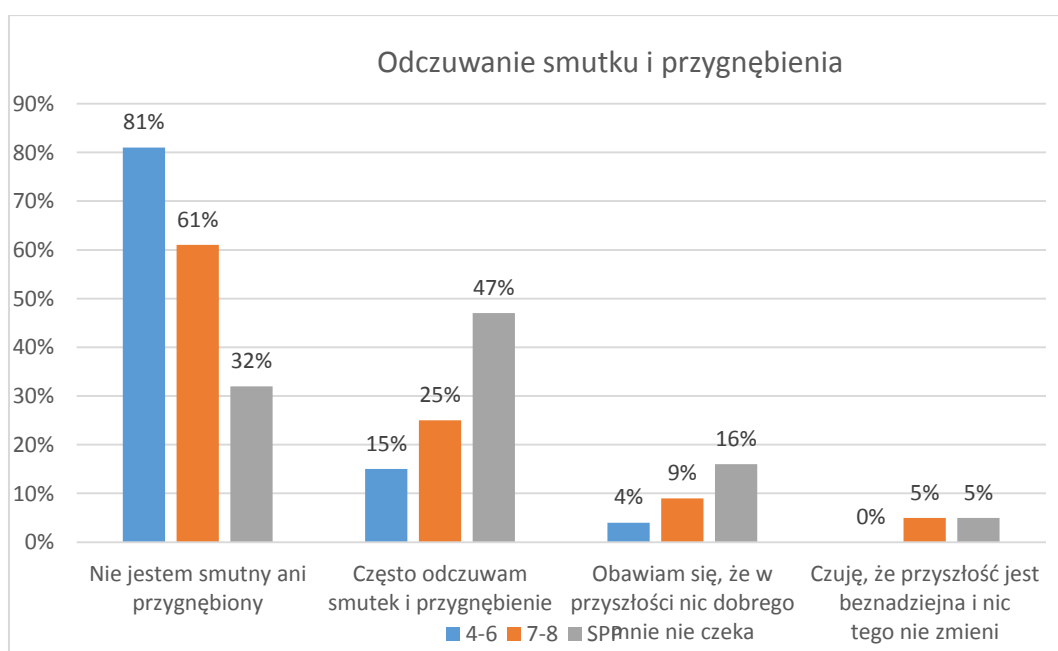
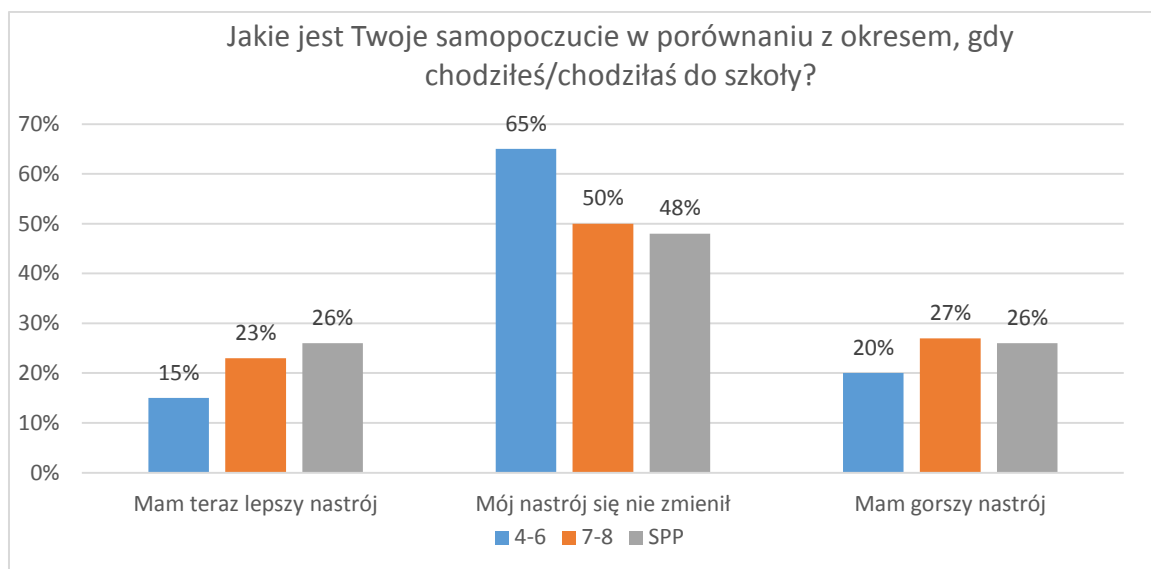
21. Telewizja

Uczniowie deklarowali, że najczęściej oglądają telewizję do godziny dziennie.

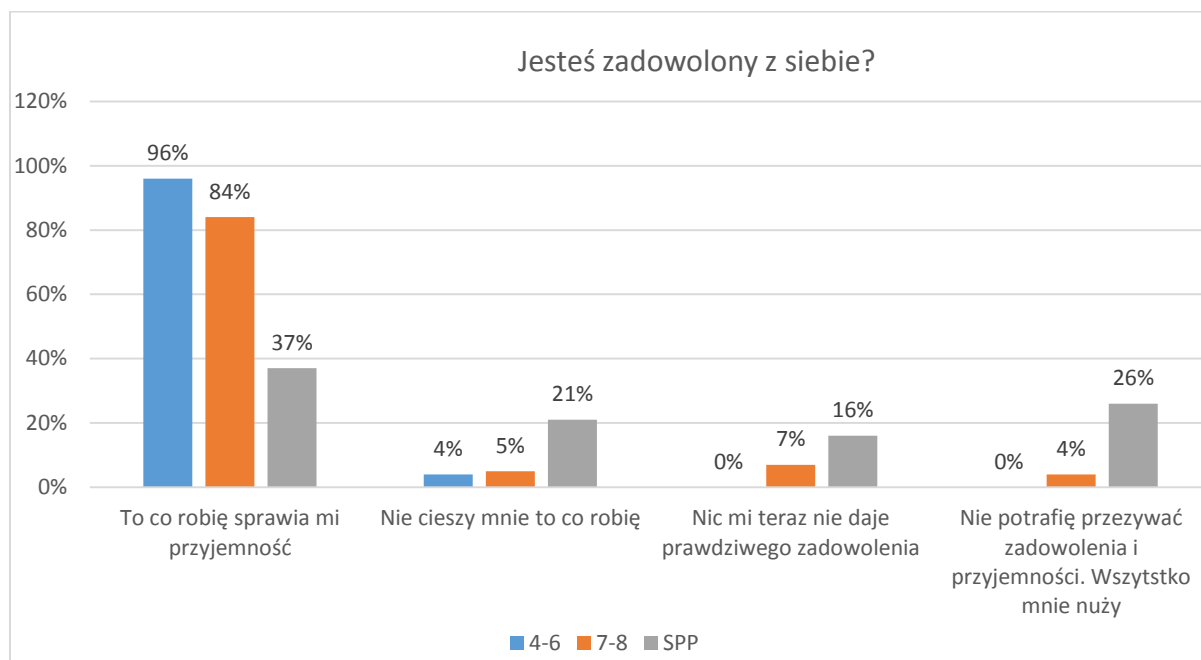

22. Problemy i odczucia związane z edukacją zdalną w czasie pandemii COVID-

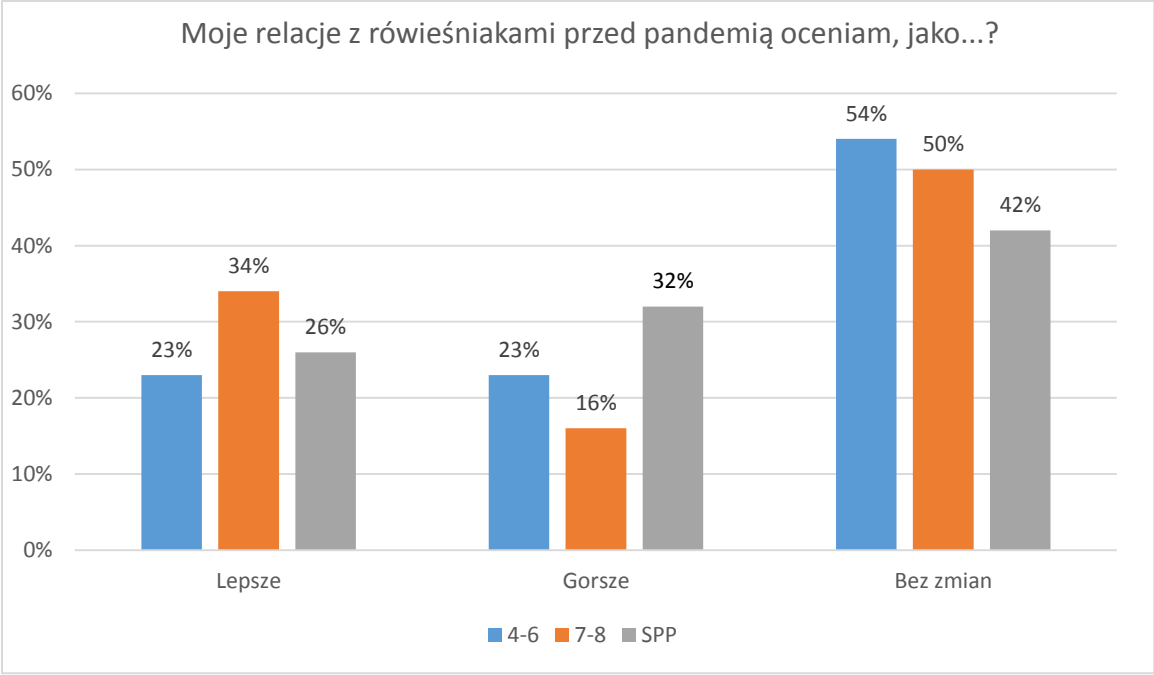
Niemal połowa ankietowanych uczniów szkół w Gminie Rybno (SP 4-6 – 65%; SP 7-8 – 50%; SPP – 45%) zadeklarowała, że ich **nastrój i samopoczucie nie zmieniły się** w porównaniu do czasu, kiedy chodzili do szkoły. **Zauważalne są również odpowiedzi mówiące o polepszeniu się nastroju w obecnej sytuacji** (SP 4-6: 15%, SP 7-8: 23%, SPP - 26%) **oraz o pogorszeniu nastroju** (SP 4-6: 20%, SP 7-8: 27%, SPP - 26%). Ponad połowa uczniów deklaruje, że w aktualnej sytuacji nie jest smutna (SP 4-6: 81%, SP 7-8: 61%, SPP: 32%).

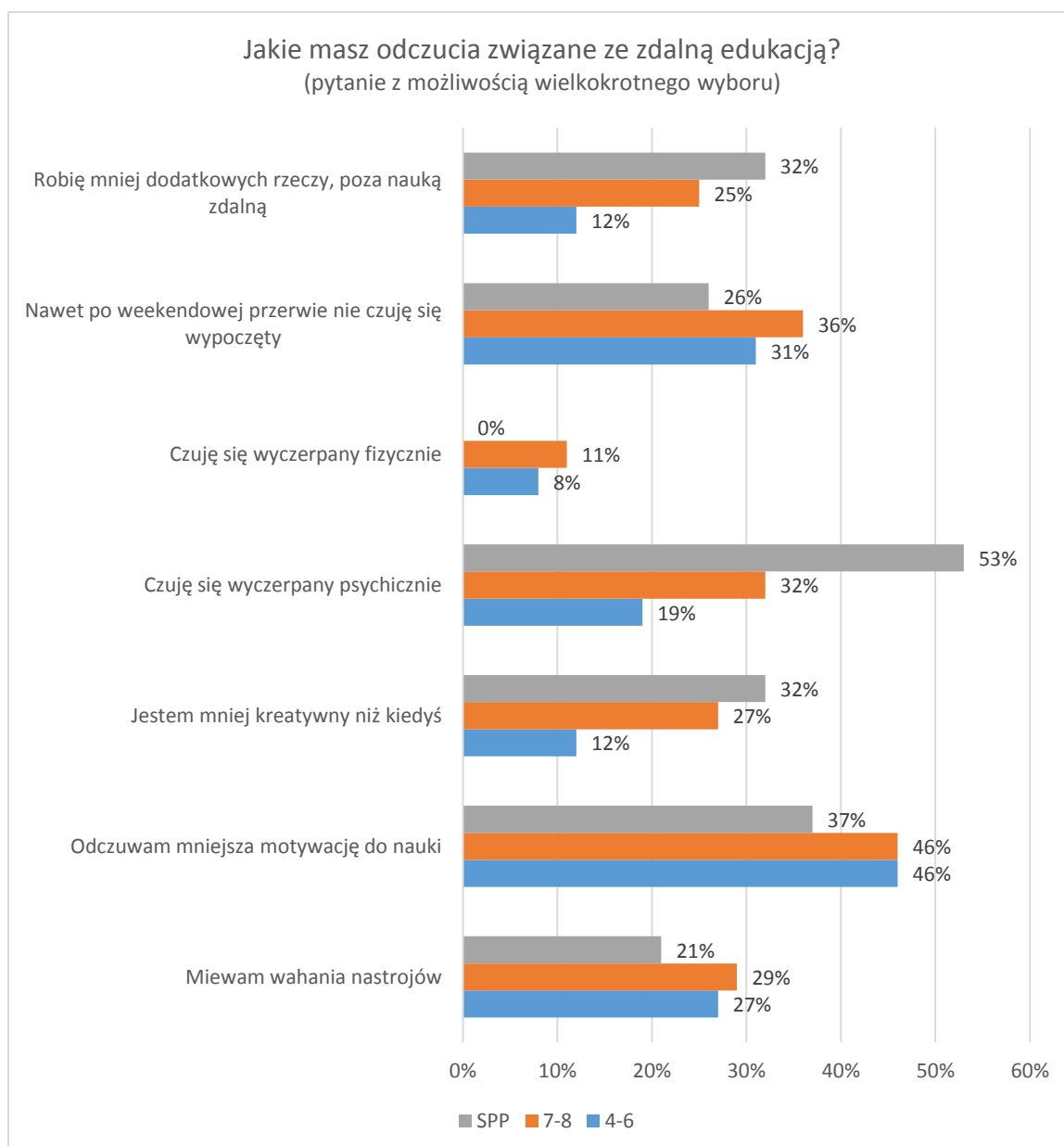

Zapytano również uczniów czy aktualnie są zadowoleni z siebie, twierdząco odpowiedziała większość z nich (SP 4-6 – 96%; SP 7-8 – 84%, SPP – 27%). Pojawiły się również wskazania mówiące, że nic teraz nie daje prawdziwego zadowolenia (SP 7-8 – 7%, SPP – 16%) oraz *nie cieszy mnie to co robię* (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 5%, SPP – 21%).

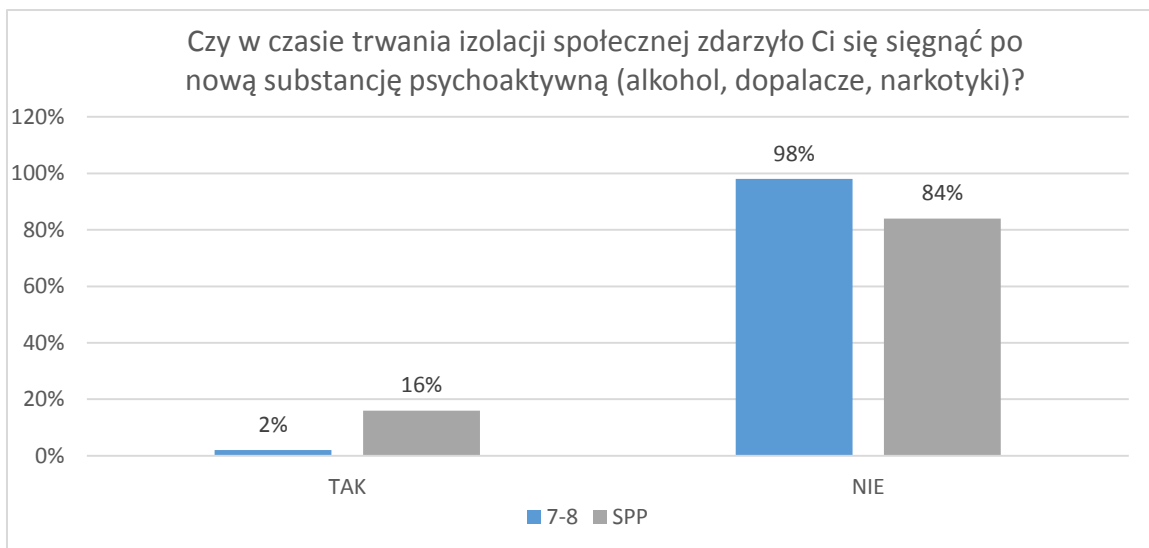

W subiektywnej ocenie uczniów wszystkich ankietowanych klas, ich relacje rówieśnicze przed pandemią w porównaniu do aktualnych **pozostają bez zmian (SP 4-6: 54%, SP 7-8: 50%, SPP: 42%).** Taki stan rzeczy może być uwarunkowany okresem rozwoju młodego człowieka oraz procesem nawiązywania i utrzymywania relacji z rówieśnikami.

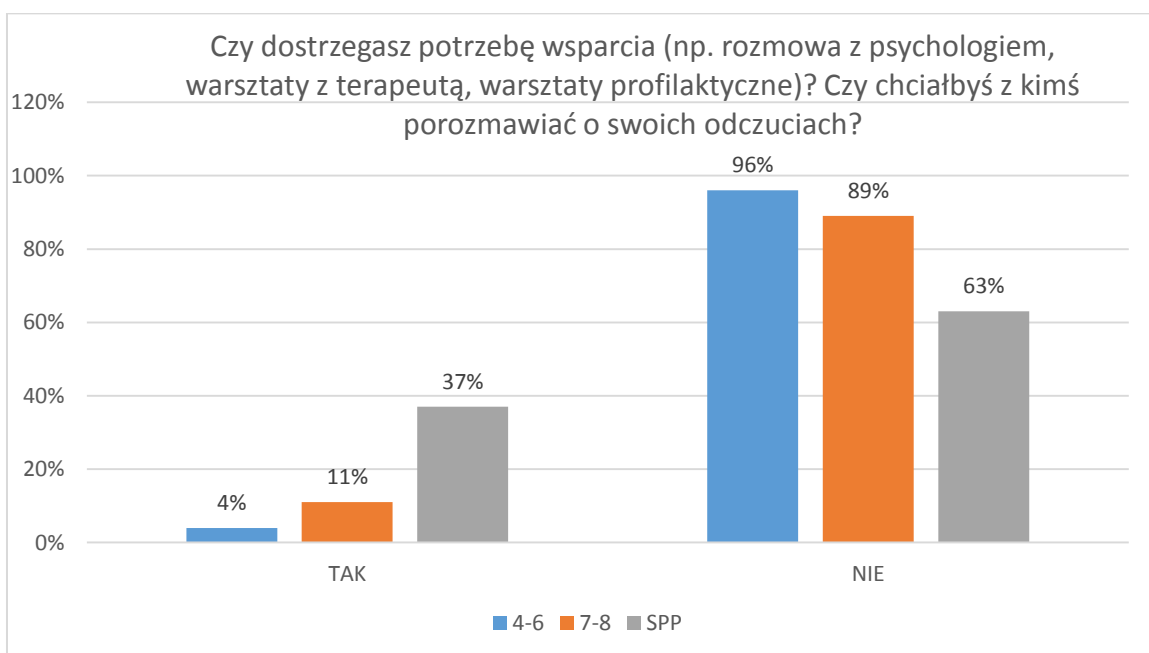

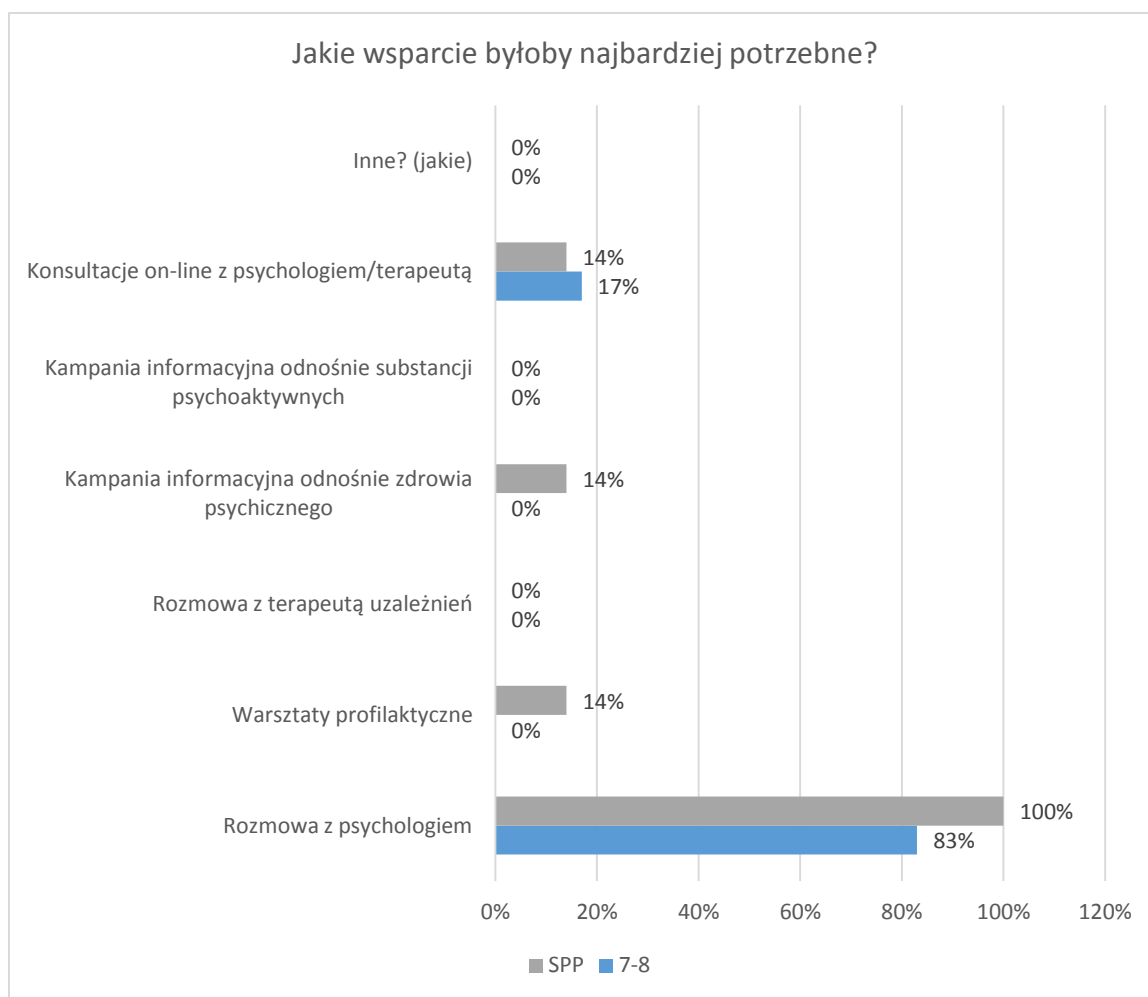

Zapytano starszych uczniów szkół podstawowych (klasy 7-8) oraz uczniów szkół ponadpodstawowych Gminy Rybno czy w czasie izolacji społecznej sięgnęli po nową, nieużywaną jeszcze przez nich substancję psychoaktywną (jak np. alkohol, narkotyki). Zdecydowana większość (98% SP 7-8; 84% SPP) zadeklarowała, że nie podejmowało prób przyjmowania nowych substancji.

W subiektywnej ocenie uczniów szkół Gminy Rybno, zdecydowana większość nie dostrzega potrzeby wsparcia czy rozmowy o swoich odczuciach ze specjalistą. Pojawiły się również odpowiedzi wyrażające potrzebę, rozmowy z psychologiem, kampanii odnośnie zdrowia psychicznego oraz warsztatów profilaktycznych.

Rozdział IV

Rekomendowane działania na rok 2022.

1. W zakresie profilaktyki dorosłych mieszkańców gminy Rybno:
 - 1) Przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Rybno kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
 - 2) Przeprowadzenie na terenie gminy kampanii informacyjnej dotyczącej przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy (kontynuacja akcji „Biała wstążka”).

- 3) Przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz kontrole punktów sprzedaży.
2. W zakresie profilaktyki dzieci i młodzieży:
 - 1) Prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego
 - 2) Prowadzenie szerokiej edukacji z zakresu cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
 - 3) Wspieranie wszelkich inicjatyw rozwijających różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych.
 - 4) Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie profilaktyki zachowań agresywnych. Należy także ciągle udoskonalać szkolne programy profilaktyczno- wychowawcze, opierając je na wartościach, w realizację których trzeba włączać rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce.
 3. W zakresie wzmocnienia czynników chroniących, do których należą: poczucie przynależności, pozytywny klimat szkoły, prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć, zdecydowany brak akceptacji dla przemocy.
 - 1) Organizacja zajęć i warsztatów profilaktycznych dla uczniów.
 - 2) Budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami, uczniami i rodzicami w szkole.
 - 3) Wspieranie pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla okresu adolescencji.
 - 4) Podjęcie działań związanych z przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu: dbałość o dobry stan zdrowia psychicznego nauczycieli
 - 5) Wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
 - 6) Wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
 - 7) Organizowanie szkoleń dla grona pedagogicznego oraz rodziców, co jest warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

Rozdział V

Cel Programu

1. Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież, poprzez:

- 1) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie,
- 2) Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym,
- 3) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- 4) Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin,
- 5) Zapewnianie działania GKRPAiP w Rybnie,
- 6) Ograniczanie dostępu do alkoholu.

2. Zadania szczegółowe:

- 1) Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów oraz warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych; uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu oraz informowanie o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- 2) Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.
- 3) Realizacja programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowanych do osób dotkniętych przemocą i osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach lokalnego systemu wsparcia.
- 4) Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet). Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia – udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (konferencje, szkolenia, warsztaty, eventy); zakup materiałów profilaktycznych, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne.
- 5) Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień oraz badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu.

- 6) Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież: finansowanie zajęć, imprez i projektów realizowanych przez organizacje sportowe oraz placówki i instytucje. Organizowanie imprez i programów sportowo-rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów itp.
- 7) Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnym (dla grup zwiększonego ryzyka) w świetlicach i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów.
- 8) Przeciwdziałanie narkomanii poprzez realizację projektów profilaktycznych.
- 9) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie grup wsparcia oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.
- 10) Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki i zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia poprzez organizację kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych skierowanych do ogółu mieszkańców. Organizowanie warsztatów, zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki i terapii oraz prowadzenie szkoleń adresowanych do wybranych grup odbiorców, mających na celu minimalizowanie szkód społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.
- 11) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową. Udzielanie osobom uzależnionym i ich rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych i prawnych.
- 12) Ograniczanie dostępności do alkoholu.
- 13) Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych,
- 14) Wdrożenie działań z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych w tym, organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.
- 15) Tworzenie warunków do pracy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Profilaktyki w Rybnie oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rozdział VI

Wskaźniki osiągnięcia celów

Działania	Mierniki osiągnięcia celu
1. Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów oraz warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych; uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu oraz informowanie o szkodliwości	1) liczba zrealizowanych programów, 2) liczba osób objętych szkoleniami, 3) liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach

alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.	
2.Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.	1) liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktycznych, 2) liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych.
3.Realizacja programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowanych do osób dotkniętych przemocą i osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach lokalnego systemu wsparcia.	1) liczba osób biorących udział w programach, 2) liczba założonych Niebieskich Kart
4.Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet). Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia – udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (konferencje, szkolenia, warsztaty, eventy); zakup materiałów profilaktycznych, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne.	1)liczba programów/kampanii 2) liczba odbiorców 3) liczba zakupionych materiałów
5.Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień oraz badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Programu.	1) liczba diagnoz i raportów, badań i opinii
6.Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież: finansowanie zajęć, imprez i projektów realizowanych przez organizacje sportowe oraz placówki i instytucje. Organizowanie imprez i programów sportowo-rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów itp.	1) liczba programów/wydarzeń/projektów
7.Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnym (dla grup zwiększonego ryzyka) w świetlicach i innych miejscach organizujących wolny czas dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów.	1) liczba osób objętych działaniami 2) liczba organizacji włączających się w działania
8.Przeciwdziałanie narkomanii poprzez realizację projektów profilaktycznych.	1) liczba osób objętych działaniami 2) liczba projektów

9.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie grup wsparcia oraz innych form działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione i ich rodziny.	1) liczba osób objętych działaniami
10.Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki i zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i promocji zdrowego stylu życia poprzez organizację kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych skierowanych do ogółu mieszkańców. Organizowanie warsztatów, zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki i terapii oraz prowadzenie szkoleń adresowanych do wybranych grup odbiorców, mających na celu minimalizowanie szkód społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.	1) liczba osób objętych działaniami 2) liczba projektów
11.Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanią oraz osób dotkniętych przemocą domową. Udzielanie osobom uzależnionym i ich rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych i prawnych.	1) liczba osób korzystających z porad, 2) liczba porad
12.Ograniczanie dostępności do alkoholu.	1) liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (placówki handlowe) 2) liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)
13.Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych,	1) liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (placówki handlowe) 2) liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)
14.Wdrożenie działań z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych w tym, organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.	1) liczba osób uczestniczących w szkoleniach
15. Tworzenie warunków do pracy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Profilaktyki w Rybnie oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.	1) liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym, 2) liczba osób, z którymi członkowie GKRPAiP przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, 3) liczba osób, wobec których GKRPAiP wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku podjęcia

	<p>leczenia odwykowego,</p> <p>5) ilość osób nadużywających alkoholu, które podjęły leczenie bez skierowania sprawy do sądu,</p> <p>6) ilość wydanych postanowień dotyczących zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,</p> <p>7) liczba członków GKRPAiP oraz ZI korzystających ze szkoleń.</p>
--	--

Rozdział VII

Finansowanie Programu

Realizacja zadań w ramach Programu realizowana będzie ze środków własnych Gminy Rybno, pochodzących głównie z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Rozdział VIII

Koordinacja i realizacja Programu

Za koordynację i realizację Programu odpowiedzialny jest pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym w szczególności: podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych, Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybnie, organizacjami kościelnymi.

Rozdział IX

Monitorowanie problemów uzależnień

Monitorowanie Programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu.

Monitorowanie zjawisk uzależnień polega w szczególności na przeprowadzaniu cyklicznych (raz na 4-5 lat) badań społecznych na temat skali uzależnień w Gminie Rybno, zbieraniu danych z GOPS oraz Policji, analizie wniosków z monitorowania realizacji zadań.

Rozdział X

Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybnie

1. Do zadań GKRPiP należy:
 - 1) Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu,
 - 2) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - 3) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - 4) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy Rybno lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - 5) Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy.
2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - 1) Za jednorazowy udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 11% minimalnego wynagrodzenia,
 - 2) Za jednorazową kontrolę punktów sprzedaży alkoholu – 11% minimalnego wynagrodzenia

Rozdział XI

Punkt konsultacyjny w Rybnie

1. Do zadań osób pracujących w Punkcie konsultacyjnym należy:
 - 1) Motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia,
 - 2) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - 3) Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. poprzez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej),
 - 4) Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.
2. Wynagrodzenie za godzinę pracy w punkcie konsultacyjnym wynosi 80,00 zł brutto.

